

༡༣། །སྒྲིད་གུ་འི་བདག་པོ་ལ། རིགས་ལམ་གསལ་བྱེད་བཞུགས།

༡༣། །གསུང་གི་དབང་ཕྱག་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །སྟོན་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་
གྱིས་དང་པོར་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་བཞུགས་བསྐྱེད། བར་དུ་བསྐྱལ་པ་གངས་མེད་གསུམ་དུ་ཆོག་ས་བསགས། མཐར་མའོན་
པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་དུ་བསྐྱོར་ཞིང་། འཁོར་ལོ་གསུམ་པོ་རེ་རེ་ལ་འང་ལུང་གི་ཆོས་
འཁོར་དང་། རྟོགས་པའི་ཆོས་འཁོར་གཉིས་གཉིས་སུ་ཡོད། ལུང་གི་ཆོས་འཁོར་ལ་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་
བཀའ་དང་། དེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་བསྟན་བཅོས་གཉིས་སུ་ཡོད། བསྟན་བཅོས་ལ་ཡང་བཀའ་སྤྱིའི་དགོངས་པ་
འགྲེལ་བར་བྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་དང་། བཀའ་སོ་སོའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བར་བྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་གཉིས་སུ་ཡོད། དང་
པོ་ལ་ཡང་། བརྗོད་བྱ་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་དང་། རྗོད་བྱེད་དག་པར་བྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་གཉིས་
སུ་ཡོད།

དང་པོ་ནི། རིགས་པའི་གནས་ལྗེའི་ནང་ནས་གཏན་ཆོག་ས་ཀྱི་རིགས་པ་དང་། ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ཡིན་
ནོ། །དེས་ན་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཐོབ་པར་འདོད་པ་དག་གིས་རིགས་པའི་གནས་ལྗེ་ལ་མཁས་པར་བྱ་དགོས་ཏེ།
མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། རིགས་པའི་གནས་ལྗེ་དག་ལ་མཁས་པར་མ་བྱས་ན། །འཕགས་མཆོག་གིས་ཀྱང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཉིད་
མི་འགྱུར་ཞིང་། །ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

རིགས་པའི་གནས་ལྗེ། སྐྱ་རིགས་པ་དང་ཚད་མ་རིགས་པ། བཟོ་རིགས་པ་དང་གསོ་བ་རིགས་པ། རང་རིགས་པ་
དང་ལྔ་ལ་བྱེད། དེ་ཡང་སྐྱ་རིགས་པ་དང་ཚད་མ་རིགས་པ་གཉིས་ཀྱིས་གྲུབ་མཐའ་དན་པ་ཆར་གཙོད་པར་བྱེད་པ་དང་། བཟོ་
རིགས་པ་དང་གསོ་བ་རིགས་པ་གཉིས་ཀྱིས་གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པར་བྱེད། རང་རིགས་པས་ནི་རང་ཉིད་ཀྱན་ཤེས་པར་བྱེད་པ་
ཡིན་ཏེ། **མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས།** དེ་བས་གཞན་དག་ཆར་བཙད་རྗེས་སུ་བཟུང་ཕྱིར་དང་། །བདག་ཉིད་ཀྱན་ཤེས་བྱ་ཕྱིར་དེ་ལ་དེ་
བཙོན་བྱ། །ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་དེ་ལ་ཡང་། ཕྱི་རོལ་པའི་ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་དང་། རང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཚད་མའི་བསྟན་
བཅོས་གཉིས་སུ་ཡོད། རང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་སྒོ་ལ་ཐོག་མར་འབྱེད་པ་པོ་ནི་སྤྱོད་སྤྱོད་ལྟར་སྤྱོད་པ་
ཡིན་ཏེ། སྤྱོད་དཔོན་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱང་པོས་ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་ཐོར་བུ་བ་བརྒྱ་ཅུ་བརྒྱད་དང་། དེ་དག་གི་དོན་སྤྱོད་སྤྱོད་གཅིག་
ཏུ་བསྟུས་པ་ཚད་མའི་མདོ་ཀྱན་ལས་བཏུས་པ་མཛད་ཅིང་། དེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བར་བྱེད་པའི་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་
གཙོ་བོ་ལུས་ལྟ་བུའི་བསྟན་བཅོས་གསུམ་དང་། འཕྲོས་པ་ཡན་ལག་ལྟ་བུའི་བསྟན་བཅོས་བཞི་སྟེ། ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་
སྡེ་བདུན་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །

གཙོ་བོ་ལུས་ལྟ་བུའི་བསྟན་བཅོས་གསུམ་ནི། རྒྱས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཚད་མ་རྣམས་འགྲེལ། ཅུང་ཟད་བསྟུས་པ་ཚད་མ་
རྣམས་ཀྱི་ལྟ་བུ་ལྟར་བསྟུས་པ་ཚད་མ་རིགས་ཐིགས་དང་གསུམ་ལ་བྱེད།

འཕྲོས་པ་ཡན་ལག་ལྟ་བུའི་བསྟན་བཅོས་བཞི་ནི། གཏན་ཆོག་ས་ཐིགས་པ། འགྲེལ་པ་བཏུག་པ། རྒྱུད་གཞན་སྤྱོད་

པ། རྩོད་པའི་རིགས་པ་དང་བཞི་ལ་བྱེད། དེ་དག་གི་བརྗོད་དོན་བསྐྱེད་ཀྱི་ཁྱེད་ལུས་བརྒྱུད་དུ་འདུས་ཤིང་།

རྩོད་ཀྱི་ལུས་བརྒྱུད་ནི། མཛོན་སུམ་ཡང་དག་དང་མཛོན་སུམ་ལྟར་སྤང་། རྩེས་དཔག་ཡང་དག་དང་རྩེས་དཔག་ལྟར་སྤང་། སྦྱབ་ངག་ཡང་དག་དང་སྦྱབ་ངག་ལྟར་སྤང་། སུན་འབྱེན་ཡང་དག་དང་སུན་འབྱེན་ལྟར་སྤང་གཉིས་ཏེ་བརྒྱུད་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། **རིགས་སྒྲོལ་པ།** མཛོན་སུམ་དང་ནི་རྩེས་སུ་དཔག་ **ལྟར་སྤང་བཅས་པ་བདག་རིག་བྱེད།** **སྦྱབ་པ་དང་ནི་སུན་འབྱེན་ངག་** **ལྟར་སྤང་བཅས་པ་གཞན་གོ་བྱེད།** ཁྱེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

དེ་དག་གི་དོན་འཆད་པར་བྱེད་པའ། ཤེས་བྱེད་ཆོད་མའི་རང་བཞིན་དོས་བཟུང་བ་དང་། ཆོད་མ་དེས་ཤེས་བྱ་གཏན་ལ་འབབས་པའི་ཚུལ་གཉིས་སུ་ཡོད། དང་པོ་ལ། ཐོག་མར་གཞན་རྩེས་སུ་འཛིན་པའི་ཡན་ལག་ **ལྩེས་སུ་བཟུང་ནས་** **གཞན་བྱའི་གནས་གསུམ་ལ་མཁས་པར་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་གཉིས་སུ་ཡོད།** དང་པོ་ལ། ཐོག་མཛན་རྩེས་སུ་འཛིན་པའི་ཡན་ལག་རྟགས་དང་སྦྱབ་ངག་ **ལོག་རྟོག་ཅན་ཆར་བཅད་པའི་ཡན་ལག་ཐལ་འགྱུར།** དེ་གཉིས་ཀྱི་སྦྱབ་དོན་དུ་གྱུར་པའི་བསྦྱབ་བྱ་བཤད་པ་དང་གསུམ་དུ་ཡོད། དང་པོ་ལ། **བརྗོད་བྱ་རྟགས་ཀྱི་རྣམ་པར་གཞག་པ་དང་།** རྗོད་བྱེད་སྦྱབ་ངག་གི་རྣམ་པར་གཞག་པ་གཉིས་སུ་ཡོད། དང་པོ་བརྗོད་བྱ་རྟགས་ཀྱི་རྣམ་པར་གཞག་པ། རྟགས་ཡང་དག་དང་། ལྟར་སྤང་། རྟགས་ཀྱི་སྦྱོན་བཤད་པ་དང་གསུམ་དུ་ཡོད། དང་པོ་ལ། རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། ཚུལ་གསུམ་ཀྱི་རྣམ་པར་གཞག་ **ལྟགས་ཀྱི་རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ་བཤད་པ་དང་གསུམ་དུ་ཡོད།** དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་དངོས། མཚན་གཞི་དོས་བཟུང་བ། **སྦྱོར་བ་འགོད་པའི་ཚུལ་གསུམ་དུ་ཡོད།** དང་པོ་ལ།

ཚུལ་གསུམ་ཆོད་བའི་གཏན་ཆོག་པ། རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། **རིགས་སྒྲོལ་པ།** **གཏན་ཆོག་པའི་** **མཚན་ཉིད་ནི་ཚུལ་གསུམ་ཆོད་བའོ།** ཞེས་དང་། **རྣམ་འགྲེལ་པ།** **ཕྱོགས་ཆོས་དེ་ཆས་བྱས་པ་ཡི།** **གཏན་ཆོག་པ།** **ཞེས་དང་།** **རིགས་གཏོར་པ།** **ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ཅིང་འབྲེལ་བ་དེས།** **གཏན་ཆོག་པ་མཚན་ཉིད་སྦྱོར་མེད་ཡིན།** ། ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །

གཉིས་པ་མཚན་གཞི་དོས་བཟུང་བ་ནི།

སྒྲུ་མི་རྟག་སྦྱབ་པ་ལ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཆོ་བྱས་པ་དང་། དུ་ལྟན་གྱི་ལ་ལ་མེ་ཡོད་པར་སྦྱབ་པ་ལ་དུ་བ་ཡོད་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཆོ་བ་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད། ཡང་ན་བྱས་པ་དང་དུ་བ་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

དེ་སྦྱབ་པ་ནི། བྱས་པ་ཆོས་ཅན། རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པར་ཐལ། ཚུལ་གསུམ་ཆོད་བའི་གཏན་ཆོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་ན། བྱས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཚུལ་གསུམ་ཆོད་བའི་གཏན་ཆོག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྒྲུ་མི་རྟག་པར་སྦྱབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཆོད་བའི་གཏན་ཆོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། བྱས་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུ་མི་རྟག་པར་སྦྱབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཆོད་བའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུ་མི་རྟག་པར་སྦྱབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་ཆོད་བ་གང་ཞིག་ **ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུ་མི་རྟག་པར་སྦྱབ་པའི་རྩེས་** **འགྲོའི་ཚུལ་དང་ལྟོག་ཚུལ་གཉིས་ཀ་ཆོད་བའི་ཕྱིར།** དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། **ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་** **སྒྲུ་མི་རྟག་པར་སྦྱབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།** མ་གྲུབ་ན། **ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན།** **བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུ་མི་རྟག་**

པར་སྐྱབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་པར་ཐལ། བྱས་པ་དེ་བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྐྱམ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་
 སྟེང་དུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། སྐྱབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་པ་མ་
 གྲུབ་ན། བྱས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་སྐྱམ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་རྟེན་འགྲོའི་ཚུལ་དང་ལྷོག་ཚུལ་གཉིས་ཀ་ཆར་བར་
 ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་སྐྱམ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་རྟེན་འགྲོའི་ཚུལ་ཆར་བ་གང་ཞིག་ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་སྐྱམ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་
 པའི་ལྷོག་ཚུལ་ཆར་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། བྱས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་སྐྱམ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་རྟེན་
 འགྲོའི་ཚུལ་ཆར་བར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་སྐྱམ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་རྟེན་འགྲུབ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཤེས་བྱ་
 ཆོས་ཅན། དེ་གྲུབ་པར་ཐལ། བྱས་ན་མི་རྟག་པས་འབྲུབ་པ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། བྱས་པ་ཆོས་
 ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་སྐྱམ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་ལྷོག་ཚུལ་ཆར་བར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་སྐྱམ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་
 ལྷོག་འབྲུབ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དེ་གྲུབ་པར་ཐལ། རྟག་ན་མ་བྱས་པའི་འབྲུབ་པ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་སྦྱར་བ་འགོད་པའི་ཚུལ་ལ། ཅ་བའི་སྦྱར་བ་འགོད་པའི་ཚུལ། རྟགས་ཀྱི་ཆར་མ་འབྱེན་པའི་ཚུལ། སྐྱབ་པ་ག་
 བཞུགས་རྟེན་དཔག་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ་དང་གསུམ་དུ་ཡོད། དང་པོ་ཅ་བའི་སྦྱར་བ་འགོད་པའི་ཚུལ་ནི།

སྐྱམ་མི་རྟག་པ་ཡིན་པལ་ཤེས་འདོད་ཐེ་ཆོས་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར་ཆོལ་གྱི་དོར། སྦྱར་ཆོལ་གྱིས་སྐྱེ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ།
 བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཞུགས་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

གཉིས་པ་རྟགས་ཀྱི་ཆར་མ་འབྱེན་པའི་ཚུལ་ནི།

རྒྱ་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ཕྱོགས་ཆོས་སྐྱབ་པ། ལྷོས་མེད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་རྟེན་འགྲོ་སྐྱབ་པ། གཞོད་པ་ཅན་གྱི་
 རྟགས་ཀྱིས་ལྷོག་པ་སྐྱབ་པལ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི།

དེ་ལྟར་སྐྱབ་པལ་བརྟེན་ནས་བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྐྱམ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཤེས་འདོད་མི་དྲན་པའི་ཕྱིར་
 ཆོལ་གྱི་དོར། སྦྱར་ཆོལ་གྱིས། གང་བྱས་ན་མི་རྟག་པས་འབྲུབ། དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན། སྐྱ་ཡང་བྱས་སོ། ཞེས་
 བཞུགས་པལ་བརྟེན་ནས་བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྐྱམ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཅིག་ཅར་དུ་དྲན་ཞིང་། དེའི་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་
 པར་བྱས་པའི་རྟགས་ལས་སྐྱམ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་རྟེན་དཔག་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །

༥ གཉིས་པ་ཚུལ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ། ཚུལ་གསུམ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་བཤད་པ་དང་། ཚུལ་གསུམ་གྱི་ལྷོས་གཞི་
 བཤད་པ་གཉིས་སུ་ཡོད། དང་པོ་ལ། ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ཚུལ། རྟེན་འགྲོའི་ཚུལ། ལྷོག་ཚུལ་དང་གསུམ་ལ་བྱེད།
 དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་གཉིས། དང་པོ་མཚན་ཉིད་ནི།

རང་གི་ལྷོས་གཞི་ཕྱོགས་ལ་གཙོ་བོར་ལྷོས་པའི་རྟགས་ཚུལ་དེ། ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

གཉིས་པ་མཚན་གཞི་ནི།

བྱས་པ་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་སྐྱུ་ལི་སྟེང་དུ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་སྐྱབས་ཀྱི་ཆོལ་བའི་ཆར་མས་དེས་པའི་ཆ་

ལྷ་བྱུང་བྱེད།

གཉིས་པ་རྩེ་འགྲོའི་ཚུལ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་གཉིས། དང་པོ་ནི།

རང་གི་ལྷོས་གཞི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་གཙོ་བོར་ལྷོས་པའི་རྟགས་ཚུལ་དེ། རྩེ་འགྲོའི་ཚུལ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

མཚན་གཞི་ནི།

བྱས་པ་དེ་བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་སྐབས་ཀྱི་ཁྲིའ་བའི་ཚད་
མས་ངེས་ཆ་ལྷ་བྱུང་བྱེད།

གསུམ་པ་ལྷོ་གཙུག་ལ་མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་གཉིས། དང་པོ་མཚན་ཉིད་ནི།

རང་གི་ལྷོས་གཞི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་གཙོ་བོར་ལྷོས་པའི་རྟགས་ཚུལ་དེ། ལྷོ་གཙུག་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

མཚན་གཞི་ནི།

བྱས་པ་དེ་བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་མེད་པ་ཉིད་དུ་སྐབས་ཀྱི་ཁྲིའ་བའི་ཚད་མས་
ངེས་པའི་ཆ་ལྷ་བྱུང་བྱེད།

གཉིས་པ་ཚུལ་གསུམ་གྱི་ལྷོས་གཞི་བཤད་པ་ལ། ཚུལ་དང་པོའི་ལྷོས་གཞི་ཕྱོགས་བཤད་པ་དང་། རྩེ་འགྲོའི་ཚུལ་གྱི་
ལྷོས་གཞི་མཐུན་ཕྱོགས་བཤད་པ་དང་། ལྷོ་གཙུག་པའི་ཚུལ་གྱི་ལྷོས་གཞི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་བཤད་པ་དང་། ཕྱོགས་སྒྲགས་ལ་
འཕྱག་པའི་གཞི་བཤད་པ་དང་བཞིར་ཡོད། དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་གཉིས། དང་པོ་ནི།

སྒྱུར་བ་སྒྲོར་གཅིག་གི་ཕྱོགས་ཚེས་གཏན་ལ་འབབས་པའི་གཞིར་གྱུར་པ་དེ། སྒྱུར་བ་སྒྲོར་གཅིག་གི་ཚུལ་དང་པོའི་ལྷོས་
གཞི་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

མཚན་གཞི་ནི།

བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་འདོད་ཚེས་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་སྒྲ་ལྷ་བྱུང་བྱེད།

གཉིས་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་གཉིས། དང་པོ་ནི།

སྒྱུར་བ་སྒྲོར་གཅིག་གི་རྩེ་འགྲོའི་གཏན་ལ་འབབས་པའི་གཞིར་གྱུར་པ་དེ། སྒྱུར་བ་སྒྲོར་གཅིག་གི་རྩེ་འགྲོའི་ཚུལ་གྱི་ལྷོས་
གཞི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

མཚན་གཞི་ནི།

ཁྲིའ་བས་མི་རྟག་པར་ངེས་པའི་བྱམ་པ་ལྷ་བྱུང་བྱེད།

གསུམ་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་གཉིས། དང་པོ་མཚན་ཉིད་ནི།

སྒྱུར་བ་སྒྲོར་གཅིག་གི་ལྷོ་གཙུག་གཏན་ལ་འབབས་པའི་གཞིར་གྱུར་པ་དེ། སྒྱུར་བ་སྒྲོར་གཅིག་གི་ལྷོ་གཙུག་གྱི་ལྷོས་གཞི་
མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

མཚན་གཞི་ནི།

ཁྲིའ་བས་རྟག་པར་ངེས་པའི་ནམ་མཁའ་ལྷ་བྱུང་བྱེད།

བཞི་པ་ནི།

ཕྱོགས་ཞེས་པའི་སྐྱ་དེ་གནས་སྐབས་གསུམ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་ཆེས་གཏན་ལ་འབབས་པའི་ཆེ་ཞེས་འདོད་ཆོས་
ཅན་ལ་འཇུག་པ་དང་། ཁྱབ་པ་གཏན་ལ་འབབས་པའི་ཆེ་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ལ་འཇུག་པ་དང་། བསྐྱབ་བྱ་གཏན་ལ་འབབས་
པའི་ཆེ་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་ཆོགས་དེན་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཕྱོགས་ཆེས་དེ་ཆས་ཁྱབ་པ་ཡི། །
ཞེས་པའི་**འབྲེལ་པར།** ཕྱོགས་ནི་ཆོས་ཅན་ནོ། ཞེས་དང་། **རྟགས་གཏེར་ལས།** ཆོས་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱོགས་ཀྱི་
སྒྲ། རྩོད་གཞི་ཉིད་ཡིན། ཞེས་དང་། བདེ་ལྷག་རྟོགས་ཕྱིར་ཕྱོགས་ཞེས་གསུངས། ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་
གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། **མདོ་ལས།** གཏན་ཆོགས་བསྐྱབ་བྱའི་རྩེས་འགོ་བ། ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གསུམ་པ་
གྲུབ་སྟེ། **རྟགས་གཏེར་ལས།** ཕྱོགས་ནི་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི། ཆོགས་པ་བརྗོད་ལ་དངོས་མིང་ཡིན། ཞེས་བཤད་
པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་རྟགས་ཀྱི་རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ་བཤད་པ་ནི།

རྟགས་ཡང་དག་དེ་ལ། བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་སྒྲོན་ནས་དབྱེན། སྐྱབ་རྟགས་ཡང་དག་དང་། དག་ག་རྟགས་ཡང་དག་
གཉིས། སྐྱབ་ཚུལ་གྱི་སྒྲོན་ནས་དབྱེན། དོན་སྐྱབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་དང་། བསྐྱབ་པའི་ཞེས་སྐྱབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་
གཉིས། སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲོན་ནས་དབྱེན། དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ བྲགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ །
ཡིད་ཆེས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་གསུམ་དུ་ཡོད། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྒྲོན་ནས་དབྱེན། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་
བྱེད་དུ་འཇུག་པ་དང་། རྣམ་གཉིས་སུ་འཇུག་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས། སྦྱར་བའི་སྒྲོན་ནས་དབྱེན། འབྲས་རང་མ་
དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་གསུམ། རྒྱལ་བའི་སྒྲོན་ནས་དབྱེན། རང་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་དང་།
གཞན་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་དང་གཉིས་སུ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །

༥ དང་པོ་སྐྱབ་རྟགས་ཡང་དག་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་གཉིས། དང་པོ་མཚན་ཉིད་ནི།

ཁྱོད་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་སུ་བཟུང་བུ་ཡིན་ན་སྐྱབ་པ་ཡིན་
པས་ཁྱབ་པ་དེ། ཁྱོད་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་སྐྱབ་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

མཚན་གཞི་ནི།

འབྲས་བུའི་གཏན་ཆོགས་ཡང་དག་དང་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཆོགས་ཡང་དག་རྣམས་ལ་བྱེད།

གཉིས་པ་དག་ག་རྟགས་ཡང་དག་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་གཉིས། དང་པོ་མཚན་ཉིད་ནི།

ཁྱོད་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་སུ་བཟུང་བུ་ཡིན་ན་དག་ག་པ་ཡིན་
པས་ཁྱབ་པ་དེ། ཁྱོད་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་དག་ག་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

མཚན་གཞི་ནི།

མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་རྣམས་ལ་བྱེད།

༦ དབྱེ་སྒྲོ་གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་དོན་སྐྱབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་

གཉིས། དང་པོ་མཚན་ཉིད་ནི།

ཁྱོད་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག། ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱའི་ཚེས་སུ་བཟུང་བྱ་ཡིན་ན་དོན་ནམ་མཚན་
ཉིད་གང་རུང་ཡིན་པས་བྱབ་པ་དེ། ཁྱོད་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་དོན་སྐྱབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

མཚན་གཞི་ནི།

སྒྲ་ཚེས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། ཡོད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།
གཉིས་པ་ཐ་སྐད་འབའ་ཞིག་སྐྱབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་གཉིས། དང་པོ་མཚན་ཉིད་ནི།

ཁྱོད་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག། ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱའི་ཚེས་སུ་བཟུང་བྱ་ཡིན་ན་ཐ་སྐད་ཁོ་ན་
ཡིན་པས་བྱབ་པ་དེ། ཁྱོད་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཐ་སྐད་འབའ་ཞིག་སྐྱབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

མཚན་གཞི་ནི།

དེ་བོང་ཅན་ཚེས་ཅན། རྒྱ་བ་ཞེས་པའི་སྐྱས་བརྗོད་དུ་རུང་སྟེ། རྟོག་ཡུལ་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་
ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

༥ དབྱེ་སྒྲོ་གསུམ་པ་ལ་གསུམ་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་དངོས་པོ་སྟོབས་ཁྱུགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ལ། མཚན་ཉིད་དང་།
མཚན་གཞི་གཉིས། དང་པོ་མཚན་ཉིད་ནི།

དངོས་པོ་སྟོབས་ཁྱུགས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས་དེ། དངོས་པོ་སྟོབས་ཁྱུགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་
ཉིད་ཡིན།

མཚན་གཞི་ནི།

སྒྲ་ཚེས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།
གཉིས་པ་གྲགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་གཉིས། དང་པོ་མཚན་ཉིད་ནི།

རྟོག་པས་བཏགས་པའི་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས་དེ། གྲགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་
མཚན་ཉིད་ཡིན།

མཚན་གཞི་ནི།

དེ་བོང་ཅན་ཚེས་ཅན། རྒྱ་བ་ཞེས་པའི་སྐྱས་བརྗོད་དུ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་ཡུལ་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་
ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

གསུམ་པ་ཡིད་ཆེས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་གཉིས། དང་པོ་མཚན་ཉིད་ནི།

བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་ཏེ་རྟོག་གྱུར་སྐྱབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས་དེ། ཡིད་ཆེས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་
ཉིད་ཡིན།

མཚན་གཞི་ནི།

སྤྱིན་སྒྲུབ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྤྱད་པ་ལས་བདེ་བ་འབྱུང་སྟེ། དེ་འབྱུང་བར་དབྱུག་རིན་ཆེན་སྒྲེང་བ་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་ཏྲགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

༥ དབྱེ་སྒྲོ་བཞི་པ་ལ་གཉིས། དང་པོ་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་བྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་ཏྲགས་ཡང་དག་ལ། མཚན་ཉིད་དང་།
མཚན་གཞི་གཉིས། དང་པོ་མཚན་ཉིད་ནི།

ཁྱོད་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཏྲགས་ཡང་དག་གང་ཞིག ཁྱོད་ཀྱི་ཏྲགས་ཀྱི་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་སུ་བཟུང་བུ་ཡིན་ན་ཁྱོད་ཡིན་པས་
བྱབ་པ་དེ། ཁྱོད་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་བྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་ཏྲགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན།
མཚན་གཞི་ནི།

སྤྱི་ཆོས་ཅན། མི་ཏྲག་སྟེ། དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཏྲགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།
གཉིས་པ་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འཇུག་པའི་ཏྲགས་ཡང་དག་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་གཉིས། དང་
པོ་མཚན་ཉིད་ནི།

ཁྱོད་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཏྲགས་ཡང་དག་གང་ཞིག ཁྱོད་ཀྱི་ཏྲགས་ཀྱི་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་སུ་བཟུང་བུ་དེ་ལ་ཁྱོད་ཡིན་མིན་
གཉིས་ཡོད་པ་དེ། ཁྱོད་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འཇུག་པའི་ཏྲགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན།
མཚན་གཞི་ནི།

དུང་སྤྱི་ཆོས་ཅན། མི་ཏྲག་སྟེ། ཚེ་ལ་བལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་ཏྲགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།
༥ དབྱེ་སྒྲོ་ལྔ་པ་ལ་གསུམ་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་འབྲས་བུའི་ཏྲགས་ཡང་དག་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ། ཆ་
མཐུན་ཁོངས་སུ་བསྐྱབ་དང་གསུམ་དུ་ཡོད། དང་པོ་མཚན་ཉིད་ནི།

ཁྱོད་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་སྐྱབ་ཏྲགས་ཡང་དག་གང་ཞིག ཁྱོད་ཀྱི་ཏྲགས་ཀྱི་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཏྲགས་ཆོས་གཉིས་ལ་དེ་བྱུང་འབྲེལ་བ་རེས་
བྱེད་ཀྱི་ཆོད་མ་གྲུབ་པ་དེ། ཁྱོད་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་འབྲས་ཏྲགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ། རྒྱ་དངོས་སྐྱབ་ཀྱི་འབྲས་ཏྲགས། རྒྱ་སྤོན་སོང་སྐྱབ་ཀྱི་འབྲས་ཏྲགས། རྒྱ་འཛུགས་སྐྱབ་ཀྱི་
འབྲས་ཏྲགས། རྒྱ་འབྲུག་པར་སྐྱབ་ཀྱི་འབྲས་ཏྲགས་དང་བཞིར་ཡོད། དང་པོ་ནི།

དུ་ལྷན་གྱི་ལ་ལ་ཆོས་ཅན། མ་ཡོད་དེ། དུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཏྲགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།
གཉིས་པ་ནི།

ནམ་མཁའ་དེ་དུ་བ་སྤྱོད་པོ་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱུ་མེ་སྤོན་སོང་ཡིན་ཏེ། དུ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཏྲགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་
བུ་ལ་བྱེད།

གསུམ་པ་ནི།

སྤྱུག་བསྐལ་བ་དེན་པ་ཆོས་ཅན། རྒྱ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། རེས་འགའ་སྟེ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་ཏྲགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་
བུ་ལ་བྱེད།

བཞི་པ་ནི།

གཟུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། བྱོད་ལ་དབང་ཡིད་ལས་གཞན་པའི་རྒྱུ་ཡོད་དེ། དེ་མེད་ན་མི་སྤྱི་ཞིང་རེས་འགའ་
སྤྱི་བའི་ཕྱིར་ཞེས་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

གསུམ་པ་ཆ་མཐུན་ཁོངས་སུ་བསྟུ་བཞི།

བུ་རོ་ད་ལྟ་བའི་རྟགས་ལས་ཁན་དབང་བུ་རམ་གོང་བུའི་སྤྱིང་བུ་བྱུར་གཟུགས་དལྟ་བ་ཡོད་པར་སྐྱབ་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དགལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་མཚན་ཉིད་ནི།

དེ་སྐྱབ་གྱི་སྐྱབ་རྟགས་ཡང་དགལ་གང་ཞིག །བྱོད་གྱི་རྟགས་གྱི་དེ་སྐྱབ་གྱི་རྟགས་ཆོས་གཉིས་ལ་བདག་གཅིག་འབྲེལ་རེས་
བྱེད་གྱི་ཆོད་མ་གྲུབ་པ་དེ། བྱོད་དེ་སྐྱབ་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དགལ་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ། རང་བཞིན་ལྟོས་པ་བའི་རྟགས་ཡང་དགལ་དང་། རང་བཞིན་དགལ་པ་བའི་རྟགས་ཡང་དགལ་གཉིས་སུ་
ཡོད། དང་པོ་ནི།

སྐྱམ་མི་རྟག་སྐྱབ་ལ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

གཉིས་པ་ནི།

སྐྱམ་མི་རྟག་སྐྱབ་ལ་ཡོད་པ་ཉིད་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། **ནམ་འབྲེལ་ལས།** རང་བཞིན་བྱེད་པར་བྱེ་
བྲག་ལ། **ཁྱེས་པ་འམ་འོན་ཏེ་འབ་འཁྱིག་པ།** །བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་པའི་ཕྱིར་བརྗོད་དེ། **འཛིག་ལ་འབྲས་དང་ཡོད་ཉིད་**
བཞིན། **ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།**

གསུམ་པ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དགལ་དབྱེན། མི་སྤྱང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དགལ་དང་། སྤྱང་རུང་
མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དགལ་དང་གཉིས་སུ་ཡོད། དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་གཉིས། དང་པོ་
མཚན་ཉིད་ནི།

སྤྱང་རུ་མི་རུང་བའི་དགག་བྱ་འགོག་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཆོང་བའི་གཏན་ཆོགས་དེ། མི་སྤྱང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་
དགལ་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

མཚན་གཞི་ནི།

མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་ཆོས་ཅན། འདྲེ་ཤ་ཟེའི་བུམ་པ་ཡོད་དེས་གྱི་ཐ་སྐྱད་མི་འཇུག་སྟེ། དེ་ཐ་མལ་པའི་ཆོད་མས་མ་
དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

གཉིས་པ་སྤྱང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དགལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

སྤྱང་རུ་རུང་བའི་དགག་བྱ་འགོག་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཆོང་བའི་གཏན་ཆོགས་དེ། སྤྱང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་
དགལ་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ། འབྲེལ་རྒྱུ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དགལ་དང་། འགལ་རྒྱུ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དགལ་གཉིས་
སུ་ཡོད། དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་མཚན་ཉིད་ནི།

སྤྱང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དགལ་གང་ཞིག །འབྲེལ་ཡུལ་བཀག་པའི་སྒྲོན་པའི་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྤྱིང་བུ་

འབྲེལ་སྒྲིབ་གོ་བ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས་དེ། འབྲེལ་སྒྲིབ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ། རྒྱ། བྱ་བྱེད། རང་བཞིན། དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་བཞིར་ཡོད།
དང་པོ་ནི།

མེ་མེད་མཚན་མེད་ཀྱི་མཚན་མེད་ཚན། དུ་བ་མེད་དེ། མེ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྟགས་སུ་བཞེད་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།
གཉིས་པ་ནི།

ཤིང་མེད་ཀྱི་བྱ་བྱེད་དེར་ཚན་ཚན། ཤིང་མེད་དེ། ཤིང་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྟགས་སུ་བཞེད་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།
གསུམ་པ་ནི།

བྱམ་པས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་སུ་ཚེས་ཚན། བྱམ་པ་མེད་དེ། སྤང་རུང་གི་བྱམ་པ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་རྟགས་སུ་བཞེད་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

བཞི་པ་ནི།

དུ་བ་མེད་པའི་བྱེད་རང་ཚོས་ཚན། དུ་རྒྱ་ལུས་པ་ཐོགས་མེད་མེད་དེ། དངོས་འབྲས་དུ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྟགས་
སུ་བཞེད་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

གཉིས་པ་འགའ་ལ་སྒྲིབ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

སྤང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག །འགའ་ལ་བ་རྟགས་སུ་བཞེད་པའི་སྒྲིབ་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཚན་ཀྱི་
སྤང་རུང་ལ་སྒྲིབ་གོ་བ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས་དེ། འགའ་ལ་སྒྲིབ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་
ཡིན།

གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགའ་ལ་བརྟེན་པའི་འགའ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་དང་། ཕན་ཚུན་སྤང་
འགའ་ལ་བརྟེན་པའི་འགའ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་དང་གཉིས་སུ་ཡོད། དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་
གཉིས། དང་པོ་ནི།

འགའ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག །རྟགས་སུ་བཟུང་བྱ་དང་ཚོས་ལོག་ཏུ་བཟུང་བྱ་གཉིས་ལ་ལྷན་ཅིག་མི་
གནས་འགའ་དུ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བྱུང་བ་དེ། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགའ་ལ་བརྟེན་པའི་འགའ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་
གི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ། འགའ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པ་བཞི། འགའ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པ་བཞི། འགའ་བའི་
བྱ་བྱེད་དམིགས་པ་བཞི་དང་བཅུ་གཉིས་སུ་ཡོད། དང་པོ་ནི།

རང་བཞིན་དང་འགའ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པ། རྒྱ་དང་འགའ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པ། འབྲས་བུ་དང་འགའ་
བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པ། བྱ་བྱེད་དང་འགའ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་དང་བཞི་ལ་བྱེད།
དང་པོ་ནི།

ཚ་རེག་སྟོབས་ཆེན་པོས་བྱུང་པར་ཞོན་པའི་ཤར་གཞིར་ཆོས་ཅན། བྱང་རེག་རྒྱུན་ཆགས་པ་མེད་དེ། ཚ་རེག་སྟོབས་
ཆེན་པོས་བྱུང་པར་ཞོན་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

གཉིས་པ་ནི།

དེ་ཆོས་ཅན། བྱང་འབྲས་སྤྱོད་ཀྱི་རྒྱུན་ཆགས་པ་མེད་དེ། ཚ་རེག་སྟོབས་ཆེན་པོས་བྱུང་པར་ཞོན་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

གསུམ་པ་ནི།

དེ་ཆོས་ཅན། བྱང་རྒྱུ་ལུས་པ་ཐོགས་མེད་རྒྱུན་ཆགས་པ་མེད་དེ། ཚ་རེག་སྟོབས་ཆེན་པོས་བྱུང་པར་ཞོན་པའི་གཞི་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

བཞི་པ་ནི།

དེ་ཆོས་ཅན། བཅོམ་པའི་རེག་པ་རྒྱུན་ཆགས་པ་མེད་དེ། ཚ་རེག་སྟོབས་ཆེན་པོས་བྱུང་པར་ཞོན་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

གཉིས་པ་འགལ་བའི་འབྲས་བྱ་དམིགས་པ་བཞི་ནི།

རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བྱ་དམིགས་པ། རྒྱ་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བྱ་དམིགས་པ། འབྲས་བྱ་དང་འགལ་
བའི་འབྲས་བྱ་དམིགས་པ། བྱ་བྱེད་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བྱ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་བཞི་ལ་བྱེད།

དང་པོ་ནི།

དུ་བ་དྲག་ཕྱུར་བས་བྱུང་པར་ཞོན་པའི་ཤར་གཞིར་ཆོས་ཅན། བྱང་རེག་རྒྱུན་ཆགས་པ་མེད་དེ། དུ་བ་དྲག་ཕྱུར་བས་བྱུང་
པར་ཞོན་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

གཉིས་པ་ནི།

དེ་ཆོས་ཅན། བྱང་འབྲས་སྤྱོད་ཀྱི་རྒྱུན་ཆགས་པ་མེད་དེ། དུ་བ་དྲག་ཕྱུར་བས་བྱུང་པར་ཞོན་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

གསུམ་པ་ནི།

དེ་ཆོས་ཅན། བྱང་རྒྱུ་ལུས་པ་ཐོགས་མེད་རྒྱུན་ཆགས་པ་མེད་དེ། རྟགས་གོང་བཞིན། ཞེས་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་
ལ་བྱེད།

བཞི་པ་ནི།

དེ་ཆོས་ཅན། བཅོམ་པའི་རེག་པ་རྒྱུན་ཆགས་པ་མེད་དེ། དུ་བ་དྲག་ཕྱུར་བས་བྱུང་པར་ཞོན་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

གསུམ་པ་འགལ་བའི་བྱ་བྱེད་དམིགས་པ་བཞི་ནི།

རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་བྱ་བྱེད་དམིགས་པ། རྒྱ་དང་འགལ་བའི་བྱ་བྱེད་དམིགས་པ། འབྲས་བྱ་དང་འགལ་བའི་

བྱུང་བ་དམིགས་པ། བྱུང་བྱེད་དང་འགལ་བའི་བྱུང་བ་དམིགས་པ་དང་བཞི་ལ་བྱེད།

དང་པོ་ནི།

ཙན་མེ་སྟོབས་ཆེན་པོས་བྱུང་བ་པར་ནོན་པའི་ཤར་གཞིར་ཆོས་ཙན། བྱང་རེག་རྒྱུན་ཆགས་པ་མེད་དེ། ཙན་མེ་སྟོབས་ཆེན་པོས་བྱུང་བ་པར་ནོན་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

གཉིས་པ་ནི།

ཙན་མེ་སྟོབས་ཆེན་པོས་བྱུང་བ་པར་ནོན་པའི་ཤར་གཞིར་ཆོས་ཙན། བྱང་འབྲས་སུ་ལོང་བྱེད་རྒྱུན་ཆགས་པ་མེད་དེ། ཙན་མེ་སྟོབས་ཆེན་པོས་བྱུང་བ་པར་ནོན་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

གསུམ་པ་ནི།

དེ་ཆོས་ཙན། བྱང་རྒྱུ་རྩས་པ་ཐོགས་མེད་རྒྱུན་ཆགས་པ་མེད་དེ། ཙན་མེ་སྟོབས་ཆེན་པོས་བྱུང་བ་པར་ནོན་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

བཞི་པ་ནི།

དེ་ཆོས་ཙན། བ་མའི་རེག་པ་རྒྱུན་ཆགས་པ་མེད་དེ། ཙན་མེ་སྟོབས་ཆེན་པོས་བྱུང་བ་པར་ནོན་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

གཉིས་པ་མན་ཚུན་སྤང་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དགལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས།

དང་པོ་ནི།

འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག །རྟགས་སུ་བཟུང་བྱེད་དང་ཆོས་ལོག་ཏུ་བཟུང་བྱ་གཉིས་མན་ཚུན་སྤང་འགལ་དུ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་གྲུབ་པ་དེ། མན་ཚུན་སྤང་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན། དེ་ལ་དབྱེན། ལྟོས་པས་ངེས་པ་འགོག་པ་དང་། ངེས་པས་ལྟོས་པ་འགོག་པའི་འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་དང་གཉིས། དང་པོ་ནི།

ནས་ཐུག་གི་རྒྱ་ཆོགས་ཁ་ཡར་ཚང་བའི་གཞིར་ཆོས་ཙན། རང་འབྲས་ནས་ཐུག་འབྱུང་ངེས་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་འབྱུང་བ་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱ་དོན་གཞན་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ།

གཉིས་པ་ནི།

བྱུང་བ་ཆོས་ཙན། འཇིག་པ་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱ་དོན་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་ཏེ། འཇིག་ངེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

ལྟ་བུ་དབྱེ་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ལས། དང་པོ་རང་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དགལ། མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་གཉིས། དང་པོ་ནི།

རང་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྒྱལ་གསུམ་ཆང་བའི་གཏན་ཆོགས་དེ། རང་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན། མཚན་གཞི་ནི།

ཚོལ་བ་གཞན་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཚོལ་བ་རང་ཉིད་ཀྱིས། གང་བྱས་ན་མི་རྟག་པས་བྱེད། དཔེར་ན་བྱུང་པ་བཞིན། སྤྱོད་ཡང་བྱས་སོ། །
 ཞེས་བཀོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྤྱོད་པར་སྤྱོད་པའི་ཚུལ་གསུམ་གཅིག་ཅན་དུ་བྲན་པའི་
 ཆོ་བྱས་པ་དེ་བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྤྱོད་པར་སྤྱོད་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་ལྟ་བུ།

གཉིས་པ་གཞན་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

གཞན་དོན་སྐབས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་མཚང་བའི་གཏན་ཚིགས་དེ། གཞན་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད།
 དེ་ལ་དབྱེན།

སྤྱར་ཚོལ་གྱིས་བཀོད་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་། སྤྱིར་ཚོལ་གྱིས་བཀོད་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས་སུ་ཡོད།

༥ གཉིས་པ་རྟགས་ལྟར་སྤྱང་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

ཚུལ་གསུམ་མཚང་བའི་གཏན་ཚིགས་དེ། གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྤྱང་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྤྱང་དེ་

ལས་གཞན། ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལ་དབྱེན། འགལ་མ་ངེས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྤྱང་གསུམ་དུ་ཡོད། དང་པོ་འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་ལ།
 མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

ཁྱོད་དེ་སྤྱོད་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་གང་ཞིག ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་དེ་སྤྱོད་ཀྱི་བྱེད་པའི་ཚུལ་གཉིས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་
 ཏུ་ངེས་པ་དེ། ཁྱོད་དེ་སྤྱོད་ཀྱི་འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

དེ་ལ་དབྱེན། ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་འགོག་པའི་འགལ་རྟགས། ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་འགོག་པའི་འགལ་རྟགས། ཆོས་ཀྱི་བྱེད་པར་
 འགོག་པའི་འགལ་རྟགས། ཆོས་ཅན་གྱི་བྱེད་པར་འགོག་པའི་འགལ་རྟགས་དང་བཞི་རེ་ཡོད། དང་པོ་ནི།

སྤྱོད་བྱས་པར་ཤེས་ཤིང་བྱས་མི་རྟག་གི་འབྲེལ་བ་ཤེས་པའི་ཚོལ་བའི་ངོར་སྤྱོད་པར་སྤྱོད་པའི་བྱས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་
 བྱེད།

གཉིས་པ་ནི།

དངོས་གྲུང་གི་མཁའ་མཁའ་རྟག་པར་སྤྱོད་པ་ལ་འདུས་མ་བྱས་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

གསུམ་པ་ནི།

མིག་སོགས་ཆོས་ཅན། འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཡུལ་ཅན་གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་དེ། འདུས་ཤིང་བསགས་པའི་ཕྱིར།

ཞེས་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

བཞི་པ་ནི།

མིག་སོགས་འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཡུལ་ཅན་ཆོས་ཅན། གཞན་དོན་བྱེད་དེ། འདུས་ཤིང་བསགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
 བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

གཉིས་པ་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

ཁྱོད་དེ་སྤྱོད་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་གང་ཞིག ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་དེ་སྤྱོད་ཀྱི་བྱེད་པའི་ཚུལ་གཉིས་ནུལ་ལོག་

གང་དུ་ཡང་མ་ངེས་པ་དེ། ཁྱོད་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཆོག་གས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

དེ་ལ་དབྱེན། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པ་དང་། ཐུན་མོང་པའི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཆོག་གས་གཉིས། དང་པོ་ལ།
མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

ཁྱོད་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཆོག་གས་གང་ཞིག ཁྱོད་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཆོག་གས་སུ་སོང་བའི་ཆོལ་བ་དེས་
ཁྱོད་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཕྱོགས་གཉིས་པོ་གང་ལ་ཡང་ཡོད་པར་མ་མཐོང་བ་དེ། ཁྱོད་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པའི་གཏན་
ཆོག་གས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ། ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་མེད་ནས་མ་མཐོང་བ་དང་། ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་ཡོད་ཀྱང་མ་མཐོང་བ་དང་།
མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་ཀྱང་མ་མཐོང་བ་དང་། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་ཀྱང་མ་
མཐོང་བ་དང་བཞིར་ཡོད། དང་པོ་ནི།

སྐྱ་མཉན་བྱར་ཤེས་ཤིང་མཉན་བྱ་དང་མི་རྟག་པའི་འབྲེལ་བ་མི་ཤེས་པའི་ཆོལ་བའི་ངོར་སྐྱ་རྟག་སྐྱབ་ལ་མཉན་བྱ་རྟགས་སུ་
བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

གཉིས་པ་ནི།

མཉན་ཀྱི་སྐྱེས་བུ་ལྟ་བུ་སེམས་ཆོལ་པར་སྐྱབ་པ་ལ་མི་ག་དང་ལྟན་པར་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

གསུམ་པ་ནི།

སྐྱ་བྱས་པར་ཤེས་ཤིང་བྱས་མི་རྟག་གི་འབྲེལ་བ་མི་ཤེས་པའི་ཆོལ་བའི་ངོར་སྐྱ་མི་རྟག་སྐྱབ་པ་ལ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་
བུ་ལ་བྱེད།

བཞི་པ་ནི།

སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་སྐྱབས་སུ་བབ་པའི་ཆོལ་བའི་ངོར་ནས་མཁའ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པ་ལ་མ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་
བུ་ལ་བྱེད།

གཉིས་པ་ཐུན་མོང་པའི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཆོག་གས་ལ། དངོས་ཀྱི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཆོག་གས་དང་། ལྷག་ལྟན་ཀྱི་མ་ངེས་
པའི་གཏན་ཆོག་གས་གཉིས། དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་མཚན་ཉིད་ནི།

ཁྱོད་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཆོག་གས་གང་ཞིག ཁྱོད་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཆོག་གས་སུ་སོང་བའི་ཆོལ་བ་དེས་
ཁྱོད་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་ཡོད་པར་མ་མཐོང་བ་དེ། ཁྱོད་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཆོག་གས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་
ཡིན།

དེ་ལ་དབྱེན། ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་བྱེད་བྱེད་ཡོད་པ། དེ་གཉིས་ཀ་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་ཡོད་པ། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་བྱེད་
བྱེད་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་ཡོད་པ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་བྱེད་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་ཡོད་པ་དང་
བཞིར་ཡོད། དང་པོ་ནི།

སྐྱ་རྟག་སྐྱབ་ལ་གཞལ་བྱ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

གཉིས་པ་ནི།

སྤྲུལ་སྤྲུལ་ལ་རེག་བྱ་ཅན་མ་ཡིན་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

གསུམ་པ་ནི།

རིག་སྒྲ་ཚེལ་བྱུང་དུ་སྤྲུབ་པ་ལ་མི་རྟག་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

བཞི་པ་ནི།

རིག་སྒྲ་ཚེལ་མ་བྱུང་དུ་སྤྲུབ་པ་ལ་མི་རྟག་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

གཉིས་པ་ལྷག་ལྷན་གྱི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

ཁྱོད་དེ་སྤྲུབ་གྱི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་གང་ཞིག ཁྱོད་དེ་སྤྲུབ་གྱི་མ་ངེས་པའི་ཕྱོགས་ཚོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་སུ་སོང་བའི་ཚོལ་བ་དེས་ཁྱོད་དེ་སྤྲུབ་གྱི་ཕྱོགས་གཉིས་པོ་གང་རུང་ལ་ཡོད་པར་མཐོང་ཞིང་གཅིག་ཤོས་ལ་ཡོད་པར་ཡང་མ་མཐོང་མེད་པར་ཡང་མ་མཐོང་བ་དེ། ཁྱོད་དེ་སྤྲུབ་གྱི་ལྷག་ལྷན་གྱི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

དེ་དབྱེན། ཡང་དག་ལྷག་ལྷན་དང་། འགལ་བ་ལྷག་ལྷན་གཉིས་སུ་ཡོད། དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་གཉིས། དང་པོ་ནི།

ཁྱོད་དེ་སྤྲུབ་གྱི་ལྷག་ལྷན་གྱི་གཏན་ཚིགས་གང་ཞིག ཁྱོད་དེ་སྤྲུབ་གྱི་ལྷག་ལྷན་གྱི་གཏན་ཚིགས་སུ་སོང་བའི་ཚོལ་བ་དེས་ཁྱོད་དེ་སྤྲུབ་གྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པར་མཐོང་ཞིང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་མེད་གང་དུ་ཡང་མ་མཐོང་བ་དེ། ཁྱོད་དེ་སྤྲུབ་གྱི་ཡང་དག་ལྷག་ལྷན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། **གང་ཞིག་མ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས། ཁྲོག་པར་རབ་ཏུ་སྟོན་བྱེད་པ། ཁྲི་ཐོ་ཐོ་མཚན་སྤྱི་ཡོད་ཕྱིར། ཁྲི་ལ་ལྷག་མ་ལྷན་ཞེས་བརྗོད། ཅེས་བཤད་པའི་ཕྱིར་ལོ། །**

མཚན་གཞི་ནི།

སྤྲུལ་སྤྲུལ་ལ་རེག་བྱས་པ་མི་རྟག་པ་ལ་རྟགས་སུ་འགྲོ་བ་ཙམ་ཤེས་པའི་ཚོལ་བ་འདི་དོར་སྤྲུལ་སྤྲུལ་ལ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

གཉིས་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་གཉིས། དང་པོ་ནི།

ཁྱོད་དེ་སྤྲུབ་གྱི་ལྷག་ལྷན་གྱི་གཏན་ཚིགས་གང་ཞིག ཁྱོད་དེ་སྤྲུབ་གྱི་ལྷག་ལྷན་གྱི་གཏན་ཚིགས་སུ་སོང་བའི་ཚོལ་བ་དེས་ཁྱོད་དེ་སྤྲུབ་གྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པར་མཐོང་ཞིང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་མེད་གང་དུ་ཡང་མ་མཐོང་བ་དེ། ཁྱོད་དེ་སྤྲུབ་གྱི་འགལ་བ་ལྷག་ལྷན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

མཚན་གཞི་ནི།

སྤྲུལ་སྤྲུལ་ལ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

གསུམ་པ་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

རྟགས་སུ་བཀོད་པ་གང་ཞིག རྟགས་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་གྱི་སྟངས་དུ་མ་གྲུབ་པ་དེ་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ། རྒྱལ་ས་ཆོས་དོན་ལ་མ་གྲུབ་པ་དང་། སློང་ལ་ལྟོས་ཏེ་མ་གྲུབ་པ་དང་། རྒྱལ་ས་ལ་ལྟོས་ཏེ་མ་གྲུབ་པ་དང་གསུམ་དུ་ཡོང་། དང་པོ་ལ། ཆོས་ཙན་གྱི་དོ་བོ་མེད་ནས་མ་གྲུབ་པ་དང་། རྒྱལ་ས་ཀྱི་དོ་བོ་མེད་ནས་མ་གྲུབ་པ་དང་། རྒྱལ་ས་ཀྱི་དོ་བོ་ཡོད་ཀྱང་རྒྱལ་ས་ཕྱོགས་ཆོས་སུ་མི་རུང་བ་དང་གསུམ་དུ་ཡོང་། དང་པོ་ནི།

དེ་བོང་རྩ་མི་རྒྱལ་པར་སྐྱབ་པ་ལ་བྱས་པ་རྒྱལ་ས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ།

གཉིས་པ་ནི།

བུམ་པ་མི་རྒྱལ་པར་སྐྱབ་པ་ལ་དབང་ཕྱུག་རྒྱལ་པས་བྱས་པ་རྒྱལ་ས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ།

གསུམ་པ་རྒྱལ་ས་ཀྱི་དོ་བོ་ཡོད་ཀྱང་རྒྱལ་ས་ཕྱོགས་ཆོས་སུ་མི་རུང་བ་ལ། རྒྱལ་ས་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཙན་གྱི་སྟེང་དུ་མ་གྲུབ་པ་དང་། རྒྱལ་ས་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཙན་གྱི་སྟེང་དུ་གྲུབ་ཀྱང་རྒྱལ་ས་ཆོས་སུ་མི་རུང་བ་གཉིས་སུ་ཡོང་། དང་པོ་ལ། རྒྱལ་ས་དེ་ལ་པོ་ཆོས་ཙན་གྱི་སྟེང་དུ་མ་གྲུབ་པ་དང་། རྒྱལ་ས་ཀྱི་རྒྱལ་ས་གཅིག་ཆོས་ཙན་གྱི་སྟེང་དུ་མ་གྲུབ་པ་དང་། རྒྱལ་ས་ཆོས་ཙན་གྱི་རྒྱལ་ས་གཅིག་ལ་མ་གྲུབ་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི།

སྐྱ་མི་རྒྱལ་པར་སྐྱབ་པ་ལ་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཞུང་བྱ་རྒྱལ་ས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

གཉིས་པ་ནི།

རྒྱ་བ་གཉིས་སྐྱང་གི་དབང་ཤེས་མཛོད་ན་སུམ་དུ་སྐྱབ་པ་ལ་རྟོག་བྱལ་མ་འབྲུལ་བའི་དེག་པ་རྒྱལ་ས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

གསུམ་པ་ནི།

ཤིང་མེས་ས་ལྟ་བུ་སྐྱབ་པ་ལ་མཚན་མོ་ལོ་མ་འབྲུལ་ས་ནས་ཉལ་བ་རྒྱལ་ས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

གཉིས་པ་ལ། གཞི་རྒྱལ་ས་ཐ་དད་མེད་ནས་མ་གྲུབ་པ་དང་། ཆོས་རྒྱལ་ས་ཐ་དད་མེད་ནས་མ་གྲུབ་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

སྐྱ་མི་རྒྱལ་སྐྱབ་པ་སྐྱ་རྒྱལ་ས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ།

གཉིས་པ་ནི།

སྐྱ་མི་རྒྱལ་སྐྱབ་པ་ལ་མི་རྒྱལ་པ་རྒྱལ་ས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ།

གཉིས་པ་སློང་ལ་ལྟོས་ཏེ་མ་གྲུབ་པ་ལ། རྒྱལ་ས་ཀྱི་དོ་བོ་ལ་ཐེ་ཆོམ་ཐེ་ཆོམ་མ་གྲུབ་པ་དང་། ཆོས་ཙན་གྱི་དོ་བོ་ལ་ཐེ་ཆོམ་ཐེ་ཆོམ་མ་གྲུབ་པ། དེ་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལ་ཐེ་ཆོམ་ཐེ་ཆོམ་མ་གྲུབ་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི།

བུམ་པ་མི་རྒྱལ་པར་སྐྱབ་པ་ལ་འདྲེ་ལ་ཐེ་ཆོམ་བྱས་པ་རྒྱལ་ས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

གཉིས་པ་ནི།

འདྲེ་ལ་ཐེ་ཆོམ་བུམ་པ་མི་རྒྱལ་པར་སྐྱབ་པ་ལ་བྱས་པ་རྒྱལ་ས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

གསུམ་པ་ནི།

དེ་སུལ་གསུམ་གྱི་དབྲུས་མ་ན་མ་བྱེད་པར་སྐྱབ་པ་ལ་མ་བྱེད་སྐྱ་བྲགས་པ་རྒྱལ་ས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

གསུམ་པ་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་ཏེ་མ་གྲུབ་པ་ལ།   ལྔ་པ་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་ཏེ་མ་གྲུབ་པ་ལ།   ཕྱི་པ་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་ཏེ་མ་གྲུབ་པ་ལ།   གཉིས་ཀ་
ལ་ལྟོས་ཏེ་མ་གྲུབ་པ་དང་གསུམ་།   དང་པོ་ནི།

སྐར་མེོལ་གྲངས་ཅན་གྱིས་སྐར་མེོལ་སངས་རྒྱས་པའི་ངོ་བོ་སློབ་དེ་སེམས་མེད་དུ་སྒྱུབ་པ་ལ་སླེའཇིག་ཅན་རྟགས་ལུ་བཤོད་པ་ལྟ་

ཐཱ་གྲོ་

གཉིས་པ་ནི།

སྒྲུབ་ཆོལ་གཅེར་བུ་པམ་ཕྱིར་ཆོལ་སངས་རྒྱལ་པའི་ངོར་ཤིང་སེམས་སྒྲུབ་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ་ལུན་པ་བལྟས་ན་འཆི་བ་དྭགས་སུ་

བཀོད་པ་ལྟ་བུ།

གསུམ་པ་ནི།

སྐྱུ་བྱས་པར་མི་ཤེས་པའི་སྤར་ཚོལ་གྱིས་སྐྱུ་བྱས་པར་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ཚོལ་གྱི་རོང་སྐྱུ་མི་རྟག་སྐྱུ་བ་པ་ལ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

གསུམ་པ་རྟགས་སྒྲོན་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

ཚུལ་གསུམ་གང་རུང་གི་བསལ་བྱར་ཚད་མས་དམིགས་པ་དེ། རྟགས་སྒྲིན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

གཉིས་པ་ལ། ཟླ་གསུམ་མཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་གྱི་སྤྱོན། རྗེས་འབྲེལ་ཆུང་གྱི་སྤྱོན། ཟླ་གུང་གྱི་སྤྱོན་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ།
མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་གྱི་བསལ་བྱ་རྒྱུ་མཁའ་དམིགས་པ་དེ།   ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་གྱི་སྒྲིབ་ཀྱི་མཆོད་ཡིན།

དེའང་དབྱེན། ལྷ་མི་རྟག་པ་རྒྱལ་པའི་ཕྱོགས་ཆེས་ཀྱི་ཚུལ་གྱི་སྟོན་དང་། བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ལྷ་མི་རྟག་པ་རྒྱལ་པའི་
ཕྱོགས་ཆེས་ཀྱི་ཚུལ་གྱི་སྟོན་གཉིས། དང་པོ་ནི།

མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་སྒྲིའི་སྟེང་དུ་མ་གྲུབ་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

གཉིས་པ་ནི།

སྐྱ་བྱས་པར་སྐབས་ཀྱི་རྟོལ་བའི་ཆད་མས་མི་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

གཉིས་པ་རྗེས་འགོའི་ཚུལ་གྱི་སྒྲུབ་པ།   མཚན་ཉིད་དང་།   དབྱེ་བ་གཉིས།   དང་པོ་ནི།

རྩེ་མཚམས་ཀྱི་འཕྲུལ་ལྔ་པ་ལྟར་མཚམས་ཀྱི་འཕྲུལ་ལྔ་པ་ལྟར་། རྩེ་མཚམས་ཀྱི་འཕྲུལ་ལྔ་པ་ལྟར་མཚམས་ཀྱི་འཕྲུལ་ལྔ་པ་ལྟར་།

དེའང་དབྱེན། སྒྲམ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྩེའང་འཕྲོ་ཆུང་ལ་གྱི་སྒྲོལ་དང་། བྱམས་པའི་རྟག་པ་གྱིས་སྒྲམ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྩེའང་།
འཕྲོ་ཆུང་ལ་གྱི་སྒྲོལ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

གཞལ་བྱའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུ་མི་རྟག་པ་སྒྲུབ་པའི་རྗེས་བྱུང་གྲུབ་པ་སྒྲུ་།

གཉིས་པ་ནི།

བྱས་པ་མི་རྟག་པ་ལ་རྗེས་སུ་འགོ་བར་སྐྱབས་ཀྱི་རྟོག་བའི་ཚད་མས་མི་ཤེས་པ་ལྟ་བུ།

གསུམ་པ་ལ།   མཚན་ཉིད་དང་།   དབྱེ་བ་གཉིས།   དང་པོ་ནི།

ལྷོག་ཚུལ་གྱི་བསལ་བྱུང་ཚད་མས་དམིགས་པ་དེ། ལྷོག་ཚུལ་གྱི་སྒྲིན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན།
 དེ་ལ་དབྱེན། སྒྲུལ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་ལྷོག་ཚུལ་གྱི་སྒྲིན་དང་། བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུལ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་ལྷོག་ཚུལ་
 གྱི་སྒྲིན་གཉིས། དང་པོ་ནི།

གཞལ་བྱའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུལ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་ལྷོག་ཚུལ་བྱུང་པ་ལྟ་བུ།
 གཉིས་པ་ནི།

བྱས་པ་རྟག་པ་ལས་ལྷོག་པར་སྐྱབས་ཀྱི་ཚོལ་བའི་ཚད་མས་མི་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་བྱེད།
 དེས་ན། རྟགས་སུ་བཞག་པ་ཐམས་ཅད་གཏན་ཆོག་གསལ་ལྟར་སྤང་གསུམ་དང་ཡང་དག་གཅིག་དང་བཞིར་འདུས་ཤིང་། དེ་
 དག་གི་བྱེད་ལས་ནི་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཆོག་གསལ་བ་སྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་པའི་མཐུ་མེད་པས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱབ་བྱུང་མ་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་
 སྐྱེ་བ་དང་། མ་དེས་པའི་གཏན་ཆོག་གསལ་བ་རྟེན་ནས་བསྐྱབ་བྱུང་ལ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་སྒྲོ་སྐྱེ་བ་དང་། འགལ་བའི་གཏན་ཆོག་གསལ་བ་
 བརྟེན་ནས་བསྐྱབ་བྱུང་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྟོག་པའི་སྒྲོ་སྐྱེ་བ་དང་། རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱབ་བྱུང་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་
 པའི་ཚད་མ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། **ཚད་མ་མདོའས།** རྟགས་སུ་བཞག་པ་བཞི་རུ་འདུས། རྟགས་སུ་བཞག་པ་བཞི་པོ་ལ། །
 རུས་པ་དེ་ཡང་རྣམ་བཞིར་ཡོད། བྱོན་པ་ལ་མཐུ་མེད་སེམ་ཉི་དང་། མི་འདོད་འདོད་པ་དེས་སྐྱབ་བྱེད། ཁེས་ལག་དཔའི་
 ཕྱིར།

༥ གཉིས་པ་རྫོང་བྱེད་སྐྱབ་པའི་དག་གི་རྣམ་པར་གཞག་པ་ལ། སྐྱབ་དག་ཡང་དག་དང་། སྐྱབ་དག་ལྟར་སྤང་དང་།
 ཚོལ་ཕྱིར་ཚོལ་དཔར་པོ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དང་གསུམ་དུ་ཡོད། དང་པོ་ལ། རང་དོན་སྐྱབས་ཀྱི་སྐྱབ་དག་ཡང་དག་
 དང་། གཞན་དོན་སྐྱབས་ཀྱི་སྐྱབ་དག་ཡང་དག་གཉིས་སུ་ཡོད། དང་པོ་ནི།

རང་དོན་སྐྱབས་ཀྱི་གཏན་ཆོག་སྤང་དག རང་དོན་སྐྱབས་ཀྱི་སྐྱབ་དག་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད།
 མཚན་གཞི་ནི།

གང་བྱས་ན་མི་རྟག་པས་བྱུང་། དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན། སྤྲ་ཡང་བྱས་སོ། ཞེས་པའི་དག་དེ་རང་དོན་སྐྱབས་ཀྱི་སྐྱབ་
 དག་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བའི་ཆེ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་བྱེད།

གཉིས་པ་གཞན་དོན་སྐྱབས་ཀྱི་སྐྱབ་དག་ཡང་དག་དང་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་དོན་གཅིག་ཅིང་། དེ་ལ་མཚན་ཉིད་དང་།
 དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

ཚོལ་བ་རང་གི་ཚད་མས་མཐོང་བའི་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་སྐྱབས་སུ་བབ་པའི་ཚོལ་བ་གཞན་གྱི་བྱེད་ལས་དུ་གསལ་བར་སྟོན་
 པའི་དག་རྣམ་དག་དེ། གཞན་དོན་སྐྱབ་དག་ཡང་དག་གསལ་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། **ཚད་མ་མདོར།**
 གཞན་དོན་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ནི། རང་གི་མཐོང་དོན་རབ་གསལ་བྱེད། ཁེས་དང་། **རིགས་གཏེར་ལས།** གཞན་དོན་
 རྗེས་དཔག་རང་ཉིད་ཀྱིས། མཐོང་བ་གཞན་ལ་སྟོན་པའི་དག ཁེས་ལག་དཔའི་ཕྱིར།

གཞན་དོན་སྐྱབ་དག་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཐུར་དུ་མཐོང་བ་ཞེས་སྟོས་པས་ནི། རང་གི་བསྟན་བྱུང་བྱུང་པའི་ཚུལ་
 གསུམ་ཚོལ་བ་རང་གི་ཚད་མས་མཐོང་བའི་དག་རྣམས་གཞན་དོན་སྐྱབ་དག་ཡང་དག་ཡིན་པ་བསལ་ནས་གཞན་དོན་སྐྱབ་དག་

ཡང་དག་ཡིན་ན་རང་གི་བསྟན་བྱུང་བྱུང་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཚོལ་བ་རང་གི་ཚད་མས་མཐོང་བཞིག་དགོས་པར་བསྟན་བ་ཡིན་ཏེ།
 དེ་སྤང་ཕྱིར་བདག་མཐོང་བའི་ཚིག། ཅེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

དོན་ཞེས་སྒྲོས་པས་ནི། རང་གི་བསྟན་བྱུང་བྱུང་པའི་ཚུལ་གསུམ་དོན་ལ་མ་གྲུབ་པ་ན་མས་གཞན་དོན་སྒྲུབ་དག་ཡང་དག་
 ཡིན་པ་བསལ་ནས་གཞན་དོན་སྒྲུབ་དག་ཡང་དག་ཡིན་ན་རང་གི་བསྟན་བྱུང་བྱུང་པའི་ཚུལ་གསུམ་དོན་ལ་གྲུབ་པ་ཞིག་དགོས་པར་
 བསྟན་བ་ཡིན་ཏེ། དོན་སྒྲོས་དེ་ནི་སྒྲུབ་དག་དང་། རྟོག་པས་སྒྲོ་བཏགས་བདག་ཉིད་ཅན། རྟགས་ཉིད་མིན་པར་གྲུབ་དོན་
 ཏེ། རྟོན་ལས་དོན་ནི་གྲུབ་ཕྱིར་རོ། ཞེས་དང་། དོན་ཡོད་ཤེས་ལ་ལྟོས་བཅས་ཡིན། མེད་པ་ཤེས་པ་སྒྲུབ་བྱེད་
 མིན། ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

ར་བགས་ལ་བྱེད་ཅེས་སྒྲོས་པས་ནི། དག་ལྷག་ཆད་ཅན་ན་མས་གཞན་དོན་སྒྲུབ་དག་ཡང་དག་ཡིན་པ་བསལ་ནས་གཞན་
 དོན་སྒྲུབ་དག་ཡང་དག་ཡིན་ན་རང་གི་བསྟན་བྱུང་བྱུང་པའི་ཚུལ་གསུམ་ལྷག་ཆད་མེད་པར་ཚོལ་བའི་བློ་ལམ་དུ་གསལ་བར་སྟོན་
 པ་ཞིག་དགོས་པར་བསྟན་བ་ཡིན་ཏེ། **རིགས་གཉིས་ལས།** ཡན་ལག་ལྷ་ལས་དམ་བཅའ་དང་། ཉི་སྒྱུར་མཇུག་སྤྱད་
 གསུམ་པོ་ལྷག་། སྤྱི་བྱུང་མ་ཆད་ཕྱིར་མི་འབྲད། ཅེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ།

དགོས་པའི་སྒྲོན་ས་དབྱེན། བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་ཕྱིར་དུ་བཀོད་པའི་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་དང་། དག་ག་བྱ་འགོག་ཕྱིར་དུ་
 བཀོད་པའི་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གཉིས་སུ་ཡོད། ཚོལ་བའི་སྒྲོན་ས་དབྱེན། སྒྲུབ་ཚོལ་གྱིས་བཀོད་པའི་གཞན་དོན་རྗེས་
 དཔག་དང་། ཕྱིར་ཚོལ་གྱིས་བཀོད་པའི་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གཉིས་སུ་ཡོད། བརྗོད་ཚུལ་གྱི་སྒྲོན་ས་དབྱེན། རང་རྒྱུད་
 དུ་བྱུང་པའི་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་དང་། ཐལ་འབྱུར་དུ་བྱུང་པའི་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གཉིས་སུ་ཡོད།

དེ་ཡང་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་དུ་བཀོད་པའི་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་། སྒྲུབ་ཚོལ་གྱིས་བཀོད་པའི་གཞན་དོན་རྗེས་
 དཔག་། རང་རྒྱུད་དུ་བྱུང་པའི་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གསུམ་དོན་གཅིག་ཅིང་།

དེ་ལ་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

སྒྲུབ་ཚོལ་རང་གི་ཚད་མས་མཐོང་བའི་རྟགས་གྱི་ཚུལ་གསུམ་ཕྱིར་ཚོལ་གྱི་བློ་ལམ་དུ་གསལ་བར་སྟོན་པའི་དག་ན་མ་དག་
 དེ་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

དེ་ལ་དབྱེན། ཅ་བའི་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་ཕྱིར་དུ་བཀོད་པའི་སྒྲུབ་དག་ཡང་དག་དང་། ཚུལ་གསུམ་སྒྲུབ་ཕྱིར་དུ་བཀོད་པའི་
 སྒྲུབ་དག་ཡང་དག་གཉིས་སུ་ཡོད། དང་པོ་ལ། ཆོས་མཐུན་སྒྱུར་གྱི་སྒྲུབ་དག་ཡང་དག་། ཆོས་མི་མཐུན་སྒྱུར་གྱི་སྒྲུབ་
 དག་ཡང་དག་། བྱོམས་ཆོས་རྒྱུད་པ་བརྗོད་པའི་སྒྲུབ་དག་ཡང་དག་། རྗེས་འགྲོ་རྒྱུད་པ་བརྗོད་པའི་སྒྲུབ་དག་ཡང་དག་།
 ལྷོག་པ་རྒྱུད་པ་བརྗོད་པའི་སྒྲུབ་དག་ཡང་དག་དང་ལྷན་ཡོད། དང་པོ་ཆོས་མཐུན་སྒྱུར་གྱི་སྒྲུབ་དག་ཡང་དག་ལ། མཚན་
 ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་གཉིས། དང་པོ་ནི།

སྒྲུབ་དག་ཡང་དག་ག་ཞིག་། རྗོད་སྒྱུར་གྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་དང་དཔེའི་ཆོས་ཅན་གཉིས་རྟགས་དང་ཆོས་སུ་མཐུན་པར་
 སྒྱུར་བའི་དག་དེ། ཆོས་མཐུན་སྒྱུར་གྱི་སྒྲུབ་དག་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

མཚན་གཞིན།

གང་བྱས་ན་མི་རྟག་པས་བྱུང་། དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན། སྤྲུལ་པ་བྱས་སོ། །ཞེས་པའི་དགའ་ལྷ་བྱུང་།
གཉིས་པ་ཆོས་མི་མཐུན་སྒྲུབ་ཀྱི་སྤྲུལ་དག་ཡང་དག་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་གཉིས། དང་པོ་ནི།
སྤྲུལ་དག་ཡང་དག་གང་ཞིག་ །དེ་སྐོར་གྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་དང་དཔེའི་ཆོས་ཅན་གཉིས་རྟགས་དང་ཆོས་སུ་མི་མཐུན་
པར་སྒྲུབ་པའི་དག་དེ། ཆོས་མི་མཐུན་སྒྲུབ་ཀྱི་སྤྲུལ་དག་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

མཚན་གཞིན།

གང་རྟག་ན་མ་བྱས་པས་བྱུང་། དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་བཞིན། སྤྲིན་བྱས་སོ། །ཞེས་པའི་དགའ་ལྷ་བྱུང་།
གསུམ་པ་ཕྱོགས་ཆོས་རྒྱུད་པ་བརྗོད་པའི་སྤྲུལ་དག་ཡང་དག་གི་མཚན་གཞི་ནི།
བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྤྲིན་རྟག་པར་སྤྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཆོད་མས་ཤེས་ཤིང་བྱས་འབྲེལ་མ་བརྗོད་པར་འབྱེན་ཕྱོགས་ཆོས་
མི་བློན་བློན་རུང་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རྟོག་གི་དོར། སྤྲུལ་ཆོས་ཀྱིས། འོན་སྤྲུལ་པ་བྱས་སོ། །ཞེས་པའི་དགའ་ལྷ་བྱུང་།
དེ་འབྲེལ་དག་དེ་ཆོས་ཅན། བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྤྲིན་རྟག་པར་སྤྲུབ་པའི་སྤྲུལ་དག་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། བྱས་པའི་
རྟགས་ཀྱིས་སྤྲིན་རྟག་པར་སྤྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྤྲིན་རྟག་པར་སྤྲུབ་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཕྱིར་རྟོག་གི་
བློན་ལམ་དུ་གསལ་བར་སྟོན་པའི་དགའ་ལྷ་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། **རྟགས་གཏོར་ལས། མཁས་པ་ལ་ནི་**
གཏན་ཆོག་པ་ཉིད། །ཅེས་པའི་འབྲེལ་པར། གཏན་ཆོག་པ་བརྗོད་པས་བྱུང་པ་བློན་པ་དེ་ལ་གཏན་ཆོག་པ་ཅོས་ཀྱིས་
འབྲུབ་སྟེ། དཔེར་ན་བྱས་ན་མི་རྟག་པས་བྱུང་པར་སྤྲུབ་པའི་ཆོས་པ་མཁས་པ་དེ་ལ་འོན་སྤྲུལ་པ་བྱས་སོ་ཞེས་པས་འབྲུབ་པ་བཞིན་
ནོ། །ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར། གོང་གི་བྱུང་པ་གྲུབ་སྟེ། ཚུལ་གསུམ་སྟོན་པ་སྤྲུབ་པའི་དག་ །ཅེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།
བཞི་པ་ནི།

བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྤྲིན་རྟག་པར་སྤྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཆོད་མས་ཤེས་ཤིང་ཕྱོགས་ཆོས་མ་བརྗོད་པར་འབྱེན་རྟོག་བྱུང་པ་མི་
བློན་བློན་རུང་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རྟོག་གི་དོར། གང་བྱས་ན་མི་རྟག་པས་བྱུང་། དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པའི་དགའ་ལྷ་
བྱུང་།

ལྷ་པ་ནི།

བྱས་རྟགས་ཀྱིས་སྤྲིན་རྟག་པར་སྤྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཆོད་མས་ཤེས་ཤིང་ཕྱོགས་ཆོས་མ་བརྗོད་པར་འབྱེན་ཕྱོགས་ཀྱིས་མི་བློན་
བློན་རུང་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རྟོག་གི་དོར། གང་རྟག་ན་མ་བྱས་པས་བྱུང་། དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པའི་དགའ་ལྷ་
བྱུང་། བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྤྲིན་རྟག་པར་སྤྲུབ་པའི་སྤྲུལ་དག་ཡང་དག་འགོད་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཕྱིར་རྟོག་གི་དོར།
བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྤྲིན་རྟག་པར་སྤྲུབ་པའི་མཐུན་སྒྲུབ་དང་མི་མཐུན་སྒྲུབ་ཀྱི་སྤྲུལ་དག་གཉིས་ཀ་འགོད་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
དག་གང་རུང་ཅིག་བཞེད་པས་ཅིག་ཤེས་དོན་གྱིས་གོ་བའི་ཕྱིར་སྟེ། **རྣམ་འབྲེལ་ལས། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འབྲེལ་ཤེས་ན། །**
གཉིས་ལས་གང་ཡང་རུང་སྤྲུལ་པས། །དོན་གྱི་གོ་བས་ཅིག་ཤེས་ལ། །བློན་པ་ཡང་དག་སྤྲུབ་པར་གྱུར། །ཞེས་བཤད་པའི་
ཕྱིར།

༥ གཉིས་པ་ཚུལ་གསུམ་སྐྱབ་ཕྱིར་དུ་བཀོད་པའི་སྐྱབ་པ་གཞི།

ཕྱིར་ཚོལ་གྱིས་སྐྱར་ཚོལ་ལ་སྐྱེ་རྟག་གམ་མི་རྟག་འིས་པའི་ཚེ། སྐྱར་ཚོལ་གྱིས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་དམ་འཆའ། ཕྱིར་ཚོལ་གྱིས་དཔེ་སྐྱབ་བྱེད་འིས་པ་ན། སྐྱར་ཚོལ་གྱིས། སྐྱ་ཚེས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཅུ་བའི་སྐྱིར་བ་འགོད། ཕྱིར་ཚོལ་གྱིས་བྱས་པའི་རྟགས་གྱིས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་སྐྱབ་བྱེད་འིས་པ་ན། སྐྱར་ཚོལ་གྱིས། གང་རྒྱ་རྒྱུན་ལས་སྐྱེས་ན་བྱས་པ་ཡིན་པས་བྱབ། དཔེར་ན་མར་འོན་གསལ་གྱི་བུམ་པ་བཞིན། རིག་བྱེད་གྱི་སྐྱ་ཡང་རྒྱ་རྒྱུན་ལས་སྐྱེས་སོ། ཞེས་པའི་སྐྱབ་པ་གཞི་དཔེ་སྐྱོན་སྐྱས་པའི་རྟགས་གྱིས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་ཕྱོགས་ཚེས་སྐྱབ། གང་ཕྱིས་རྒྱ་དོན་གཞན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་འཛིག་ན་འཛིག་རེས་ཡིན་པས་བྱབ། དཔེར་ན་མར་མེས་དེ་ཅིག་མ་ཐ་མ་བཞིན། བུམ་པ་ཡང་ཕྱིས་རྒྱ་དོན་གཞན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་འཛིག་སོ། ཞེས་བཀོད་པའི་སྐྱོན་སྐྱས་པས་སྐྱོང་པས་བྱབ། དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་བཞིན། དབང་ཕྱུག་རྟག་པ་ཡང་བྱས་པས་སྐྱོང་ངོ། ཞེས་བཀོད་པའི་སྐྱོན་སྐྱོག་བྱས་སྐྱབ་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ལོ། །

ཡང་། དགག་བྱ་འགོག་ཕྱིར་དུ་བཀོད་པའི་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་ ཕྱིར་ཚོལ་གྱིས་བཀོད་པའི་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་ བཤམ་འགྱུར་དུ་གྱུར་པའི་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གསུམ་དོན་གཅིག་ཅིང་།

དེ་ལ་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

ཕྱིར་ཚོལ་རང་གི་ཚད་མས་མཐོང་བའི་རྟགས་གྱིས་ཚུལ་གསུམ་སྐྱབས་སུ་བབ་པའི་སྐྱར་ཚོལ་གྱི་ནུལ་ལ་དུ་གསལ་བར་སྟོན་པའི་བག་ནམ་དག །དེ་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ།

ཚེས་མཐུན་སྐྱིར་གྱི་སྐྱབ་པས། ཚེས་མི་མཐུན་སྐྱིར་གྱི་སྐྱབ་པས། །ལས་སྒངས་པའི་རྟགས་རྒྱང་པ་བཞེད་པའི་སྐྱབ་པས། རྗེས་འགྲོ་རྒྱང་པ་བཞེད་པའི་སྐྱབ་པས། རྟོག་པ་རྒྱང་པ་བཞེད་པའི་སྐྱབ་པས། །བྱབ་པ་མི་ཤེས་པ་ལ་བྱབ་པའི་སྐྱོག་ཕྱོགས་སུ་ན་འབྱེན་པའི་སྐྱབ་པས། བཤམ་ཚེས་ལ་ཚད་མའི་བསལ་བ་ཞུགས་ཚུལ་མི་ཤེས་པ་ལ་ཚད་མའི་བསལ་བ་ཞུགས་ཚུལ་སྟོན་པའི་སྐྱབ་པས་དང་བདུན་དུ་ཡོད།

༥ གཉིས་པ་སྐྱབ་པས་ལྟར་སྐྱང་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

སྐྱབ་པས་ཁྱུ་བཀོད་པ་གང་ཞིག་སྟོན་གསུམ་པོ་གང་རུང་དང་བཅས་པ་དེ། སྐྱབ་པས་ལྟར་སྐྱང་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ།
རིགས་གཏེར་ལས། སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་མ་ཡིན་པ། །བཀོད་པ་སྐྱབ་པ་ལྟར་སྐྱང་ཡིན། །ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལ་དབྱེ་ན།

དོན་སྟོན་ཅན་གྱི་སྐྱབ་པས། ཁྲི་སྟོན་ཅན་གྱི་སྐྱབ་པས། སྐྱ་སྟོན་ཅན་གྱི་སྐྱབ་པས་དང་གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། རིགས་གཏེར་ལས། དོན་སྟོན་སྐྱ་ཡི་དབྱེ་བ་ཡིས། །ལྟར་སྐྱང་དེ་ཡི་རྣམ་པ་གསུམ། །ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

དང་པོ་ནི།

སྐྱབ་པས་དཔེ་བསྟན་བྱར་གྱུར་པའི་ཚུལ་གསུམ་མ་ཚང་བ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

གཉིས་པ་ནི།

ཚུལ་གསུམ་གྱི་རྣམ་དབྱེ་མི་ཤེས་པའི་སྒོལ་བས་བཀོད་པའི་དགལ་བླ་བྱུང་བྱེད།

གསུམ་པ་ནི།

སྐྱབ་བཀ་ཡན་ལག་ལྷ་ལྷན་ལྷ་བྱུང་བྱེད།

ཡན་ལག་ལྷ་ལྷན་གྱི་དགའི། སྐྱའོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན་བུམ་པ་བྱས་པ་དེ་
བཞིན་དུ་སྐྱ་ཡང་བྱས། དེའི་ཕྱིར་སྐྱ་མི་རྟག་ ཁྱེས་པའི་དགལ་བླ་བྱུང་བྱེད།

༥ གསུམ་པ་ལ། སྤྱིར་བཤད་པ་དང་། ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་བྱེད་གཤམ་ཁུ་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

སྐྱབ་བྱེད་བརྗོད་པར་ཁས་ལེན་པའི་སྤྱིར་སྒོལ། སུན་འབྱེན་བརྗོད་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་སྒོལ། རྒྱལ་པམ་བད་སྟོད་པར་
ཁས་ལེན་པའི་དཔང་པོ་དང་གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། **དེགས་གཏོར་ལས།** **སྒོལ་དང་ཕྱིར་སྒོལ་དཔང་པོ་གསུམ།** **ཁ་སྐྱབ་དང་**
སུན་འབྱེན་བད་སྟོད་པའོ། **ཁྱེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།**

དང་པོ་སྤྱིར་སྒོལ་ལ་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

སྒོལ་ཕྱིར་སྒོལ་སོ་སོར་བཤམས་ནས་རྩོད་པའི་སྐབས་སུ་ཕྱོགས་སྤྲུལ་ཁས་ལེན་པའི་སྒོལ་བ་དེ། སྤྱིར་སྒོལ་གྱི་མཚན་ཉིད་
ཡིན།

དེ་ལ་དབྱེན། སྤྱིར་སྒོལ་ཡང་དག་དང་། སྤྱིར་སྒོལ་ལྟར་སྤྱང་གཉིས། དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས།
དང་པོ་ནི།

སྒོལ་ཕྱིར་སྒོལ་སོ་སོར་བཤམས་ནས་རྩོད་པའི་སྐབས་སུ་ཕྱོགས་སྤྲུལ་ཡང་དག་བརྗོད་པ་དེ། སྤྱིར་སྒོལ་ཡང་དག་གི་མཚན་
ཉིད་ཡིན།

དེ་ལ་དབྱེན། དམ་བཅའ་ཡང་དག་འཛིག་པའི་སྤྱིར་སྒོལ་དང་། སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་འགོད་པའི་སྤྱིར་སྒོལ་གཉིས།
དང་པོ་ནི།

སྐྱ་མི་རྟག་པར་དམ་འཆའ་བའི་སྤྱིར་སྒོལ་ལྷ་བྱུང་བྱེད།

གཉིས་པ་ནི།

སྐྱའོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། ཁྱེས་འགོད་པའི་སྤྱིར་སྒོལ་ལྷ་བྱུང་བྱེད།

གཉིས་པ་སྤྱིར་སྒོལ་ལྟར་སྤྱང་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

སྒོལ་ཕྱིར་སྒོལ་སོ་སོར་བཤམས་ནས་རྩོད་པའི་སྐབས་སུ་ཕྱོགས་སྤྲུལ་ལྟར་སྤྱང་ཁས་ལེན་པ་དེ། སྤྱིར་སྒོལ་ལྟར་སྤྱང་གི་
མཚན་ཉིད་ཡིན།

དེ་ལ་དབྱེན།

དམ་བཅའ་འཛིག་ཆུ་མེད་པ་དང་། སྐབས་སུ་མ་བབ་པའི་དམ་བཅའ་འཛིག་པ་དང་། དམ་བཅའ་ལྟར་སྤྱང་འཛིག་པ་སྟེ་
དམ་བཅའ་འཛིག་ཆུ་ལ་ལྟོས་པའི་སྤྱིར་སྒོལ་གསུམ་དང་། སྐྱབ་བྱེད་འགོག་ཆུ་མེད་པ་དང་། སྐབས་སུ་མ་བབ་པའི་སྐྱབ་

བྱེད་འགོ་དཔ་དང་། སྐྱབ་བྱེད་ལྟར་སྒྲུང་འགོ་དཔ་སྟེ་སྐྱབ་བྱེད་འགོ་དཔ་ལ་ལྟེ་ས་པའི་སྒྲུང་ལྟར་སྒྲུང་གསུམ་དུ་ཡོད།

༥ གཉིས་པ་ཕྱིར་ཤོད་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

ཤོད་པ་ཕྱིར་ཤོད་པའི་སྐབས་སུ་ཕྱི་གསུམ་ཕྱི་མ་ཁས་ལེན་པའི་ཤོད་པ་དེ། ཕྱིར་ཤོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་
ཡིན།

དེ་ལ་དབྱེན། ཕྱིར་ཤོད་ལང་དག་དང་། ཕྱིར་ཤོད་ལྟར་སྒྲུང་གཉིས། དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས།
དང་པོ་ནི།

ཤོད་པ་ཕྱིར་ཤོད་པའི་སྐབས་སུ་ཕྱི་གསུམ་ཕྱི་མ་ཁས་ལེན་པའི་ཤོད་པ་དེ། ཕྱིར་ཤོད་ལང་
དག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

དེ་ལ་དབྱེན། འདོད་པ་འདྲི་བའི་ཕྱིར་ཤོད་དང་། སུན་འབྱེན་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཤོད་གཉིས། དང་པོ་ལ། དམ་བཅའ་འདྲི་
བ་དང་། སྐྱབ་བྱེད་འདྲི་བ་དང་། དེའི་ཡང་སྐྱབ་བྱེད་འདྲི་བ་དང་གསུམ་དུ་ཡོད། དང་པོ་ནི།

སྐྱ་རྟག་གམ་མི་རྟག་ཅེས་འདྲི་བ་ལྟ་བུ་ལྟེད།

གཉིས་པ་ནི།

སྒྲུང་ལྟར་སྒྲུང་ལྟར་དམ་བཅའ་ནས་དེའི་སྐྱབ་བྱེད་འདྲི་བ་ལྟ་བུ་ལྟེད།

གསུམ་པ་ནི།

སྒྲུང་ལྟར་སྒྲུང་། སྒྲུང་ལྟར་སྒྲུང་། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པ་ན། དེའི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་རྒྱ་མཚན་
ཅི་ཡིན་ཞེས་འདྲི་བ་ལྟ་བུ་ལྟེད། དེ་ལ་སྒྲུང་ལྟར་སྒྲུང་རྟག་སྟེ་མ་སྒྲུང་སྐབས་སུ་ཕྱིར་ཤོད་ཀྱི་རྒྱ་ཚུད་ལ་ཇེས་དཔག་བསྐྱེད་པར་
བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཤོད་ལང་དག་ཏུ་འདྲེས་པའི་རིམ་པ་གཅིག་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་སུན་འབྱེན་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཤོད་ལ། དམ་བཅའ་ལ་སུན་འབྱེན་བརྗོད་པ་དང་། སྐྱབ་བྱེད་ལ་སུན་འབྱེན་བརྗོད་པའི་
ཕྱིར་ཤོད་གཉིས། དང་པོ་ནི།

སྒྲུང་ལྟར་སྒྲུང་རྟག་སྟེ་དམ་བཅའ་པ་ན། སྒྲུང་ལྟར་སྒྲུང་། མ་བྱས་པར་ཐལ། རྟག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཕྲེན་པ་ལྟ་
བུ་ལྟེད།

གཉིས་པ་ནི།

སྒྲུང་ལྟར་སྒྲུང་། སྒྲུང་ལྟར་སྒྲུང་། རྟག་སྟེ། གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་པ་ན། འོན། དངོས་པོ་རྣམས་
ཀྱང་རྟག་པར་ཐལ། གཞལ་བྱ་ལ་རྟག་པས་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཕྲེན་པ་ལྟ་བུ་ལྟེད།

གཉིས་པ་ཕྱིར་ཤོད་ལྟར་སྒྲུང་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

ཤོད་པ་ཕྱིར་ཤོད་པའི་སྐབས་སུ་ཕྱི་གསུམ་ཕྱི་མ་ཁས་ལེན་པ་དེ། ཕྱིར་ཤོད་ལྟར་སྒྲུང་གི་
མཚན་ཉིད་ཡིན།

དེ་ལ་དབྱེན།

འདོད་པའི་འདྲི་ཚུལ་ལ་ལྟེས་པའི་ཕྱིར་ཚོལ་ལྟར་སྤང་དང་། སུན་འབྱེན་བརྩོན་ཚུལ་ལ་ལྟེས་པའི་ཕྱིར་ཚོལ་ལྟར་སྤང་གཉིས་
སྤྲུལ་ཡོད།

དང་པོ་ལ། ཕྱིར་ཚོལ་དུ་ཁས་སྒྲུབ་ནས་འདོད་པ་མི་འདྲི་བ་དང་། སྐབས་སུ་མ་བབ་པ་འདྲི་བ་དང་། སྐབས་སུ་བབ་
པ་འདྲི་མི་ཤེས་པ་དང་གསུམ་དུ་ཡོད།

གཉིས་པ་ལ། སྤར་ཚོལ་གྱི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྤང་དང་སྤྱབ་བྱེད་ལྟར་སྤང་ལ་སུན་འབྱེན་བརྩོན་ཚུལ་མེད་པ་དང་། སུན་འབྱེན་
ལྟར་སྤང་བརྩོན་པ་དང་གཉིས་སྤྲུལ་ཡོད།

༥ གསུམ་པ་དཔང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

ཚོལ་ཕྱིར་ཚོལ་རྒྱལ་པམ་བཅས་སྤྱོད་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཚོལ་བ་དེ། དཔང་པོའི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

དེ་ལ་དབྱེན།

རྣམ་པར་དབྱེ་བའི་དཔང་པོ། ཤུན་འབྱེད་པའི་དཔང་པོ། ཚར་བཅད་ཆེས་འཛིན་གྱི་དཔང་པོ་དང་གསུམ་དུ་ཡོད།

དང་པོ་ནི།

ཚོལ་ཕྱིར་ཚོལ་སེ་སེའི་ཆོག་མཁོར་བར་བརྩོན་ཅུས་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

གཉིས་པ་ནི།

ཚོལ་ཕྱིར་ཚོལ་རྒྱལ་པམ་གྱི་ཞལ་ལྟེ་གཅོད་ཅུས་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

གསུམ་པ་ནི།

སྤྱབ་མཐའི་སྤང་དོར་དང་། འཛིག་རྟེན་གྱི་གོ་འཕང་ལ་བསྟོད་སྤང་བྱེད་ཅུས་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

༥ གཉིས་པ་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ། སློབ་དཔོན་ལྷ་པའི་ལུགས་དང་། རིགས་གཏྲར་བའི་ལུགས་
གཉིས། དང་པོ་ལ།

སྤར་ཚོལ་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་དུག ཕྱིར་ཚོལ་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་དུག །དཔང་པོ་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་གསུམ།

སུན་མེད་དུ་སྤང་བ་མི་གཏྲར་པའི་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་གཅིག་དང་བཅུ་དུག་ཏུ་ཡོད་དེ། **རིགས་གཏྲར་ལས།** **ཚོལ་བ་ལ་ཡང་**

གསུམ་གཉིས་དུག ཕྱིར་ཚོལ་ལ་ཡང་གསུམ་གཉིས་དུག །དཔང་པོ་ལ་གསུམ་ཀུན་ལ་གཅིག །ཁངས་ཅན་པ་རྣམས་

བཅུ་དུག་འདོད། །ཅེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་རིགས་གཏྲར་བལྟར་ན། ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་ལ། སྤར་ཚོལ་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་དང་། ཕྱིར་ཚོལ་ཚར་བཅད་

ཀྱི་གནས་གཉིས། དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

དམ་བཅའ་ཡང་དག་བཞག་ནས་སྤྱབ་བྱེད་ཡང་དག་འགོད་པར་ཁས་སྒྲུབ་པའི་ཚོལ་བ་གང་ཞིག་སྤྱབ་བྱེད་ཡང་དག་མི་བརྩོན་
པ་དེ། སྤར་ཚོལ་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

དེ་ལ་དབྱེན།

སྤྱབ་བྱེད་ཅམ་མི་བརྩོན་པ་དང་། སྤྱབ་བྱེད་ལྟར་སྤང་བརྩོན་པ་གཉིས་སྤྲུལ་ཡོད།

གཉིས་པ་ཕྱིར་ཆོལ་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

སྤར་ཆོལ་གྱི་དམ་བཅར་དང་སྤྱབ་བྱེད་ལྟར་སྤར་ལ་སྤྱོན་བརྒྱུད་པར་བས་བྱངས་པའི་ཆོལ་བ་གང་ཞིག་སྤྱོན་མི་བརྒྱུད་པ་དེ།
ཕྱིར་ཆོལ་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

དེ་ལ་དབྱེན།

སྤྱོན་ཚམ་མི་བརྒྱུད་པ་དང་། སྤྱོན་ལྟར་སྤར་བརྒྱུད་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། **རྩོད་རིགས་ལས་ཀྱི།** བསྐྱབ་པའི་ཡན་ལག་མི་
བརྒྱུད་ཅིང་། **སྤྱོན་མི་བརྒྱུད་པ་གཉིས་པོ་དག་།** ཚར་བཅད་པ་ཡི་གནས་ཡིན་ཏེ། །གཞན་ནི་མི་རིགས་ཕྱིར་མི་འབྲུག་། །
ཅེས་དང་། **རིགས་གཏེར་ལས་ཀྱི།** ཚར་བཅད་གཉིས་ལས་བྱེ་བའི་བཞི། །རིགས་པ་མཁྱེན་པའི་དགོངས་པ་ཡིན། །ཞེས་
བཤད་པའི་ཕྱིར།

༥ གཉིས་པ་ལོག་རྟོག་ཅན་ཚར་བཅད་པའི་ཡན་ལག་ཐལ་འགྱུར་བཤད་པ་ལ། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་དང་། ལྟར་
སྤར་། དེ་ལ་ཡན་འདེབས་ཚུལ་དང་གསུམ། དང་པོ་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས།
དང་པོ་ནི།

རྟགས་ཁས་བྱུངས་བྱུང་བ་ཚད་མས་བྱུང་དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མའི་བསལ་བ་འཇུག་ཏུ་རུང་བ་དེ། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་མཚན་
ཉིད་ཡིན།

དེ་ལ་དབྱེན། སྤྱབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་དང་། སྤྱབ་བྱེད་མི་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་དང་
གཉིས། དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གང་ཞིག་། །རང་གི་ལྟོག་དོན་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚར་བའི་གཏན་ཆོག་ཁས་འཕེན་པ་དེ། སྤྱབ་བྱེད་འཕེན་
པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

དེ་ལ་དབྱེན། ལྟོག་པ་རང་རིས་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་དང་། ལྟོག་པ་གཞན་རིས་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་
དག་དང་གཉིས། དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

སྤྱབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གང་ཞིག་། །རང་གི་སེམས་པའི་ལྟོག་དོན་གཏན་ཆོག་ཁས་དེ་རང་དང་མིང་
རིས་མཐུན་པར་གནས་པ་དེ། ལྟོག་པ་རང་རིས་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ།

རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར། རྒྱ་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར།
བྱེད་བྱེད་དང་འགལ་བའི་བྱེད་བྱེད་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར། བཞུགས་སྤངས་འགལ་བ་བརྟེན་པའི་བྱེད་བྱེད་འགལ་བ་དམིགས་
པའི་ཐལ་འགྱུར་དང་བཞིར་ཡོད་དེ། **རིགས་གཏེར་ལས་ཀྱི།** ལྟོག་པ་རང་རིས་འཕེན་པ་བཞི། །ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

དང་པོ་རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་
དམིགས་པའི་གཏན་ཆོག་ཁས་འཕེན་པ་ནི།

ཆ་རིགས་སྟོབས་ཆེན་པོས་བྱུང་བར་ཞོན་པའི་ཤར་གཞིར་ཆོས་ཅན། ཆ་རིགས་སྟོབས་ཆེན་པོས་བྱུང་བར་ཞོན་པ་མ་ཡིན་པར་

ཐལ་། གྲང་རེག་རྒྱུན་ཆགས་དང་ལྷན་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས། ཚ་རེག་སྟོབས་ཆེན་པོས་
བྱང་པར་ནོན་པའི་ཤར་གཞིར་ཆོས་ཅན། གྲང་རེག་རྒྱུན་ཆགས་དང་ལྷན་པའི་གཞི་མ་ཡིན་ཏེ། ཚ་རེག་སྟོབས་ཆེན་པོས་བྱང་
པར་ནོན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་གཏན་ཆོག་ཆགས་འཕེན་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་རྒྱ་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་རྒྱ་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆོག་ཆགས་
འཕེན་པ་ནི།

དུ་བ་བྲག་ཏུ་ཕྱར་བས་བྱང་པར་ནོན་པའི་ཤར་གཞིར་ཆོས་ཅན། དུ་བ་བྲག་ཏུ་ཕྱར་བས་བྱང་པར་ནོན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
གྲང་འབྲས་སྤྱོད་བྱེད་རྒྱུན་ཆགས་དང་ལྷན་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས། དུ་བ་བྲག་ཏུ་ཕྱར་བས་བྱང་
པར་ནོན་པའི་ཤར་གཞིར་ཆོས་ཅན། གྲང་འབྲས་སྤྱོད་བྱེད་རྒྱུན་ཆགས་དང་ལྷན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དུ་བ་བྲག་ཏུ་ཕྱར་བས་བྱང་
པར་ནོན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་གཏན་ཆོག་ཆགས་འཕེན་པ་ལྟ་བུ་ལྟེ།

གསུམ་པ་བྱང་བྱེད་དང་འགལ་བའི་བྱང་བྱེད་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་བྱང་བྱེད་དང་འགལ་བའི་བྱང་བྱེད་དམིགས་པའི་གཏན་
ཆོག་ཆགས་འཕེན་པ་ནི།

ཅན་མེ་སྟོབས་ཆེན་པོས་བྱང་པར་ནོན་པའི་ཤར་གཞིར་ཆོས་ཅན། ཅན་མེ་སྟོབས་ཆེན་པོས་བྱང་པར་ནོན་པ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། བ་མའི་རེག་པ་རྒྱུན་ཆགས་དང་ལྷན་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས། ཅན་མེ་སྟོབས་ཆེན་
པོས་བྱང་པར་ནོན་པའི་ཤར་གཞིར་ཆོས་ཅན། བ་མའི་རེག་པ་རྒྱུན་ཆགས་དང་ལྷན་པའི་གཞི་མ་ཡིན་ཏེ། ཅན་མེ་སྟོབས་
ཆེན་པོས་བྱང་པར་ནོན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་གཏན་ཆོག་ཆགས་འཕེན་པ་ལྟ་བུ་ལྟེ།

བཞི་པ་ཕན་ཚུན་སྤང་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་བྱང་བྱེད་དང་འགལ་བ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ནི།

བུམ་པ་ཆོས་ཅན། འཛིག་ངེས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འཛིག་པ་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱ་དོན་གཞན་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་
ཐལ་འགྱུར་གྱིས། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། འཛིག་པ་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱ་དོན་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་ཏེ། འཛིག་ངེས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་པའི་གཏན་ཆོག་ཆགས་འཕེན་པ་ལྟ་བུ་ལྟེ།

༥ གཉིས་པ་ལྟོག་པ་གཞན་ངེས་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དགལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

སྤྱོད་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གང་ཞིག །རང་གིས་འཕམ་ངས་པའི་ལྟོག་དོན་གྱི་གཏན་ཆོག་ཆགས་དེ་རང་དང་མིང་
ངེས་མི་མཐུན་པར་གནས་པ་དེ། ལྟོག་པ་གཞན་ངེས་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

དེ་ལ་དབྱེན།

རྒྱུ་མ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་འབྲས་བུ་འབྲས་བུའི་གཏན་ཆོག་ཆགས་འཕེན་པ། འབྲས་བུའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་རྒྱུ་མ་དམིགས་པའི་
གཏན་ཆོག་ཆགས་འཕེན་པ། བྱང་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཆོག་ཆགས་འཕེན་པ། རང་བཞིན་གྱི་
ཐལ་འགྱུར་གྱིས་བྱང་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆོག་ཆགས་འཕེན་པ། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་དམིགས་
གྱི་ཐལ་འགྱུར་བཅུ་གཉིས་དང་བཅུ་དྲུག་ཏུ་ཡོད་དེ། **རིག་གཏེར་ལས།** **གཞན་ངེས་འཕེན་པ་བཅུ་དྲུག་ཡོད།** །ཅེས་བཤད་

པའི་ཕྱིར།

དང་པོ་ནི།

དུ་ལྷན་གྱི་ལ་ལ་ཆོས་ཅན། དུ་བ་མེད་པར་ཐལ། མེ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས། དུ་ལྷན་གྱི་ལ་ལ་
ཆོས་ཅན། མེ་ཡོད་དེ། དུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་གཏན་ཆོག་ལམ་ལུ་བྱུང་ལ་བྱེད།

གཉིས་པ་ནི།

མེ་མེད་མཆོན་མེའི་རྒྱུ་མཆོན་ཆོས་ཅན། མེ་ཡོད་པར་ཐལ། དུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས། མེ་
མེད་མཆོན་མེའི་རྒྱུ་མཆོན་ཆོས་ཅན། དུ་བ་མེད་དེ། མེ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་གཏན་ཆོག་ལམ་ལུ་བྱུང་ལ་བྱེད།

གསུམ་པ་ནི།

ཤ་པ་དང་ལྷན་པའི་གཞིར་ཆོས་ཅན། ཤ་པ་མེད་པར་ཐལ། ཤིང་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས། ཤ་
པ་དང་ལྷན་པའི་གཞིར་ཆོས་ཅན། ཤིང་ཡོད་དེ། ཤ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་གཏན་ཆོག་ལམ་ལུ་བྱུང་ལ་བྱེད།

བཞི་པ་ནི།

ཤིང་མེད་གྱི་བྲག་རྫོང་ན་ཆོས་ཅན། ཤིང་ཡོད་པར་ཐལ། ཤ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས། ཤིང་
མེད་གྱི་བྲག་རྫོང་ན་ཆོས་ཅན། ཤ་པ་མེད་དེ། ཤིང་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་གཏན་ཆོག་ལམ་ལུ་བྱུང་ལ་བྱེད།

ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་བཅུ་གཉིས་ནི།

ཆ་རེག་གིས་གྲང་རེག་འགོག་པ་བྱུག་དང་། གྲང་རེག་གིས་ཆ་རེག་འགོག་པ་བྱུག་སྟེ། བཅུ་གཉིས་ལ་བྱེད།

དང་པོ་བྱུག་ནི།

འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པ་གཉིས། འགལ་བའི་འབྲས་བྱ་དམིགས་པ་གཉིས། འགལ་བའི་བྱ་བ་བྱུང་དམིགས་པ་
གཉིས་དང་བྱུག་ལ་བྱེད།

དང་པོ་གཉིས་ནི།

རྒྱ་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པ་དང་། བྱ་བ་བྱུང་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པ་གཉིས་ལ་བྱེད།

དང་པོ་ནི།

གྲང་འབྲས་སྤྱུ་ལོང་བྱེད་གྱིས་བྲག་པར་ཞོན་པའི་ཤ་པ་གཞིར་ཆོས་ཅན། གྲང་འབྲས་སྤྱུ་ལོང་བྱེད་གྱིས་བྲག་པར་ཞོན་པའི་གཞི་
མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཆ་རེག་སྟོབས་ཆེན་པོས་བྲག་པར་ཞོན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལྷ་བྱུང་ལ་བྱེད།

གཉིས་པ་ནི།

བ་མེའི་རེག་པས་བྲག་པར་ཞོན་པའི་ཤ་པ་གཞིར་ཆོས་ཅན། བ་མེའི་རེག་པས་བྲག་པར་ཞོན་པའི་གཞི་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
ཆ་རེག་སྟོབས་ཆེན་པོས་བྲག་པར་ཞོན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལྷ་བྱུང་ལ་བྱེད།

གཉིས་པ་འགལ་བའི་འབྲས་བྱ་དམིགས་པ་གཉིས་ནི།

རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བྱ་དམིགས་པ་དང་། བྱ་བ་བྱུང་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བྱ་དམིགས་པ་གཉིས་ལ་བྱེད།

དང་པོ་ནི།

གང་རེ་ག་རྒྱུན་ཆགས་དང་ལྷན་པའི་ཤར་གཞིར་ཆོས་ཅན། གང་རེ་ག་རྒྱུན་ཆགས་དང་ལྷན་པའི་གཞི་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
དུ་བ་བྲག་ཕྱུར་བས་བྱབ་པར་ནོན་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

གཉིས་པ་ནི།

བ་མེད་རེ་ག་རྒྱུན་ཆགས་དང་ལྷན་པའི་ཤར་གཞིར་ཆོས་ཅན། བ་མེད་རེ་ག་རྒྱུན་ཆགས་དང་ལྷན་པའི་གཞི་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། དུ་བ་བྲག་ཕྱུར་བས་བྱབ་པར་ནོན་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

གསུམ་པ་འགལ་བའི་བྱབ་བྱ་དམིགས་པ་གཉིས་ནི།

རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་བྱབ་བྱ་དམིགས་པ། རྒྱ་དང་འགལ་བའི་བྱབ་བྱ་དམིགས་པ་གཉིས་ལ་བྱེད།

དང་པོ་ནི།

གང་རེ་ག་རྒྱུན་ཆགས་དང་ལྷན་པའི་ཤར་གཞིར་ཆོས་ཅན། གང་རེ་ག་རྒྱུན་ཆགས་དང་ལྷན་པའི་གཞི་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
ཅན་མེ་སྟོབས་ཆེན་པོས་བྱབ་པར་ནོན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

གཉིས་པ་ནི།

གང་འབྲས་སྤྱོད་བྱེད་རྒྱུན་ཆགས་དང་ལྷན་པའི་ཤར་གཞིར་ཆོས་ཅན། གང་འབྲས་སྤྱོད་བྱེད་རྒྱུན་ཆགས་དང་ལྷན་པའི་
གཞི་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཅན་མེ་སྟོབས་ཆེན་པོས་བྱབ་པར་ནོན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

གཉིས་པ་གང་རེ་ག་གིས་ཆ་རེ་ག་འགོ་ག་པ་བྱུག་ནི།

དེ་དག་གི་རིགས་པས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

༥ གཉིས་པ་སྤྱོད་བྱེད་མི་འཕེན་པའི་ཐལ་འབྱུར་ཡང་དག་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

ཐལ་འབྱུར་ཡང་དག་གང་ཞིག །རང་གི་རྒྱུ་ལ་ལྟོ་ག་གསུམ་ཆར་བའི་གཏན་ཆོགས་འཕེན་པར་མི་རུས་པ་དེ། སྤྱོད་
བྱེད་མི་འཕེན་པའི་ཐལ་འབྱུར་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

དེ་ལ་དབྱེན།

རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་ཐལ་འབྱུར། འབྲས་བུ་མ་དམིགས་པའི་ཐལ་འབྱུར། མཚན་ཉིད་མ་དམིགས་པའི་ཐལ་
འབྱུར་གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། **རིགས་གཏེར་ལས།** **རང་བཞིན་འབྲས་བུ་མཚན་ཉིད་དེ།** **མི་དམིགས་གསུམ་གྱིས་སྤྱོད་མི་**
འཕེན། །ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེའི་སྟེང་དུ་འབྲས་བུ་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པ། འབྲས་བུ་དང་
འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པ། འབྲས་བུ་དང་འགལ་བའི་བྱབ་བྱ་དམིགས་པ་དང་གསུམ་དང་བྱུག་ཏུ་ཡོད།

དང་པོ་ནི།

བུམ་པ་ཆད་མས་དམིགས་པའི་གཞིར་ཆོས་ཅན། བུམ་པ་མེད་པར་ཐལ། བུམ་པ་ཆད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གཉིས་པ་ནི།

ཚང་མང་དུ་ཆོས་ཅན། དུ་རྒྱ་རྒྱས་པ་ཐོགས་མེད་མེད་པར་ཐལ། དངོས་འབྲས་དུ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གསུམ་པ་ནི།

བ་ལང་ཀར་ཟལ་ཆོས་ཅན། བ་ལང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རོག་ལྷོག་ལལ་དང་མི་ལྷན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བཞི་པ་ནི།

གང་རྒྱ་རྒྱས་པ་ཐོགས་མེད་དང་ལྷན་པའི་ཤར་གཞིར་ཆོས་ཅན། གང་རྒྱ་རྒྱས་པ་ཐོགས་མེད་དང་ལྷན་པའི་གཞི་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཆ་རེ་ག་སྟོབས་ཆེན་པོས་བྱུང་པར་ཞོན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལྟེན།

ལྷ་པ་ནི།

གང་རྒྱ་རྒྱས་པ་ཐོགས་མེད་དང་ལྷན་པའི་ཤར་གཞིར་ཆོས་ཅན། གང་རྒྱ་རྒྱས་པ་ཐོགས་མེད་དང་ལྷན་པའི་གཞི་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དུ་བ་བྲག་ཕྱུར་བས་བྱུང་པར་ཞོན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དྲུག་པ་ནི།

གང་རྒྱ་རྒྱས་པ་ཐོགས་མེད་དང་ལྷན་པའི་ཤར་གཞིར་ཆོས་ཅན། གང་རྒྱ་རྒྱས་པ་ཐོགས་མེད་དང་ལྷན་པའི་གཞི་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཅན་མེ་སྟོབས་ཆེན་པོས་བྱུང་པར་ཞོན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལྟེན། །

དེ་ལྟར་སྐབས་བྱེད་མི་འཕེན་པ་དང་འཕེན་པའི་ཐལ་འབྱུར་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། སྐབས་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འབྱུར་ནམས་ལ་སྐབས་བྲག་ཏུ་བཞོན་པ་དང་མ་བཞོན་པ་གཉིས་གཉིས་སུ་ཡོད་པ་ལས། སྐབས་བྲག་ཏུ་བཞོན་པ་ནི། དཔེར་ན། ཆ་རེ་ག་སྟོབས་ཆེན་པོས་བྱུང་པར་ཞོན་པའི་གཞི་མ་ཡིན་ན་གང་རེ་ག་རྒྱན་ཆགས་དང་ལྷན་པའི་གཞི་མ་ཡིན་པས་བྱུང་། དཔེར་ན་ཚང་མང་བཞིན། ཆ་རེ་ག་སྟོབས་ཆེན་པོས་བྱུང་པར་ཞོན་པའི་གཞིར་གང་རེ་ག་རྒྱན་ཆགས་དང་ལྷན་པར་ཁས་སྒྲུབ་པས་སོ། ། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལྟེན།

འདི་ལ་རིགས་གཏེར་བས། སྐབས་པའི་ཐལ་འབྱུར་ཆོས་གསུམ་ལྷན་དུ་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། **རིགས་གཏེར་ལས།** སྐབས་པའི་ཐལ་འབྱུར་ཆོས་གསུམ་ལྷན། **དངོས་སུ་སྐབས་པའི་བྲག་མིན་གྱང་།** རྒྱོག་ན་སྐབས་པའི་མཚན་ཉིད་ཡོད། **ཅེས་དང་།** **དེའི་འགྲེལ་པར།** དངོས་སུ་རྟགས་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་སྐབས་པའི་བྲག་མ་ཡིན་མོད། རྒྱོག་ན་ཚུལ་གསུམ་ཚད་བས་སྐབས་པ་ཡང་དག་གོ། ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

༥ གཉིས་པ་ཐལ་འབྱུར་ལྟར་སྒྲུབ་ལ། རང་གི་ལུགས་བཞག་པ་དང་། གཞན་གྱི་འདོད་པ་བཞོན་པ་གཉིས་སུ་ཡོད། དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

ཐལ་འབྱུར་བཞོན་པ་གང་ཞིག་ཐལ་འབྱུར་ཡང་དག་གི་བསལ་བྱར་ཚད་མས་དམིགས་པ་དེ། ཐལ་འབྱུར་ལྟར་སྒྲུབ་གི་མཚན་ཉིད། ཐལ་འབྱུར་ཡང་དག་གི་བསལ་བྱེད་ལ་རྟགས་ཁས་མ་སྒྲུབ་པ། བྱུང་པ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པ། དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མའི་བསལ་བ་འབྲུག་ཏུ་མི་རུང་བ་དང་གསུམ་དུ་ཡོད།

གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ། འགལ། མ་ངེས། མ་གྲུབ་པ། བསལ་བ་ཡེ་མེད་གྱི་ཐལ་འགྱུར་དང་བཞིར་ཡོད། དང་པོ་ནི།

སྤྱ་བྱས་པར་ཁས་ལེན་པ་ལ། སྤྱ་ཆོས་ཅན། ཏྲག་པར་ཐལ། བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཕེན་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།
གཉིས་པ་ནི།

སྤྱ་གཞལ་བྱར་ཁས་ལེན་པ་ལ། སྤྱ་ཆོས་ཅན། ཏྲག་པར་ཐལ། གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཕེན་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

གསུམ་པ་ནི།

སྤྱ་མ་ཉན་བྱར་ཁས་ལེན་པ་ལ། སྤྱ་ཆོས་ཅན། མ་བྱས་པར་ཐལ། ཏྲག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཕེན་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།
བཞི་པ་ནི།

སྤྱ་ཏྲག་པར་ཁས་ལེན་པ་ལ། སྤྱ་ཆོས་ཅན། མི་ཏྲག་པར་ཐལ། བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཕེན་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།
གཉིས་པ་གཞན་གྱི་འདོད་པ་བཞེད་པ་ནི།

སྒོ་བ་དཔོན་སྤྱ་པ་ནི། ཐལ་འགྱུར་དུ་བཞེད་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཏྲགས་བྱུང་གཉིས་ཀ་མ་གྲུབ་པ། ཏྲགས་འབའ་ཞིག་མ་གྲུབ་པ། བྱས་པའའབའ་ཞིག་མ་གྲུབ་པ། ཏྲགས་བྱུང་གཉིས་ཀ་གྲུབ་པ་སྟེ་རྩ་བའི་དབྱེ་བ་བཞི་དང་། ཡན་ལག་གི་དབྱེ་བ་བཅུ་བཞིར་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། **དེགས་གཏེར་ལས།** ཐལ་འགྱུར་བཞི་ལས་བཅུ་བཞི་ཞེས། **ཁངས་ཅན་པ་དག་དེ་ལྟར་འདོད།** ཁེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

༥ གསུམ་པ་དེ་ལ་ལན་འདེབས་ཚུལ་ནི།

ཏྲག་གི་སྤྱ་རབས་པ་དག ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྤྱང་གི་ལན་ལ། འདོད་ལན་དང་། ཏྲགས་མ་གྲུབ་ཀྱི་ལན་དང་། བྱས་པ་མེད་ལན་དང་གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། **དེགས་གཏེར་ལས།** ཐལ་འགྱུར་ལན་ནི་སྒོ་གསུམ་ཞེས། **ཁབ་ཅན་པ་དེ་སྤྱང་སྤྱ།** ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

དེགས་གཏེར་མཛད་པ་ལྟར་ན། ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྤྱང་གི་ལན་ལ། ཏྲགས་མ་གྲུབ་པ། བྱས་པ་འགལ་བ། བྱས་པ་མ་ངེས་པ། འདོད་ལན་དང་བཞིར་འཆད་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་ན་མཁས་པས་ཐལ་འགྱུར་ལན། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་བཞི་གདབ། ཁེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

འཁོར་གསུམ་ཆར་བའི་ཐལ་འགྱུར་ལན་ལན་གྱིས་སྒྲོག་པར་མི་རུས་པས་དེའི་རྗེས་སུ་འབྱུང་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། **དེགས་གཏེར་ལས།** ལན་གྱིས་སྒྲོག་པར་མ་རུས་ན། **དེ་ཡི་རྗེས་འབྱུང་དམ་པའི་ལུགས།** ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྤྱང་བཞི་པོ་འདི་ལ་མཁས་པ་གཙང་ནག་པས་ཐ་སྐད་མཛད་པ་ནི། བསལ་བ་ཡེ་མེད་གྱི་ཐལ་འགྱུར་ལ་མ་གྲུ་དུག་འཛམས་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། འདོད་ལན་བཏབ་པས་རྩོད་པ་རང་ཞིར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལན་དཔའ་པོ་ལག་རྩམ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཏྲགས་ལ་ཁས་བླངས་མེད་པས་རྩུར་ལ་སྒྲོག་པའི་ཕྱིར། མ་ངེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལན་མཚན་ཆའི་བྲི་འགྲོགས་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཏྲགས་ལ་ཁས་བླངས་ཡོད་ཀྱང་བྱུང་བ་མ་གྲུབ་པས་རྩོད་པ་ཆེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

འཁོར་གསུམ་ཚང་བའི་ཐལ་འགྱུར་ལ་ནི་གནམ་ལྷགས་ཐོག་གི་ཐལ་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ལན་གང་གིས་ཀྱང་རྫོགས་པར་མི་
རུས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར་བྱེད་དོ། །

སྒྲོབ་དཔོན་ཕྱ་པ་ལྟར་ན། ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྟགས་དང་། བྱ་བ་པ་ལས་བྱེད་ཀྱིས་བྱ་བ་པའི་རྟགས་དང་། བྱ་བ་པ་བྱ་བ་
པའི་གོ་ཚེད་པ་དང་། ལས་བྱེད་ཀྱི་བསལ་བས་བསལ་བའི་གོ་ཚེད་པར་འདོད་ལ།

རིགས་གཏེར་མཛད་པ་ལྟར་ན། ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྟགས་ལས་བྱེད་པས་ཐལ་འགྱུར་དེ་མ་བྱ་བ་པའི་ཐལ་འགྱུར་དུ་མི་འཛོགས་
པ་ཙམ་ཡིན་ཀྱང་། རྟགས་བྱ་བ་པའི་གོ་མི་ཚེད་པ་དང་། བྱ་བ་པ་ལས་བྱེད་ཀྱིས་བྱ་བ་པ་དང་། ལས་བྱེད་ཀྱི་བསལ་
བས་བསལ་བའི་གོ་མི་ཚེད་པར་འདོད་ཅིང་། ལས་བྱེད་ཀྱི་བསལ་བས་བསལ་བའི་གོ་ཚེད་ན། སྤར་རྒྱུ་ལྱིས་སྤྱོད་པ་
དང་རྟག་པར་ལས་ལེན་པ་ལ། སྤར་རྒྱུ་ལྱིས། སྤར་རྒྱུ་ལྱིས་མི་རྟག་པར་ཐལ། བྱ་བ་པའི་སྤར་ཞེས་འཕངས་པའི་
ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་ལ། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་ལ་ཚད་མའི་བསལ་བ་སྤྲོན་རྒྱུ་མེད་པའི་སྤར།
དེ་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་ན་དེ་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་འཕེན་པ་པོའི་སྤར་རྒྱུ་ལྱིས་དེ་སྤར་རྒྱུ་ལྱིས་ཡང་དག་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། འདོད་ན།
དེ་འདྲའི་སྤར་རྒྱུ་ལྱིས་ཚེས་ཅན། སྤར་རྒྱུ་ལྱིས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྤར་རྒྱུ་ལྱིས་དམ་བཅའ་ལྟར་སྤར་ལ་སྤྱོད་བྱེད་པའི་
པའི་ཐལ་འགྱུར་འཕེན་རྒྱུ་ཡོད་བཞིན་དུ་སྤྱོད་བྱེད་མི་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་འགོད་མ་ལན་གྱི་སྤར་རྒྱུ་ལྱིས་ཡིན་པའི་སྤར། དེས་སྤྱོད་
བྱེད་འཕེན་ནི་ཟེར་ན། འོན་མེད་རྟག་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་སྤྱོད་བྱེད་པར་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་བྱེད་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ་
ཞེས་སོགས་སྤྱོད་བྱེད་པར་མཛད་དོ། །

༥ གསུམ་པ་དེ་གཉིས་ཀྱི་བྱ་བ་དོན་དུ་གྱུར་པའི་བསྐྱབ་བྱ་བ་ལྟར་པ་ལ། དངོས་དང་། དེ་སྤྱོད་བྱེད་ཕྱོགས་ཅན་གྱི་གཏན་
ཚིགས་ལྟར་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད། མིང་གི་རྣམ་གྲངས། དབྱེ་བ། ཞར་ལ་ཚད་མའི་བསལ་བ་
ལྟར་པ་དང་བཞིར་ཡོད། དང་པོ་ནི།

ངོ་བོའི་དོན་སོགས་ཆོས་ལྔ་ཚང་བ་དེ། བསྐྱབ་བྱ་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

ཆོས་ལྔ་ནི། ངོ་བོ་དང་། ཆོག་པར་དང་། བདག་ཉིད་དང་། འདོད་པ་དང་། མ་བསལ་བ་དང་ལྔ་ལ་བྱེད་དེ།

ཚད་མ་མཛོད། ངོ་བོ་ཁོ་རང་ཉིད་དང་། འདོད་ཅིང་མ་བསལ་བ་སྤྲོན་བྱ་བ། ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

དེ་ཡང་ངོ་བོ་ཞེས་པའི་ཆོག་གིས། བསྐྱབ་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་ན་སྐབས་ཀྱི་རྒྱུ་ལྱིས་འདོད་མཁས་བྱ་བ་པའི་གཏོས་པར་བསྐྱར།
ཆོག་པར་ཁོ་ན་བཞེས་པའི་ཆོག་གིས། བསྐྱབ་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་ན་བྱེད་དུ་བཀོད་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པའི་གཏོས་པར་
བསྐྱར། བདག་ཉིད་ཞེས་པའི་ཆོག་གིས། བསྐྱབ་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་ན་རྒྱུ་ལྱིས་བསྐྱབ་བྱ་བ་ལས་བྱེད་པའི་གཏོས་
དགོས་པར་བསྐྱར། འདོད་པ་ཞེས་པའི་ཆོག་གིས། བསྐྱབ་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་ན་རྒྱུ་ལྱིས་བས་དཔག་འདོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་
ཞིག་དགོས་པར་བསྐྱར། མ་བསལ་བ་ཞེས་པའི་ཆོག་གིས། བསྐྱབ་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་ན་སྐབས་ཀྱི་རྒྱུ་ལྱིས་འདོད་མཁས་མ་
བསལ་བ་ཞིག་དགོས་པར་བསྐྱར་བ་ཡིན་ཏེ། **རྣམ་འབྲེལ་ལས།** ངོ་བོ་ཆོག་པར་བདག་ཉིད་འདོད། ཆོག་གི་དེ་ཡི་མཚན་
ཉིད་བཞི། མ་བྱུང་སྤྱོད་མེད་དོན་བཞི། རྒྱུ་ལྱིས་ལས་བྱེད་པ་བཟུང་ངོ། ཞེས་དང་། ལས་བྱེད་པ་དེ་ཡང་
ཚད་མ་ནི། བདག་གིས་བཀག་མེད་ཡིན་པར་འདོད། ཅེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

བསྐྱབ་བྱའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིབ་དེ་ལ། རིགས་མི་མཐུན་དང་། འོག་ཏྲོག་གཉིས་སུ་ཡོད། རིགས་མི་མཐུན་ནི།
སྐབས་ཀྱི་ཚོལ་པའི་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པ་དང་། ཚད་མས་བསལ་བ་དང་། དཔག་འདོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་མ་བྱས་པ་དང་གསུམ་ལ་
བྱེད། དེ་གསུམ་ནི་བསྐྱབ་བྱའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བྱར་གྱི་ངོ་བོ་དང་། མ་བསལ་བ་དང་། འདོད་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་གིས་སེལ་
བར་བྱེད།

འོག་ཏྲོག་ནི། དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་ནམ་སྐྱམ་པའི་འོག་ཏྲོག་ །ཡུང་དོན་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་ནམ་སྐྱམ་པའི་
འོག་ཏྲོག་གཉིས་ལ་བྱེད། དེ་གཉིས་ནི་བསྐྱབ་བྱའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བྱར་གྱི་ཁོན་པ་ཞེས་པ་དང་། བདག་ཉིད་ཞེས་པའི་ཚིག་
གིས་སེལ་བར་བྱེད།

རིགས་སྒྲིབ་རྒྱ་ གྲུབ་བསལ་མེད་ཅིང་ཚོལ་བས་བསྐྱབ་བྱར་ཁས་སྒྲངས་པ་དེ། བསྐྱབ་བྱ་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་
ཡིན་ཏེ། **རིགས་གཏེར་ལས། མདོ་ལས་མཚན་ཉིད་ལྟ་བུ་གསུངས། །བསྐྱབ་བྱར་འདོད་པ་རིགས་པའི་སྒྲོར། །**ཞེས་
བཤད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི།

བྱོགས་དང་། བསྐྱབ་བྱ་དང་། རྒྱུ་སྐྱེད་པ་གྲུབ་དང་། བསྐྱབ་བྱ་བ་དང་། ཚོགས་དོན་ལ་སོགས་པ་མིང་གི་རྣམ་
གྲངས་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་དབྱེ་བ་ལ། རང་དོན་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ཡང་དག་དང་། གཞན་དོན་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ཡང་དག་གཉིས།
དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་གཉིས། དང་པོ་ནི།

རང་དོན་སྐབས་ཀྱི་ངོ་བོའི་དོན་སོགས་ཚོས་ལྟ་ཆང་བ། རང་དོན་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན།
མཚན་གཞི་ནི།

སྒྲ་མི་རྟག་སྐྱབ་པ་ལ་བྱས་པ་རང་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བའི་ཚེ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུ།
གཉིས་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་གཉིས། དང་པོ་ནི།

གཞན་དོན་སྐབས་ཀྱི་ངོ་བོའི་དོན་སོགས་ཚོས་ལྟ་ཆང་བ་དེ། གཞན་དོན་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

མཚན་གཞི་ནི།

བྱས་པ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་གཞན་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བའི་ཚེ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུ།

འོན་སྒྲ་མི་རྟག་པའི་རང་མཚན་དེ་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་ནམ། སྒྲ་མི་རྟག་པའི་གཞན་སེལ་དེ་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་ཞེས། སོང་ཚོད་ལ་
སྒྲ་མི་རྟག་པའི་གཞན་སེལ་དེ་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་ཏེ། **དེ་སྤྱི་བསྐྱབ་པར་བྱ་ཡིན་པས། །བྱུང་པ་སྐྱབ་པ་ཉིད་མ་ཡིན། །**ཞེས་
བཤད་པའི་བྱིར།

སྒྲ་མི་རྟག་པ་རང་མཚན་དེ་བསྐྱབ་བྱར་སྒྲོམ་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་གཞན་སེལ་གྱི་སྤྱིང་དུ་མི་རྟག་པའི་གཞན་
སེལ་སྐྱབ་པ་ལ་ཚོལ་བྱིར་ཚོལ་གཉིས་ཀ་ཤེས་འདོད་དང་དཔག་འདོད་མེད་པའི་བྱིར། སྐྱབ་པའི་ཚེ་ནི་རང་མཚན་དང་གཞན་

སེལ་སེལ་མ་སྒྲེ་བའི་སྒྲུ་མི་རྟག་པ་ཙམ་ཞིག་བསྐྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། **རིགས་གཉིས་ལས།** ཡུལ་དུས་རྒྱུ་པ་ས་བྱུང་པར་དུ་མ་བྱས་
པའི་དུ་བ་དང་བྱས་པ་ལ་སོགས་པ་སྤྱི་ཕྱོག་རྟགས་ཀྱི་མཚན་གཞིའོ། །ཞེས་བཤད་པའི་ལུགས་ལ་ཡུལ་དུས་རྒྱུ་པ་ས་བྱུང་པར་
དུ་མ་བྱས་པའི་སྒྲུ་མི་རྟག་པ་ཙམ་ཞིག་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ བསྐྱབ་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་ན་རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྐྱབ་བྱ་དང་། ཚད་མས་གྲུབ་པ་ས་བྱུང་བའི་ཞེན། མིག་
སོགས་བདག་དོན་བྱེད་པ་ཆོས་ཙན། རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྐྱབ་བྱ་དང་ཚད་མས་གྲུབ་པར་ཐལ། བསྐྱབ་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། **མ་བརྗོད་ན་ཡང་འདོད་པས་བྱུང།** བདག་གི་དོན་བཞིན་བསྐྱབ་བྱར་འདོད། །ཅེས་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཙ་
བར་འདོད་ན། མིག་སོགས་བདག་དོན་བྱེད་པ་ཆོས་ཙན། རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྐྱབ་བྱ་དང་ཚད་མས་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྐྱབ་བྱ་མ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་ །ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། མིག་
སོགས་བདག་དོན་བྱེད་པ་ཆོས་ཙན། རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྐྱབ་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱོད་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་
མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། མིག་སོགས་བདག་དོན་བྱེད་པ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། བདག་ལེས་
རིག་གི་སྤྱོད་བྱ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སྒྲ་རྟག་པ་ཆོས་ཙན། ཚད་མས་གྲུབ་པར་ཐལ། བསྐྱབ་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱོད་སྐྱབ་
བྱེད་ཕྱོགས་ཆོས་ཙན་གྱི་གཏན་ཆོག་ས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་བྱུང་པ་ཡོད་དེ། དོ་བོ་ཆོག་སྤང་བདག་ཉིད་འདོད། །ཅེས་པའི་
སྐབས་སུ་བསྐྱབ་བྱ་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དེ་བཤད་ནས། དེ་སྐྱབ་བྱེད་ཕྱོགས་ཆོས་ཙན་གྱི་གཏན་ཆོག་ས་དེ་འཆད་པར་བྱེད་པ་
ལ། **གཏན་ཆོག་ས་རབ་ཏུ་བྱེད་པའི་དོན།** །ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་རྒྱུ་མས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བྱས་པ་ལ། ཕྱོགས་སུ་
མ་ན་ཅེ། སྒྲ་རྟག་པ་ཆོས་ཙན། ཆོས་དང་ཆོས་ཙན་གྱི་ཆོག་ས་དོན་ཡིན་པར་ཐལ། བསྐྱབ་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
བྱུང་སྟེ། **རྟགས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ཆོག་ས་པ་ཉིད།** །ཡིན་ཕྱིར། །ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སྒྲ་རྟག་པ་ཆོས་ཙན། བསྐྱབ་བྱ་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཚད་མས་བསལ་བའི་ཕྱིར། བྱུང་སྟེ།
བསལ་བ་གཏན་ཆོག་ས་རྟེན་མ་ཡིན། །ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སྒྲ་རྟག་པ་ཆོས་ཙན། བྱོད་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་གཏན་ཆོག་ས་ཡང་དག་ཡོད་པར་ཐལ། **བྱོད་བསྐྱབ་བྱ་ཡང་
དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།** །ཞེས་འཆད་པར་བྱེད་དོ། །

བཞི་པ་ཚད་མའི་བསལ་བ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

ཚད་མས་གྲུབ་པའི་དོན་གྱི་འགལ་ལྷན་དངོས་དེ། ཚད་མའི་བསལ་བའི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

དེ་ལ་དབྱེན།

མངོན་སུམ་གྱི་བསལ་བ་དང་། དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་ བྱུགས་པའི་རྗེས་དཔག་ །ཡིད་ཆེས་པའི་རྗེས་དཔག་
དང་བཞིར་ཡོད་དེ། **རྗེས་སུ་དཔག་པའི་དབྱེ་བ་ཡིས།** །ཁལོད་པ་དེ་ཡང་རྒྱུ་བཞིར་བཤད། །ཅེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། རྒྱུ་གཞག་གཉིས། དང་པོ་ནི།

སོ་སོ་སྤྱོ་བའི་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་གྱི་འགལ་ལྷན་དངོས་དེ། མངོན་སུམ་གྱི་བསལ་བའི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

གཉིས་པ་རྣམ་གཞག་ལ། སེལ་བྱེད། བསལ་བྱ། སེལ་ལུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི།

སྒྲ་རང་མཚན་མཉན་བྱ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ།

གཉིས་པ་ནི།

སྒྲ་རང་མཚན་མཉན་བྱ་མ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ།

གསུམ་པ་ནི།

དེས་དེ་སེལ་ལུས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དེའི་དངོས་གྱི་འགལ་ལྷོ་གང་ཞིག་སྒྲ་མཉན་བྱ་ཡིན་པ་དེ་ཉན་ཤེས་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དངོས་སྟོབས་རྒྱུ་དཔག་གི་བསལ་བ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། རྣམ་གཞག་གཉིས། དང་པོ་ནི།

དངོས་སྟོབས་རྒྱུ་དཔག་གི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་དོན་གྱི་འགལ་ལྷོ་དངོས། དངོས་སྟོབས་རྒྱུ་དཔག་གི་བསལ་བའི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

གཉིས་པ་ལ། གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི།

སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུ།

གཉིས་པ་ནི།

སྒྲ་མི་རྟག་པ་མ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ།

གསུམ་པ་ནི།

དེས་དེ་སེལ་ལུས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དེའི་དངོས་གྱི་འགལ་ལྷོ་གང་ཞིག་སྒྲ་མི་རྟག་པ་དེ་དངོས་པོ་སྟོབས་ལུགས་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་གྲགས་པའི་རྒྱུ་དཔག་གི་བསལ་བ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། རྣམ་གཞག་གཉིས། དང་པོ་ནི།

གྲགས་པའི་རྒྱུ་དཔག་གི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་དོན་གྱི་འགལ་ལྷོ་དངོས་དེ། གྲགས་པའི་རྒྱུ་དཔག་གི་བསལ་བའི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི།

ཆོས་ཐམས་ཅད་རྒྱ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ས་བརྗོད་དུ་རྩེད་པ་ལྟ་བུ།

གཉིས་པ་ནི།

དེ་བོད་ཅན་རྒྱ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ས་བརྗོད་དུ་མི་རྩེད་པ་ལྟ་བུ།

གསུམ་པ་ནི།

དེས་དེ་སེལ་ལུས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དེའི་དངོས་གྱི་འགལ་ལྷོ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་དེ་བོད་ཅན་རྒྱ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ས་བརྗོད་དུ་རྩེད་པ་དེ་འཛིག་ཉན་གྱི་གྲགས་པས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། རྣམ་གཞག་གཉིས། དང་པོ་ནི།

ཡིད་ཆེས་ཟླུ་དཔག་གི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་དོན་གྱི་འགལ་ཁྲོ་དངོས་དེ། དེའི་བསལ་བའི་མཚན་ཉིད།
 གཉིས་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི།
 སྤྱན་པས་ལོངས་སྤྱོད་བྲིམས་གྱིས་བདེ། །ཞེས་པའི་ལུང་ཆོག་ལྟ་བུ།
 གཉིས་པ་ནི།
 སྤྱན་སོགས་སྤྱད་པ་ལས་བདེ་བ་མི་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ།
 གསུམ་པ་ནི།
 སྤྱན་པས་ལོངས་སྤྱོད་བྲིམས་གྱིས་བདེ། །ཞེས་པའི་ལུང་ཆོག་ཆོས་ཅན། རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་མི་བསྐྱབ་པ་ཡིན་ཏེ།
 དཔྱད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྟ་བུ།
 ལྷོ གཉིས་པ་དེ་སྐྱབ་བྱེད་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཆོག་ས་བཤད་པ་ལ། བཤད་བྱའི་མདོ་འགོད་པ་དང་། མདོའི་དོན་
 བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

ཆོད་མ་མདོར། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་མེད་རྣམ་གཉིས། ཕྱོགས་གྱི་ཆོས་ལའང་རྣམ་པ་གསུམ། །མི་མཐུན་ཕྱོགས་
 ལའང་སེ་སེ་ལོ་ནི། །ཡོད་མེད་གཉིས་ཀའི་བྱེ་བྲག་ཕྱིར། །ཞེས་དང་། **རྣམ་ངེས་ལས།** ཕྱོགས་ཆོས་མཐུན་ཕྱོགས་ཡོད་
 མེད་དང་། །རྣམ་གཉིས་རེ་རེ་དག་ལ་ཡང་། །རྣམ་གསུམ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡང་། །ཡོད་མེད་རྣམ་པ་གཉིས་ཕྱིར་
 རོ། །ཞེས་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཆོག་ས་དེའི་མིང་གི་སྒྲོན་ས་བཙུང་བརྒྱད་དང་། རྣམ་གྱི་སྒྲོན་ས་དགུར་བཤད་པ་ཡིན་
 རོ། །

གཉིས་པ་མདོའི་དོན་བཤད་པ་ལ།

གཏན་ཆོག་ས་རབ་རྟ་བྱེ་བའི་དོན། །བདེ་བར་བཟུང་བ་བསྐྱབ་བྱའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་ཆོས་རབ་རྟ་བྱེ་བ་ལ། །མདོར་
 བསྐྱབ་པ་རན་གསུངས་པ་ཡིན། །ཞེས་པ་འདི་བྱུང་།
 འདིའི་སྐབས་སུ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཆོག་ས་དགུ་པོ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དེ་བར་མིག་ལ་འགོད་པའི་ཚུལ་གཉིས།
 དང་པོ་ནི།

ཕྱོགས་གཉིས་ཀའི་ཁྱབ་བྱེད་པ། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་གཏན་མེད་པ། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་
 བྱེད་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་པ་སྟེ་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་པ་གསུམ་དང་། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་གཏན་མེད་མི་མཐུན་
 ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་པ། ཕྱོགས་གཉིས་ཀའི་གཏན་མེད་པ། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་གཏན་མེད་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་པ་
 སྟེ་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་གཏན་མེད་པ་གསུམ་དང་། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་པ། མཐུན་ཕྱོགས་
 ལ་རྣམ་གཉིས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་གཏན་མེད་པ། ཕྱོགས་གཉིས་ཀའི་རྣམ་གཉིས་པ་སྟེ་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་པ་གསུམ་
 དང་དགུ་ལ་བྱེད།

དང་པོ་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་པ་གསུམ་ནི།

སྤྱ་ཆོས་ཅན། ཏྲག་སྟེ། གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གྲུ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར།
 གྲུ་ཆོས་ཅན། ཚྱོལ་བལས་བྱུང་སྟེ། མི་རྟག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་དང་གསུམ་ལ་བྱེད།
 མཐུན་ཕྱོགས་ལ་གཏན་མེད་པ་གསུམ་ནི།
 གྲུ་ཆོས་ཅན། རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར།
 གྲུ་ཆོས་ཅན། རྟག་སྟེ། མཉན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 དུང་གྲུ་ཆོས་ཅན། རྟག་སྟེ། ཚྱོལ་བལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་དང་གསུམ་ལ་བྱེད།
 མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་པ་གསུམ་ནི།

གྲུ་ཆོས་ཅན། ཚྱོལ་བལས་མ་བྱུང་སྟེ། མི་རྟག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་དང་།
 དུང་གྲུ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། ཚྱོལ་བལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་དང་།
 གྲུ་ཆོས་ཅན། རྟག་སྟེ། རེག་བྱ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་དང་གསུམ་ལ་བྱེད།

གཉིས་པ་བང་མིག་དགུལ་འགོད་པའི་ཚུལ་ནི།

མཐུན་ཕྱོགས་ལ་བྱེད་པ་གསུམ་ནི་བང་མིག་ག་ཡོན་པ་གསུམ་ལ་སྟེང་ནས་འོག་ཏུ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་འགོད་པ་དང་།
 མཐུན་ཕྱོགས་ལ་གཏན་མེད་པ་གསུམ་ནི་དབུས་མ་གསུམ་ལ་སྟེང་ནས་འོག་ཏུ་འགོད་པ་དང་། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་པ་
 གསུམ་ནི་གཡས་པ་གསུམ་ལ་སྟེང་ནས་འོག་ཏུ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་འགོད་པར་བྱ་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། **མདོའི་རང་འགྲེལ་ལས།**
འཕྲེང་གི་བྱེད་ཐུང་ལ་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གསུམ་མོ། **འཕྲེང་ལ་ནི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གསུམ་མོ།** **ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།**

ཡང་ན། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་བྱེད་པ་གསུམ་ནི། བང་མིག་སྟེང་མ་གསུམ་ལ་ག་ཡོན་ནས་གཡས་སུ་འགོད་པ་དང་།
 མཐུན་ཕྱོགས་ལ་གཏན་མེད་པ་གསུམ་ནི་དབུས་མ་གསུམ་ལ་ག་ཡོན་ནས་གཡས་སུ་འགོད་པ་དང་། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་
 གཉིས་པ་གསུམ་ནི་བང་མིག་འོག་མ་གསུམ་ལ་ག་ཡོན་ནས་གཡས་སུ་འགོད་པ་ཡིན་ནོ། །

གཏན་ཆོག་ས་དགུལ་པའི་རྟག་ས་སུ་བཟུང་བྱ་དགུ་ནི།

གཞལ་བྱ་བྱས་དང་མི་རྟག་དང་། བྱས་དང་མཉན་བྱ་ཚྱོལ་ལས་བྱུང་། མི་རྟག་ཚྱོལ་བྱུང་རེག་མིན་པ། ཞེས་དངོས་
 སུ་བཤད་ཅིང་།

བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་སུ་བཟུང་བྱ་དགུ་ནི།

ཚད་མ་རྒྱན་ལས། རྟག་དང་མི་རྟག་ཚྱོལ་བྱུང་དང་། ཁབ་དུ་རྟག་པ་གསུམ་དག་དང་། ཚྱོལ་བྱུང་མིན་དང་མི་རྟག་
 རྟག་ ཆོས་ཅན་སྐྱེད་དུང་སྐྱེད་དང་། ཞེས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །

གཏན་ཆོག་ས་དགུལ་པའི་དཔང་དག་ལྟར་སྒྲུང་རི་ལྟར་ཡིན་པ་ནི།

ཟུར་བཞི་དངོས་ཀྱིས་མ་ངེས་པ། སྟེང་འོག་གཉིས་ལ་ཡང་དག་གནས། ཁྲོགས་གཉིས་འགལ་བའི་རྟག་ས་ཡིན་
 ཏེ། དབུས་ན་ཐུན་མོང་མིན་པའོ། ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །

དཔལ་ལྷན་སྒྲིམ་འཛིན་པ་ལྟར་ལུང་མེ་ཏོག་ཐོང་། ཟུར་ཕུང་ཆེ་མོར་རབ་བཀོད་དང་པ་ཡིན། མིག་གི་ཟུར་མདངས་བསྟན་
དང་སྟོན་པ་ལ། མཆོད་པ་ལྟར་ལེན་ཇ་མོན་པ་ཡིས་གིས། དག་བས་དཔལ་ལྷན་སྒྲིམ་འཛིན་བས་བརྟན་ཞིང་། སྤོན་ལས་
མཐའ་གྲུ་ཡངས་པའི་འཇུག་རྒྱུ་ཆེ། བདག་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་དེ། སྒྲ་མའི་སྤོན་ལས་ཀུན་ལ་
དབང་འབྱོར་ཤོག །

༥ གཉིས་པ་རྗེས་སུ་བཟུང་ནས་གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ་ལ་མཁས་པར་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་ལ། གཞལ་བྱ་ཙམ་
གཏན་ལ་འབབས་བྱེད་ཆོད་མ་བཤད། མངོན་གྱུར་གཏན་ལ་འབབས་བྱེད་མངོན་སུམ་བཤད། རྒྱུ་གྱུར་གཏན་ལ་འབབས་
བྱེད་རྗེས་དཔག་བཤད་པ་དང་གསུམ་དུ་ཡོང། དང་པོ་ནི།

སྤྱིར་ཆོད་མ་དེ་ལ། དོན་གྱི་ཆོད་མ་དང་། དཔའི་ཆོད་མ་གཉིས། དོན་གྱི་ཆོད་མ་ནི། ཆོད་མའི་སྤྱིས་བྱུ་ལ་བྱེད།
དཔའི་ཆོད་མ་ནི། མངོན་སུམ་དང་རྗེས་དཔག་གཉིས་ལ་བྱེད།

ཆོད་མ་མངོན་རྗེས་གཉིས་པོ་དེ་རང་བཟོར་བྱས་པ་ནི་མ་ཡིན་གྱི། བཙམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་གསུང་རབ་ལས་གསུངས་སོ། །
ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་**སྟོབ་དཔོན་སྟོགས་ཀྱི་སྤྱང་པོས་**ཆོད་མ་མངོན་བཟུམ་པའི་ཐོག་མར། **ཆོད་མར་གྱུར་པ་འགོ་ལ་པན་**
བཞེད་པ། སྟོན་པ་བདེར་གཤེགས་སྟོབ་ལ་ཕྱག་འཆོལ་ནས། **ཆོད་མར་བསྐྱབ་ཕྱིར་རང་གི་གཞུང་ཀུན་ལས།** བཏུས་
ཏེ་སྒྲ་ཆོག་པ་འཐོར་ནམས་འདིར་གཅིག་བྱ། ཞེས་བཙམ་ལྷན་འདས་ལ་ཆོད་མར་གྱུར་པའི་སྟོན་པ་བསྟོད་ཕྱག་མཛོད་པ་ཡིན་ཏེ།
དེ་ལྟའི་དངོས་དོན་བསྟོད་པ་ནི། དེ་ཡི་བསྟན་པ་ཉིད་ལས་ནི། **ཆོད་མའི་དེ་ཉིད་གྲུབ་དོན་ཏེ།** ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

ཆོད་མ་མངོན་རྗེས་གཉིས་པོ་དེ་བཙམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། **མངོ་ལས།** མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་
སྟོན་པོ་ཤེས་ཀྱི་སྟོན་པོ་ལོ་སྟུང་དུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་པས་དབང་པོ་མངོན་སུམ་དེ་བསྟན། **དག་སྟོང་དག་གཟུགས་ཤེས་པ་**
ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ་མིག་དང་ཡིད་ལ་བརྟན་པའོ། ཞེས་པས་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དེ་བསྟན། **སེམས་ལས་སེམས་མ་མཆིས་པ་**
སྟེ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་པའོ། ཞེས་པས་རང་རིག་མངོན་སུམ་བསྟན། **ཆོས་རྣམས་ལ་ཆོས་ཀྱི་མིག་རྒྱལ་མེད་**
ཅིང་བྱི་མ་དང་བྲལ་བ་རྣམ་པར་དག་པ་ཐོབ་པོ། ཞེས་པས་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དེ་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

རྗེས་དཔག་ཡོད་པ་མ་བཀག་ཅིང་། རྗེས་དཔག་གི་རྟེན་གཏན་ཆོག་གསུངས་པས་རྗེས་དཔག་གསུངས་པར་གྲུབ་པ་སྟེ།
རྗེས་སུ་དཔག་པ་མ་བསྐྱོག་ཕྱིར། ཟུང་བྱ་སྤྱེ་བའི་བདག་ཉིད་ཅན། ཁང་དེ་ཐམས་ཅན་འགག་ཆོས་ཡིན། ཞེས་བཤད་
པའི་ཕྱིར།

བཅོམ་ལྷན་འདས་ལ་ཚད་མར་གྱུར་པའི་སྒྲོན་ས་བསྟོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། གཅེར་བྱ་པ་སོགས་ཕྱི་རོལ་པ་ཁཅིག་ །ཚད་
མའི་སྒྲུབ་བྱ་མི་སྤྲོད་དེ། ཚད་མའི་སྒྲུབ་བྱ་ཡིནན་ལྷོག་གྱུར་གྱི་དོན་ཐམས་ཅད་ཤེས་དགོས་པ་ལས་དེ་ཤེས་པ་མེད་པ་དང་།
དེ་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་མེད་པ་དང་། ཐབས་ཡོད་ཀྱང་དེ་ལ་ནན་ཏན་དུ་བྱེད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཟོད་པར་བྱེད་དེ། **ཚད་མ་**
ལྷོག་གྱུར་དོན་ཤེས་ཡིན། །དེ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར། །ནན་ཏན་བྱེད་པ་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་ནི་ཁཅིག་རབ་ཏུ་
བཟོད་། །ཅེས་བཤད་པའི་ཕྱིར། །ཡང་ཕྱི་རོལ་པ་ཁཅིག་ན་ལེ། །བྱེད་གྱི་སྟོན་པ་དེ་ཐམས་ཅད་མཁུའི་པ་མ་ཡིན་ཏེ། །ལྷོག་
ཏུ་གྱུར་པའི་དོན་མང་པོ་མ་ཤེས་པ་དང་། །སྟོན་བྱའི་གྲངས་མི་མཁུའི་པ་དང་། །རྒྱུ་རིང་པོའི་དོན་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་ཟེར། །དབང་ཕྱག་པ་ཁཅིག་ནི། །དབང་ཕྱག་ལྟ་བུ་ཉག་པ་རང་བྱུང་གི་ཚད་མ་ཡིན་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་གྱི་ཐབས་ལས་བྱུང་བའི་
ཚད་མ་ནི་མེད་དོ། །ཞེས་ཟེར།

དེ་དག་གི་ལོ་གཏོག་བསལ་བའི་ཕྱིར་དུ་དེད་གྱི་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྷན་འདས་དེན་རྒྱ་བསམ་སྟོར་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐུགས་ཉམས་
སུ་བཞེས་པ་ལས་འབྲས་བྱ་དོན་གཉིས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་འབྲས་པས་སྒྲུབ་བྱེད་གྱི་ཐབས་ལ་ལྷོས་ནས་ཚད་མར་
གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་མདོའི་མཚོད་བཟོད་དུ་དོན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐུག་གི་སྒྲོན་ས་བཅོམ་ལྷན་འདས་
ལ་བསྟོད་པ་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །

རྒྱ་བསམ་སྟོར་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ནི། བསམ་པ་ཕུན་ཚོགས་འགྲོ་ལ་ཕན་བཞེད་པ་དང་། སྟོར་བ་ཕུན་ཚོགས་སྟོན་པ་
དང་གཉིས་ལ་བྱེད། འབྲས་བྱ་དོན་གཉིས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ནི། རང་དོན་ཕུན་ཚོགས་བདེ་གཤེགས་དང་། གཞན་དོན་
ཕུན་ཚོགས་སྟོབ་པ་གཉིས་ལ་བྱེད།

ཕྱི་རོལ་པ་དེ་དག་གི་ལན་ལ། **རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཚད་མ་ཉག་པ་ཉིད་ཡོད་མིན། །དངོས་ཡོད་རྟོགས་པ་ཚད་ཕྱིར་**
དང་། །ཞེས་དང་། །སྒྲུང་དང་དོར་བྱའི་དེ་ཉིད་ནི། །ཐབས་དང་བཅས་པ་རིགས་མཛད་པ། །ཁང་དེ་ཚད་མ་ཉིད་འདོད་
གྱི། །ཐམས་ཅད་རིག་མཛད་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། །འདི་ཡི་སྟོན་བྱའི་གྲངས་མཁུའི་པ། །དེད་ལ་འགར་ཡང་ཉེར་མཁོ་
མེད། །ཅེས་དང་། །གལ་ཏེ་རིང་མཐོང་ཚད་ཡིན་ན། །རྩུ་ཤོག་བྱུ་ཤོད་བསྟེན་པར་གྱིས། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་།
རིགས་གཏེར་ལས། །དགོས་པའི་དོན་ཀུན་ཤེས་པ་ལ། །མཁས་རྣམས་ཐམས་ཅད་མཁུའི་པ་ཅེས་ཟེར། །ཐམས་ཅད་འདུས་
ནས་ཉན་པ་ལ། །བ་ལང་མེད་པ་སྟོན་མ་ཡིན། །ཞེས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །

ལྟོ འོན་ཚད་མར་གྱུར་པ་ཞེས་པའི་ཚད་མ་དེ་གང་ཞེན། དེ་ནི་འཇུག་ཡུལ་ལ་བསྐྱབ་བ་མེད་པ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཞིག་ཡིན་ནོ། །
 ཞེས་འཆད་པར་བྱེད་པ་ལ། ཚད་མ་བསྐྱབ་མེད་ཅན་ཤེས་པ། ཞེས་པ་འདི་བྱུང་།

བསྐྱབ་བ་མེད་པའི་དོན་དེ་གང་ཞེན། རང་གི་འཇུག་ཡུལ་ལ་དོན་བྱེད་ནུས་པར་གནས་པ་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་འཆད་
 པར་བྱེད་པ་ལ། དོན་བྱེད་ནུས་པར་གནས་པ་ནི། མི་བསྐྱབ། ཞེས་པ་འདི་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །

འོན་ཚད་མར་འཛོག་པ་ལ་དེ་ཙམ་གྱིས་ཚོག་གསུམ་ཞེན། མ་ཤེས་དོན་གསལ་གྱི་རིག་པ་ཡིན་པ་ཞིག་གྱུང་དགོས་སོ། །
 ཞེས་འཆད་པར་བྱེད་པ་ལ། མ་ཤེས་དོན་གྱི་གསལ་བྱེད་གྱུང་། ཞེས་པ་འདི་བྱུང་།

འོན་དེའི་དོན་གང་ཡིན་ཞེན། དེ་ནི་རང་གི་གཞལ་བྱ་སྤྲུལ་མ་ཤེས་གསལ་དུ་ཤེས་པ་ཞིག་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་འཆད་
 པར་བྱེད་པ་ལ། རང་གི་མཚན་ཉིད་མི་ཤེས་པ། ཤེས་པ་གང་ཡིན་ཞེས་དགོངས་ཕྱིར། ཞེས་པ་འདི་བྱུང་།

དེས་ན་བཙམ་ལྟན་འདས་ཚེས་ཅན། ཚད་མ་ཡིན་ཏེ། མི་བསྐྱབ་བ་དང་མ་ཤེས་དོན་གསལ་གཉིས་ལྟན་གྱི་རིག་པ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར་བྱེད་པ་ལ། དེ་ལྟན་བཙམ་ལྟན་ཚད་མ་ཉིད། ཅེས་པ་འདི་བྱུང་།

འོན་གྱུར་པ་ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་གང་ཡིན་ཞེན། དེ་ནི་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ལ་ལྟོས་ནས་ཚད་མར་འབྱུངས་པ་ཡིན་ནོ། །
 ཞེས་འཆད་པར་བྱེད་པ་ལ། མ་སྐྱབ་པ་ནི་ཆོག་དོན་དུ། གྱུར་བ་ཉིད་གསུངས་དེ་ཡི་ཕྱིར། སྐྱབ་བྱེད་ལ་ལྟོས་ཚད་ཡིན་
 རིགས་ཀྱི། ཞེས་པ་འདི་བྱུང་།

འོན་པན་བཞེད་པ་དེ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་ཞེན། དེ་ནི་བཙེ་བ་སྒྲིང་ཇེ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་བ་དུ་མར་གོམས་པ་ཞིག་ཡིན་ནོ། ཞེས་
 འཆད་པར་བྱེད་པ་ལ། རྣམ་པ་དུ་མར་ཐབས་མང་པོ། ཡུན་རིང་དུས་སུ་གོམས་པ་ལས། ཇི་ལ་སྐྱོན་དང་ཡོན་ཏན་
 དག རབ་ཏུ་གསལ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར། ཇིས་ན་ཐུགས་ཀྱང་གསལ་བའི་ཕྱིར། རྒྱ་ཡི་བག་ཆགས་སྤངས་པ་ཡིན། །
 ཐུབ་ཆེན་གཞན་དོན་འཇུག་ཅན་གྱི། བསེ་རུ་ལ་སོགས་ཁྱད་འདི་ཡིན། ཞེས་པ་འདི་བྱུང་།

འོན་སྐྱོན་པ་དེ་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེན། དེ་ནི་བདེན་བཞིན་ཏུ་གསོགས་བཅུ་དྲུག་མ་དོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཞིག་ལ་བྱེད་
 པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་འཆད་པར་བྱེད་པ་ལ། དེ་དོན་ཕྱིར་ན་ཐབས་གོམས་པ། ཇི་ཉིད་སྐྱོན་པ་ཡིན་པར་འདོད། བྱུང་ལས་
 དང་པོ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པོ་འདི་ནི་རྒྱ་རུ་བཤད། ཅེས་པའི་གཞུང་འདི་བྱུང་།

འོན་བདེར་གཤེགས་དེ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེན། དེ་ནི་རྒྱ་ཀུན་འབྱུང་གི་བག་ཆགས་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་སྤངས་པ་བྱེད་པར་

གསུམ་ལྷན་ནིག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འཆད་པར་བྱེད་པ་ལ། རྒྱ་སྤངས་ཡོན་ཏན་གསུམ་བདེ་གཤེགས། ཉིད་ཡིན། ཅེས་
པ་འདི་བྱུང་།

འོན་སྐྱོབ་པ་དེ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེན། དེ་ནི་རང་གིས་ཇི་ལྟར་གཟིགས་པའི་ལམ་གཞན་ལ་སྟོན་པར་མཛད་པ་ནིག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
འཆད་པར་བྱེད་པ་ལ། སྐྱོབ་པ་ཉིད་གཟིགས་ལམ་གསུངས་པ། །འབྲས་མེད་ཕྱིར་ན་རྩུན་མི་གསུང་། །ཞེས་པ་འདི་བྱུང་།

དེས་ན་བཙམ་ལྷན་འདས་ཚད་མར་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འཆད་པར་བྱེད་པ་ལ། དེ་ཕྱིར་ཚད་ཡིན། །ཞེས་པ་འདི་བྱུང་།

དེ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་ནི་མདོའི་མཆོད་བཟློག་ཀྱི་དོན་ལུགས་འབྱུང་དུ་བཤད་པའི་སྟོན་ས་བཙམ་ལྷན་འདས་ཚད་མར་བསྐྱབ་པ་ཡིན་
ལ།

མདོའི་མཆོད་བཟློག་ཀྱི་དོན་ལུགས་སྟོན་ཀྱི་བཤད་པའི་སྟོན་ས་བཙམ་ལྷན་འདས་ཚད་མར་སྐྱབ་པ་ནི། བཙམ་ལྷན་འདས་
ཆོས་ཅན། སྐྱོབ་པ་ཡིན་ཏེ། བདེན་བཞི་ཕྱིན་ཅི་མཁའ་གཤམ་སྟོན་པར་མཛད་པ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར་བྱེད་པ་
ལ། ཡང་ན་སྐྱོབ། བདེན་པ་བཞི་ནི་སྟོན་མཛད་པའོ། །ཞེས་པའི་གཞུང་འདི་བྱུང་།

བསྟན་བྱ་བདེན་པ་བཞི་ནི། ཤེས་བྱ་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཀྱི་བདེན་པ། སྤང་བྱ་ཀུན་འབྱུང་གི་བདེན་པ། ཐོབ་བྱ་འགོག་པའི་
བདེན་པ། རྒྱུད་ལ་བསྟེན་བྱ་ལམ་གྱི་བདེན་པ་དང་བཞི་ལ་བྱེད་ཅིང་། སྤྲུག་བསྐྱེད་ཀྱི་བདེན་པ་ནི་ནད་དང་འབྲས་བུ་དང་།
ཀུན་འབྱུང་གི་བདེན་པ་ནི་ནད་ཀྱི་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་དང་། འགོག་པའི་བདེན་པ་ནི་ནད་དང་བྲལ་བ་དང་འབྲས་བུ་དང་། ལམ་གྱི་བདེན་
པ་ནི་ནད་སྟོང་བར་བྱེད་པའི་སྤྲུག་དང་འབྲས་བུ་པོ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་སྤང་མར། བདེན་ཤེས་བྱ་ནད་ཀྱི་རྒྱུ་དང་བྲལ་བ་དང་། བདེན་གནས་
ཐོབ་བྱ་སྤྲུག་ནི་བསྟེན་པར་བྱ་བ་ལྟར། སྤྲུག་བསྐྱེད་རྒྱུ་དང་དེ་འགོག་པ་དང་དེ་བཞིན་ལམ། ཤེས་བྱ་སྤང་བྱ་རིག་པར་བྱ་ནིང་
བསྟེན་པར་བྱ། །ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལྟར་བདེན་པ་བཞི་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཀྱི་བདེན་པ་འཆད་པར་བྱེད་པ་ལ། སྤྲུག་བསྐྱེད་ཀྱི་འཁོར་བ་ཅན་
ཕུང་པོ། ཁོ་མས་ལས་འདོད་ཆགས་སོགས་གསལ་བ། །ཞེས་སོགས་བྱུང་། ཀུན་འབྱུང་གི་བདེན་པ་འཆད་པར་བྱེད་པ་
ལ། དེས་འགའ་བཙུན་ཡིན་པས་ན། སྤྲུག་བསྐྱེད་ཀྱི་བཙུན་ཉིད་གྲུབ། ཅེས་སོགས་བྱུང་། འགོག་པའི་བདེན་པ་

འཆད་པར་བྱེད་པ་ལ། དེའི་གཏན་དུ་བཞིན་ཏེ། རྒྱུ་ལ་གོགས་སོགས་སྤྱིད་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོགས་བྱུང་། ལམ་གྱི་
བདེན་པ་འཆད་པར་བྱེད་པ་ལ། བཤད་ཟིན་ལམ་དེ་གོམས་པ་ལ། །གནས་གྱུར་གལ་ཏེ་གནས་གྱུར་ཡུང་། །ཞེས་སོགས་
བྱུང་།

སློབ་པ་སོགས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ལས་བདེ་བར་གཤེགས་པ་སོགས་སྡུ་མ་སྡུ་མ་སྡོན་སོང་དུ་སྐྱབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འཆད་པར་
བྱེད་པ་ལ། སློབ་ལས་དེའི་དང་བརྟན་དང་། །མ་ལུས་ཁྱད་པར་མ་ཁྱེན་པར་གྲུབ། །ཅེས་སོགས་བྱུང་། དེས་ན་བཙུང་མ་
ལྟར་འདས་ཚད་མར་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འཆད་པར་བྱེད་པ་ལ། །གང་ཕྱིར་དེས་ན་ཚད་མ་ཉིད། །ཅེས་པ་འདི་བྱུང་།

འོ་ན་ཚད་མ་ཙམ་གྱི་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་ཞེ་ན། འདི་ལ་བཞེད་པའི་རྣམ་གྲངས་བཀོད་པ་དང་། རང་གི་ལུགས་བཞག་པ་
གཉིས། དང་པོ་ནི།

སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་སློབ་ལྟར་ན། ཚད་མ་བསྐྱེད་ཅན་ཤེས་པ། །ཞེས་པས། མི་བསྐྱེད་པའི་རིག་པ། ཚད་མའི་
མཚན་ཉིད་དུ་བསྟན། མ་ཤེས་དོན་གྱི་གསལ་བྱེད་ཡུང་། །ཞེས་པས། མ་ཤེས་དོན་གསལ་བྱི་རིག་པ། ཚད་མའི་
མཚན་ཉིད་དུ་བསྟན་ཞིང་། དེ་གཉིས་ཀའང་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་རྣམ་གྲངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འཆད།

སློབ་དཔོན་རྒྱལ་མཁན་པོ་ལྟར་ན། ཚད་མ་བསྐྱེད་ཅན་ཤེས་པ། །ཞེས་པས། ཐ་སྐྱད་པའི་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་
བསྟན། མ་ཤེས་དོན་གྱི་གསལ་བྱེད་ཡུང་། །ཞེས་པས། དོན་དམ་པའི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འཆད་པར་
བྱེད་དེ། **རིགས་གཏེར་ལས།** མཚན་ཉིད་གཉིས་གྱིས་འཛོགས་ནི། །མཚན་བྱ་དེ་ཡང་གཉིས་སུ་འགྱུར། །ཞེས་བཤད་
པའི་ཕྱིར།

སློབ་དཔོན་རྒྱལ་མཁན་པོའི་ལུགས་དེ་ལ་རིགས་གཏེར་པས་སློབ་བརྗོད་པ་ནི། འོ་ན་རྣམ་འགྲེལ་འདིར་ཚད་མ་སྤྱིའི་མཚན་
ཉིད་སྟོན་བྱེད་གྱི་གཞུང་མི་སྤྱིད་པ་ཐལ། ཚད་མ་བསྐྱེད་ཅན་ཤེས་པ། །ཞེས་པས་ཐ་སྐྱད་པའི་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་བསྟན་
ནས། ཚད་མ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་མ་བསྟན། མ་ཤེས་དོན་གྱི་གསལ་བྱེད་ཡུང་། །ཞེས་པས་ནི་དོན་དམ་པའི་ཚད་མའི་མཚན་
ཉིད་བསྟན་ནས་ཚད་མ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར་བྱེད་དེ། **རིགས་གཏེར་ལས།** **མཚན་མཚོན་**
གཉིས་སུ་འདོད་ན་ཡང་། །སྤྱི་མཚན་གཅིག་པ་མི་སྤྱིད་འགྱུར། །ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

སློབ་དཔོན་ཆོས་མཚོ་གཞི། **རྣམ་ངེས་ལས།** འདི་དག་གི་དོན་ཡོངས་སུ་དབྱེད་ནས་ཞུགས་པ་དོན་བྱ་བ་ལ་བསྐྱེད་པ་མེད་

པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། མི་བསྐྱུ་བ་བྱུང་པར་གསུམ་ལྟན་དེ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དུ་འཆད་པར་བྱེད།
བྱུང་པར་གསུམ་ནི། རོ་བོའི་བྱུང་པར། ཡུལ་གྱི་བྱུང་པར། བྱེད་ལས་གྱི་བྱུང་པར་དང་གསུམ་ལ་བྱེད། དེ་ཡང་རོ་བོའི་
བྱུང་པར་དང་། ཡུལ་གྱི་བྱུང་པར་གཉིས་ཀྱིས་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མི་སྲིད་པའི་སྐྱོན་སེལ་བར་བྱེད། བྱེད་ལས་གྱི་བྱུང་པར་
གྱིས་ནི་བྱུང་ཆེས་པའི་སྐྱོན་སེལ་བར་བྱེད། མ་ཟུབ་པ་གཅོད་ཚུལ་ནི་བྱུར་ནས་ཁ་སྐོང་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་འཆད་པར་
བྱེད།

དེ་ལ་རིགས་གཏེར་མཛད་པས་སྐྱོན་བརྗོད་པ་ནི། དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དང་བྱེད་ལས་སེ་སེར་འབྱེད་པ་
གཞུང་གི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། མ་ཟུབ་པ་གཅོད་ཚུལ་བྱུར་ནས་ཁ་སྐོང་དགོས་ན་མཚན་ཉིད་སྲ་མ་དེ་ཉིད་སྐྱོན་ཅན་དུ་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར་བྱེད་དེ། **རིགས་གཏེར་ལས།** གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་དགོངས་པ་མིན། མ་ཟུབ་གཅོད་
ཚུལ་འདིར་མི་འཐད། ཁྱེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

སྐོབ་དཔོན་བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོ་ནི། བདེན་པའི་དོན་རྟོགས་ཆོས་གསུམ་ལྟན་པ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དུ་འཛོགས་པ་མི་འཐད་དེ།
དེ་ལ་མི་དགོས་པ་དང་། མ་ཟུབ་པ་དང་། མི་སྲིད་པའི་སྐྱོན་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར་བྱེད་དེ། **རིགས་**
གཏེར་ལས། མི་དགོས་མ་ཟུབ་མི་སྲིད་གསུམ། བདེན་པའི་དོན་རྟོགས་འདོད་ན་ཡོད། ཁྱེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

རྟོག་ལོ་ཆེན་པོ་ནི་སྐོབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་དང་མཐུན་པར་བཞེད།

སྐོབ་དཔོན་སྐུ་པ་ནི་བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོ་དང་མཐུན་པར་འཆད།

རིགས་གཏེར་བ་རང་གི་ལུགས་ལ་ནི། གཞུང་སྲ་བྱི་བསྐྱེལ་ནས། མི་བསྐྱུ་བ་དང་མ་ཤེས་དོན་གསལ་གཉིས་ཆོགས་
གྱི་རིག་པ། ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། **རིགས་གཏེར་ལས།** མི་བསྐྱུ་མ་ཤེས་དོན་གསལ་གཉིས། རང་མཚན་
རྟོགས་པ་དོན་ལ་མཐུན། ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

༥ གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་ལ། ཚད་མ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། འགལ་ཁྲ་ཚད་མིན་གྱི་སྐོབ་བཤད་པ་དང་གསུམ་དུ་
ཡོད། དང་པོ་ནི།

དང་པོར་ཡོངས་སུ་དབྱུང་པའི་དོན་ལ་མི་བསྐྱུ་བའི་རིག་པ། ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

འོན་ཀྱང་མ་མི་བསྐྱུ་བའི་རིག་པ་དེ་རང་གིས་རྟོགས་པ་འཕམ་ཚད་མ་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་པ་ཡིན་ཞེས། རང་གི་ངོ་བོ་

རིག་པ་དེ་ནི་རང་ཉིད་ཀྱིས་མ་ངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ཡིན་ལ། འཇུག་ཡུལ་ལ་མི་བསྐྱེད་པ་ཡིན་པ་དེ་ལ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ངེས་པ་དང་།
 ཚད་མ་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་དགོས་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ། ། ཞེས་འཆད་པར་བྱེད་པ་ལ། **རང་ལས་རང་གི་ངོ་བོ་**
རྟོགས་། བྱ་སྐྱོད་ལས་ནི་ཚད་མ་ཉིད། བྱིས་པ་འདི་བྱུང་།

འདིར་རང་ངེས་གཞན་ངེས་ཀྱི་ཚད་མ་འདི་རྣམས་པར་བཞག་པ་ལ། ཁ་ཅིག་ནི། ཚད་མ་འདི་བྱ་སྐྱོད་ལ་ངེས་པ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་
 འབྲེན་རྒྱས་པ་དང་མི་རྒྱས་པ་ལ་བྱེད་ཟེར། ཁ་ཅིག་ནི། རང་གི་འཇུག་ཡུལ་ལ་ངེས་པ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འབྲེན་རྒྱས་པ་དང་མི་
 རྒྱས་པ་ལ་བྱེད་ཟེར། བོད་ཕྱི་མ་ཁ་ཅིག་ནི། རང་གི་གཞལ་བྱའི་བདག་ཉིད་ཡུལ་སྟེང་ན་གནས་པ་མེད་ན་རང་ཉིད་མི་འབྱུང་བ་
 ལ་ངེས་པ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འབྲེན་རྒྱས་པ་དང་མི་རྒྱས་པ་ལ་རང་ལས་ངེས་དང་གཞན་ལས་ངེས་ཀྱི་ཚད་མར་འཛིག་པ་ཡིན་ནི་ཟེར།

རང་ལས་ངེས་ཀྱི་ཚད་མ་དེ་ལ་རིགས་གཏེར་བ་ལྟར་ན། རོན་བྱེད་སྒྲུང་ཅན་གྱི་མ་ངོན་སུམ། གོམས་པ་ཅན་གྱི་མ་ངོན་སུམ།
 རང་རིག་མ་ངོན་སུམ། རྗེས་དཔག་དང་བཞིར་ཡོད་དེ། **རིགས་གཏེར་ལས། རོན་རིག་གཉིས་དང་རང་རིག་དང་། །**
རྗེས་སུ་དཔག་རྣམས་རང་ལས་ངེས། ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ལས་ངེས་ཀྱི་ཚད་མ་དེ་ལ། དང་པོ་བ་དང་། ཡིད་
 མ་གཏད་དང་། འབྲུལ་རྒྱ་ཅན་གྱི་མ་ངོན་སུམ་དང་གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། **རིགས་གཏེར་ལས། དང་པོ་བ་དང་ཡིད་མ་**
གཏད་། འབྲུལ་རྒྱ་ཅན་རྣམས་གཞན་ལས་ངེས། ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

སྟོབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་ལྟར་ན། གཞན་ལས་ངེས་ཀྱི་ཚད་མ་དེ་ལ། སྒྲུང་བ་རང་ལས་ངེས་ཤིང་བདེན་པ་གཞན་ལས་
 ངེས་པ་དང་། སྟོབ་རང་ལས་ངེས་ཤིང་བྱུང་པར་གཞན་ལས་ངེས་པ་དང་། སྒྲུང་བ་ཉིད་ཀྱང་གཞན་ལས་ངེས་པ་དང་གསུམ་དུ་
 ཡོད།

དང་པོ་ནི། རོན་ལ་མེ་ཡིན་ནིང་རྟོག་པས་མེ་ཡིན་མིན་གྱི་ཐེ་ཆོམ་ཟ་དུས་ཀྱི་ཁ་དོག་དམར་འབར་བ་འཛིན་པའི་མ་ངོན་སུམ་
 ལྟ་བུ་ལ་བྱེད། གཉིས་པ་ནི། རོན་ལ་འག་པ་ཡིན་ནིང་རྟོག་པས་འག་པ་ཡིན་མིན་གྱི་ཐེ་ཆོམ་ཟ་དུས་ཀྱི་རྒྱུང་རིང་པོའི་ཤིང་འཛིན་
 དབང་མ་ངོན་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད། གསུམ་པ་ནི། ཉ་ཕྱིས་ལ་དུལ་དུ་འབྲུལ་དུས་ཀྱི་ཉ་ཕྱིས་ཀྱི་ཁ་དོག་འཛིན་པའི་མ་ངོན་སུམ་ལྟ་བུ་
 ལ་བྱེད་དོ། །

སྟོབ་དཔོན་ཕྱ་པས་དེ་ལ་སྟོན་བརྟེན་པར་མཛད་ཅིང་། རང་གི་ལུགས་ལ། གཞན་ལས་ངེས་ཀྱི་ཚད་མ་ནི་སྒྲུང་བ་རང་ལས་

ངེས་ཤིང་བདེན་པའི་ཆ་གཞན་ལས་ངེས་པའི་མངོན་སུམ་ཁོན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར།

༥ གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ།

ཚད་མ་དེ་ལ་གཞལ་བྱ་འཇལ་ཚུལ་གྱི་སྒོམ་ནས་དབྱེ་ན། མངོན་སུམ་དང་རྗེས་དཔག་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཚད་མ་འཇལ་བྱེད་པ་ལ། ཞེས་འཆད་པར་བྱེད་པ་ལ། **ཚད་མ་མདོར།**
 མངོན་སུམ་དང་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་ ཚད་མ་འོ་མཚན་ཉིད་གཉིས་གཞལ་བྱ། །དེ་ལ་རབ་སྒྱུར་བྱིར་ཚད་མ། །གཞན་ནི་ཡོད་
 པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། **རྣམ་འགྲུལ་ལས།** གཞལ་བྱ་གཉིས་བྱིར་ཚད་མ་གཉིས། །ཞེས་དང་། **རིགས་གཉིས་**
ལས། གཞལ་བྱ་གཉིས་བྱིར་ཚད་མ་གཉིས། །དེ་ལ་གྲངས་གཞན་བཀག་བྱིར་རོ། །ཞེས་པ་རྣམས་བྱུང་།

ཚད་མ་མངོན་རྗེས་གཉིས་ལས་གྲངས་མང་མི་དགོས་ཤིང་ཉུང་ན་མི་འདུ་བ་ལ་བྱེད། ཚད་མ་ལ་མངོན་རྗེས་གཉིས་ལས་
 གྲངས་མང་བ་མི་དགོས་ཏེ། ཚད་མ་ཡིན་ན་མངོན་རྗེས་གང་རུང་ཡིན་པས་ཁྲུབ་པའི་ཕྱིར། མངོན་རྗེས་གཉིས་ལས་ཉུང་ན་མི་
 འདུ་བ་ཡིན་ཏེ། ཚད་མ་ལ་མངོན་རྗེས་གཉིས་ཀྱི་སྒྲིབ་པའི་ཕྱིར།

ཚད་མ་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པར་སྒྲིབ་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། རྒྱུང་འཕེན་པ་ཚད་མ་མངོན་སུམ་གཅིག་ཁོ་
 རར་འདོད་པ་དང་། རང་སྒྲེལ་ཅིག་ཚད་མ་ལ་མངོན་རྗེས་གཉིས་ཀྱི་སྒྲིབ་དུ་ལུང་ཚད་མ་དང་གསུམ་དུ་འདོད་པ་དང་། ཁཅིག་
 དེའི་སྒྲིབ་དུ་སྒྲིབ་གི་ཚད་མ་དང་བཞིར་འདོད་པ་དང་། ལྷ་སྒྲེགས་ཙ་རི་ཀ་པ་ནི་བཅུ་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་སོགས། ལོག་པར་
 རྟོག་པ་དུ་མ་ཡོད་པ་ལས། དེ་དག་བསལ་བའི་བྱིར་ཚད་མ་ལ་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པར་སྒྲིབ་པར་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ།
 གསུམ་གཅིག་གྲངས་ནི་བསལ་བ་ཡིན། །ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

གཞལ་བྱ་རང་སྒྱི་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ཚད་མ་ལ་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པར་སྒྲིབ་པའི་ཕྱོགས་
 ཚོས་སྒྲིབ་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། གཞལ་བྱ་རང་སྒྱི་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། གཞལ་བྱ་ལ་དོན་དམ་པར་དོན་
 བྱེད་ལུས་པ་དང་མི་ལུས་པ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པའི་ཕྱིར། འདྲ་བ་ཐུན་མོང་བ་དང་མི་འདྲ་བ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་གཉིས་སུ་
 གྲངས་ངེས་པའི་ཕྱིར་དང་། རྫོད་བྱེད་སྒྲིབ་ཡུལ་ཡིན་པ་དང་མ་ཡིན་པ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡུལ་ཅན་གྱི་སྒོ་
 ལ་ཡང་བཟད་དང་རྩོལ་བ་སོགས་ལ་ལྟོས་པ་དང་མི་ལྟོས་པའི་སྒོ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར་བྱེད་པ་ལ།
 དོན་བྱེད་ལུས་དང་མི་ལུས་ཕྱིར། །འདྲ་དང་མི་འདྲ་ཉིད་ཕྱིར་དང་། །སྒྲིབ་ཡུལ་དང་ཡུལ་མིན་ཕྱིར། །རྒྱ་མཚན་གཞན་ནི་

ཡོད་པ་ན། གློ་ནི་ཡོད་དང་མེད་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་འདི་བྱུང་།

གཞུག་གྲུ་ལ་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ཚད་མ་ལ་མ་ངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པས་བྱུག་པ་ཡང་ཡིན་
ཏེ། ཚད་མའི་འདུག་ཡུལ་ལ་མ་ངོན་བྱུང་དང་གློ་གྲུར་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར་བྱེད་ལ། མ་ངོན་
སུ་མ་གློ་གྲུ་བྱུང་པ་ལས། །གཞུག་གྲུ་གཞན་ནི་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་པ་འདི་བྱུང་།

༥ གསུམ་པ་ཚད་མིན་གྱི་སྒོ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

ཚད་མའི་འགལ་ཁྲར་བྱུང་པའི་རིག་པ་དེ། ཚད་མིན་གྱི་སྒོ་འི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

དེ་ལ་སློབ་དཔོན་ལྷ་པ་ལྟར་ན། ཡིད་དབྱེད། སྤང་ལ་མ་ངེས་པ། དབྱུང་ཤེས། ལོག་ཤེས། ཐེ་ཚོམ་དང་ལྟར་
ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། རིགས་གཏེར་ལས། ཡིད་དབྱེད་སྤང་ལ་མ་ངེས་པ། །དབྱུང་ཤེས་ལོག་ཤེས་ཐེ་ཚོམ་ལ། །ཞེས་བཤད་
པའི་ཕྱིར།

དེ་ལ་རིགས་གཏེར་བས་སྒྲིན་བཞེད་པ་ནི། ཡིད་དབྱེད་དང་དབྱུང་ཤེས་སྤང་ལ་མ་ངེས་པ་གསུམ་སྒོ་རིག་ཟུར་དུ་འཆད་པ་མི་
འཐད་དེ། ཡིད་དབྱེད་ནི་ཐེ་ཚོམ་གྱི་ནང་དུ་འདུས་པ་དང་། དབྱུང་ཤེས་ནི་བླ་པའི་ནང་དུ་འདུས་པ་དང་། སྤང་ལ་མ་ངེས་པ་
ལ་མ་ངོན་སུ་མ་གྲང་སྤིང་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར་བྱེད་དེ། རིགས་གཏེར་ལས། ཡིད་དབྱེད་རྟགས་ལ་གཏན་མི་
ལྟོས། །དམ་བཅའ་ཙམ་ཡིན་ཐེ་ཚོམ་གྱུར། །ཞེས་ལོགས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

རིགས་གཏེར་བ་རང་གི་ལུགས་ནི། ཚད་མིན་གྱི་སྒོ་ལ་མ་རྟོགས་ལོག་རྟོག་ཐེ་ཚོམ་དང་གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། རིགས་གཏེར་
ལས། མ་རྟོགས་ལོག་རྟོག་ཐེ་ཚོམ་སྟེ། །ཚད་མའི་འགལ་ཁྲར་ནམ་པ་གསུམ། །ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

མ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ལ། ཡུལ་ལ་མ་ཞུགས་ནས་མ་རྟོགས་པ་དང་། ཞུགས་ཀྱང་མ་རྟོགས་པས་མ་རྟོགས་པ་དང་།
རྟོགས་ཀྱང་མ་རྟོགས་པ་ཆེད་ནས་མ་རྟོགས་པ་དང་གསུམ་ཡོད་དེ། རིགས་གཏེར་ལས། མ་ཞུགས་པ་དང་མ་རྟོགས་དང་། །
རྟོགས་པར་བྱུང་ཀྱང་མ་རྟོགས་པའོ། །ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

ལོག་རྟོག་ལ་དབྱེན། རྟོག་པ་ལོག་ཤེས་དང་། རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་གཉིས། དང་པོ་ལ། ཡུལ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་
དང་། དུས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་དང་། རྣམ་པ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་གསུམ་དུ་ཡོད། དང་པོ་ནི། རོར་བུའི་འོད་ལ་རོར་
བུར་འཛིན་པའི་སྒོ་ལྟ་བུ་ལྟེན། གཉིས་པ་ནི། ད་ལྟར་གྱི་སྤྲོན་པོ་ལ་འདས་པའི་སྤྲོན་པོའི་སྒྲིམ་པ་ལྟ་བུ་ལྟེན། གསུམ་པ་

ནི། ཐག་པལ་སྤྱལ་དུ་འབྱུང་པ་ལྟ་བུལ་བྱེད།

གཉིས་པ་རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་ལ་དབྱེན། ཡིད་ཤེས་བསྐྱད་པ་དང་། དབང་ཤེས་འབྱུང་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། རྟོག་
མེད་ལའང་ཡིད་དབང་གཉིས། །ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ནི། མི་ལམ་གསལ་སྤང་གི་ཤེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་
པ་ནི། རླུ་བ་གཉིས་སྤང་གི་དབང་ཤེས་ལྟ་བུལ་བྱེད།

ཐེ་ཆོམ་ལ་དབྱེན། མཛོན་གྱུར་དང་། བག་ལ་ཉལ་དང་། ཆ་མཉམ་པ་དང་། ཤས་ཆེར་འཛིན་པ་དང་བཞིར་ཡོད་དེ།
མཛོན་དུ་གྱུར་དང་བག་ལ་ཉལ། །ཆ་མཉམ་པ་དང་ཤས་ཆེར་འཛིན། །ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

༥ གཉིས་པ་མཛོན་གྱུར་གཏན་ལ་འབེབས་བྱེད་མཛོན་སྤྱུང་བཤད་པ་ལ། མཛོན་སྤྱུང་ཡང་དག་བཤད་པ་དང་།
ལོག་སྤྱོད་མཛོན་སྤྱུང་ལྟར་སྤང་བཤད་པ། མཛོན་སྤྱུང་ཆད་མའི་འབྲས་སུ་སྤྱོད་བྱེད་དང་བཅས་ཏེ་བཤད་པ་གསུམ་དུ་ཡོད།
དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ལ། བཞེད་པའི་རྣམ་གངས་བཞེད་པ་དང་། རང་གི་ལྷགས་
བཞག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

སློབ་དཔོན་སྤྱུ་པ་ལྟར་ན། རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་མ་འབྱུང་བའི་རིག་པ། མཛོན་སྤྱུང་གི་མཚན་ཉིད་དང་། སྤྱོད་བས་སློ་
འདོགས་བཅད་པ། མཛོན་སྤྱུང་ཆད་མའི་མཚན་ཉིད་ཡིན། ཞེས་འཆད་པར་བྱེད།

བོད་ཕྱི་མ་དག་རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་མ་འབྱུང་བའི་རིག་པ་མཛོན་སྤྱུང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་བཤད་པ་ནི་མདོ་སྡེ་པའི་དབང་དུ་བྱས་
པ་ཡིན་གྱི། རྣམ་རིག་པ་ལྟར་ན། དབང་ཡིད་ཀྱི་མཛོན་སྤྱུང་ཁས་ལེན་གྱང་། དེ་གཉིས་འབྱུང་ཤེས་སུ་འཆད་དགོས་པ་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར།

གཉིས་པ་རང་གི་ལྷགས་ནི།

རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་མ་འབྱུང་བའི་རིག་པ། མཛོན་སྤྱུང་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། **མདོ་ལས།** མིང་དང་རིགས་
སོགས་སྦྱར་བ་ཡི། རྟོག་པ་དང་བྲལ་མཛོན་སྤྱུང་ལོ། །ཞེས་དང་། **རྣམ་འགྲེལ་ལས།** མཛོན་སྤྱུང་རྟོག་དང་བྲལ་བར་
ནི། །མཛོན་སྤྱུང་ཉིད་ཀྱིས་འབྲུབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། **རིགས་གཏེར་ལས།** མཛོན་སྤྱུང་རྟོག་བྲལ་མ་འབྱུང་
བར་ ཉིད་ཀྱིས་ཆད་མར་འབྲུབ་པ་ཡིན། །ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

འོན་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བའི་དོན་དང་། མ་འབྱུང་བའི་དོན་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེ་ན། རྟོག་པ་དང་བྲལ་བའི་དོན་ནི། སྤྱོད་

འབྲེས་རུང་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་བྱེད། དེ་ཡང་རུང་བཞེས་སྒྲོམ་པ་སའི། བརྟམ་མ་བྱང་བའི་བྱིས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་
 རྟོག་པ་རྣམས་སྤྱད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །མཁའ་ཁྲུལ་བའི་དོན་ནི། མདོ་སྡེ་པ་ལྟར་ན། འཕྲལ་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱ་བཞི་པོ་གང་རུང་
 གིས་འཁྲུལ་པར་མ་བསྐྱེད་པ་ལ་བྱེད། སེམས་ཙམ་པ་ལྟར་ན། མ་དེ་ག་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་འཁྲུལ་པར་མ་བསྐྱེད་པ་ལ་
 བྱེད། **རིགས་གཉིར་ལས་ནི།** གསལ་བར་སྤྲང་བས་རྟོག་མེད་འབྲུག། །རང་མཚན་འཛིན་ཕྱིར་འཁྲུལ་པ་མེད། །ཞེས་
 བཤད།

འཕྲལ་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱ་བཞི་ནི། འཁྲུལ་རྒྱ་རྟེན་ལ་ཡོད་པ། ཡུལ་ལ་ཡོད་པ། གནས་ལ་ཡོད་པ། དེ་མ་ཐག་རྟེན་ལ་
 ཡོད་པ་དང་བཞི་ལ་བྱེད། དང་པོ། རབ་རིབ་ཅན་ལ་སྐྱེ་ཤང་དུ་སྤྲང་བ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། འགལ་མེ་འཁོར་ལོར་སྤྲང་
 བའི་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། རྟེན་ཤིང་འགོ་སྤྲང་གི་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ། བཞི་པ་ནི། ཞེ་སྤང་གི་དབང་གིས་ས་
 གཞི་དམར་པོར་སྤྲང་བའི་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ་བྱེད་དེ། **རྣམ་ངེས་ལས།** རབ་རིབ་དང་ལྷུང་དུ་བསྐྱོར་བ་དང་། གྲུར་ཞུགས་པ་
 དང་། འཁྲུག་པ་ལ་སོགས་པས་འཁྲུལ་པར་བསྐྱེད་ཅིང་། ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་མདོན་སྤུམ་དུ་འཛོག་པ་ལ་མཁའ་ཁྲུལ་བའི་རིག་པ་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་ཚོགས་ཀྱང་། རྟོག་བྲལ་སྒྲོམ་པ་སའི་ཕྱི་རོལ་གས་
 ཅིག་དབང་ཤེས་རྟོག་པར་འདོད་པ་ཡོད་པས་དེ་དག་གསལ་བའི་ཕྱིར་དུ་རྟོག་བྲལ་སྒྲོམ་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ།

ཡུལ་གྱི་སྒྲོན་པ་དབྱེ་བ། རྟེན་གྱི་སྒྲོན་པ་དབྱེ་བ། གང་ཟག་གི་སྒྲོན་པ་དབྱེ་བ་དང་གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། **ཡུལ་དང་རྟེན་**
དང་གང་ཟག་གི་ **སྒྲོན་པ་མདོན་སྤུམ་རྣམ་པར་དབྱེ།** །ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

ཡུལ་གྱི་སྒྲོན་པ་དབྱེན། ཡུལ་རང་རིག་མདོན་སྤུམ་དང་། རྣལ་འབྱོར་མདོན་སྤུམ་རྣམ་པ་གཉིས། ཡུལ་གཞན་རིག་
 པ་དབང་ཡིད་ཀྱི་མདོན་སྤུམ་གཉིས་རྣམས་སུ་ཡོད།

རྟེན་གྱི་སྒྲོན་པ་དབྱེན། རྟེན་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པ་དབང་ཡིད་ཀྱི་མདོན་སྤུམ། གཞན་དབང་ལ་བརྟེན་པ་རང་རིག་མདོན་
 སྤུམ་དང་། འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མདོན་སྤུམ་གཉིས་སུ་ཡོད།

ངོ་ཐོའི་སྒྲོན་པ་དབྱེན། དབང་པོའི་མདོན་སྤུམ། ཡིད་ཀྱི་མདོན་སྤུམ། རང་རིག་མདོན་སྤུམ། རྣལ་འབྱོར་མདོན་
 སྤུམ་དང་བཞིར་ཡོད་དེ། **རིགས་གཉིར་ལས།** མཁའ་ཁྲུལ་བ་སྟེ་རྣམ་པ་བཞི། །ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

རིགས་གཏེར་བ་ལྟར་ན། མངོན་སུམ་ལ་བཞིར་དབྱེ་བ་དེ་མངོན་སུམ་པའི་ལུགས་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྒྲུབ་སེམས་རང་རིག་ཁས་མི་
ལེན་པས་མངོན་སུམ་གསུམ་དུ་འདོད་པ་དང་། རྣམ་རིག་པས་དབང་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གཉིས་ཁས་ལེན་པས་མངོན་སུམ་
གཉིས་སུ་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་འཆད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། **རིགས་གཏེར་ལས།** **མངོན་སུམ་བཞི་པོ་མངོན་སུམ་**

ལུགས་། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྒྲུབ་སུམ་རྣམ་རིག་གཉིས། ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

དེ་དག་གི་རྒྱ་མཚན་ནི། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྒྲུབ་སེམས་རང་རིག་ཁས་མི་ལེན་ཏེ། **མཛོད་ལས།** ཀུན་རྫོབ་གཅིག་ཤུའི་རང་ཚོགས་
ལས། གཞན་ནི་བདག་མེད་ཉིད་རིག་འགྱུར། ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་རིག་པས་དབང་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཁས་མི་
ལེན་ཏེ། དེས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། **འབྲེལ་པ་དོན་གསལ་ལས།** **འདི་ནི་སེམས་ཙམ་ཁོན་ཡིན་གྱི་ཕྱི་**
རོལ་གྱི་དོན་མེད་དོ། ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར།

རང་གི་ལུགས་ནི།

མངོན་སུམ་གཉིས་ཀས་མངོན་སུམ་བཞི་ཀ་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ནོ། །

༥ དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། སྒྲུབ་པ། རྒྱུ་ལྡན་ཆེན་གསུམ་ངོས་བཟུང་བ་དང་བཞིར་ཡོད།
དང་པོ་ནི།

རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མ་འབྲུལ་བའི་རིག་པ་དེ། དབང་པོའི་
མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ།

གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ནས་རེག་བྱ་འཛིན་པའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་བར་ལྡེ་ཡོད།

དེ་དག་གི་མཚན་ཉིད་ནི། རང་གི་བདག་རྒྱུན་མིག་གི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མ་འབྲུལ་བའི་རིག་པ་དེ།
གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ་ནས། རང་གི་བདག་རྒྱུན་ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལ་
བརྟེན་ནས་མ་འབྲུལ་བའི་རིག་པ་དེ། རེག་བྱ་འཛིན་པའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་བར་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་
ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་སྒྲུབ་པ་ལ།

འོན་དབང་པོའི་མདོན་སྐུམ་དེ་རྒྱུན་གསུམ་ཀལས་སྐྱེས་པར་འདྲ་བ་ལ། བདག་རྒྱུན་ཁོའི་མིང་གིས་འདོགས་པའི་རྒྱ་
 མཚན་ཅི་ཡིན་ནོ། དེའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། བདག་རྒྱུན་དེ་དེའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། **མདོ་ལས།** ཐུན་
 མོང་མ་ཡིན་རྒྱ་ཡི་ཕྱིར། **ཁྲེ་ཡི་ཐ་སྐད་དབང་པོས་བྱས།** །ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང་། **དེགས་གཏེར་ལས།** དབང་པོ་
 ཐུན་མིན་རྒྱ་ཡི་ཕྱིར། །དབང་ཤེས་ཡིན་ཏེ་རྒྱ་བཞིན། །ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།
 བཞི་བ་ལ། དེ་མ་ཐག་རྒྱུན། བདག་རྒྱུན། དམིགས་རྒྱུན་དང་གསུམ་དུ་ཡོད། དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་།
 དཔེར་བཞིན་གཉིས། དང་པོ་ནི།

རང་གི་དེ་མ་ཐག་འབྲས་སུ་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་དེ་མེད་བ་གསལ་ལ་རིག་གི་ངོ་བོར་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ་དེ། མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་
 རྒྱུན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། **རང་དོན་རྒྱུས་འགྲོ་དོན་ལྟོས་ཅན།** །དབང་སྐྱེས་སྐྱོན་རྒྱ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།
 གཉིས་པ་ནི།

གཟུགས་འཛིན་དབང་མདོན་སྐད་གཅིག་དང་པོ་དེ་གཟུགས་དབང་མདོན་སྐད་གཅིག་གཉིས་པའི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་
 ལ་བྱེད།

གཉིས་པ་བདག་རྒྱུན་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དཔེར་བཞིན་གཉིས། དང་པོ་ནི།

རང་གི་བདག་འབྲས་སུ་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་དེ་ཡུལ་འཛིན་ལུས་སུ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་དེ། བདག་རྒྱུན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ།
 ཤེས་པའི་རྣམ་པ་འཛོག་ལུས་པའི། **རྒྱ་ཉིད་ལ་ནི་གཟུང་བར་ཤེས།** །ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི།

གཟུགས་དེས་གཟུགས་འཛིན་མདོན་སྐུམ་ལ་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་གཏོད་པར་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད། དེ་དག་ནི་མདོ་སྡེ་པའི་
 ལུགས་ཡིན་ལ། སེམས་ཅམ་པ་ལྟར་ན། དོན་སྣང་གི་ཤེས་པ་དེ་རྒྱུན་གསུམ་ལས་སྐྱེ་ཡང་། རྒྱུན་གསུམ་ནི་ཀུན་གཞིའི་
 རྟེན་གྱིས་བོན་གྱི་ལུས་པའི་ཉིད་ལ་འཆད་པ་ཡིན་ཏེ། **རང་གི་རྣམ་ཤེས་རྟེན་གྱི་ལུས་དེ་ལ།** །དབང་པོ་གཟུགས་མིག་ཅེས་བྱ་བར་
རྟོག །ཅེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་དམིགས་རྒྱུན་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དཔེར་བཞིན་གཉིས། དང་པོ་ནི།

རང་གི་དམིགས་འབྲས་སུ་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་དེ་དོན་དང་འདྲ་བ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་དེ། དམིགས་རྒྱུན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ།

རང་གི་དམིགས་སྐྱོན་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་ལྟ་བུའོ། །

རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་གཟུང་དོན་ལ་རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་མ་འཁྲུལ་བའི་
 རིག་པ་དེ།   ཡིད་མངོན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ།   དེ་ཕྱིར་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས།   །དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ལས་བྱུང་ཅན།   །
 ཞེས་དང་།   ཚད་མ་མདོར།   ཡིད་གྱུང་དོན་དང་།   །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཟུགས་འཛིན་ཡིད་མངོན་ནས་རེག་འཛིན་ཡིད་མངོན་གྱི་བར་ལྷུང་ཡོད།

དེ་དག་གི་མཚན་ཉིད་ནི།   རང་གི་དེ་མ་ཐག་སྐྱེན་གསུག་ས་འཛིན་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་གསུང་
 དོན་གསུག་ས་འཛིན་གྱི་རྣམ་པ་དང་བྲལ་ཞིང་མ་འཁྲུལ་བའི་རིག་པ་དེ།   གསུག་ས་འཛིན་ཡིད་མཛོད་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ་ནས།
 རང་གི་དེ་མ་ཐག་སྐྱེན་རེག་བྱ་འཛིན་པའི་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་གསུང་དོན་རེག་བྱ་ལ་རྟོག་པ་དང་བྲལ་
 ཞིང་མ་འཁྲུལ་བའི་རིག་པ།   རེག་བྱ་འཛིན་པའི་ཡིད་མཛོད་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་བར་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།   །

སྒྲོ་བ་དཔོན་རྒྱུན་མཁན་པོ་ལྟར་ན།   དང་པོ་དབང་མཛེན་རྒྱ་དེའི་གམ་གཅིག་སྟེ།   དེའི་རྗེས་སུ་ཡིད་མཛེན་རྒྱ་དེའི་གམ་
གཅིག་སྟེ། བསོག་གས།   དབང་མཛེན་དང་ཡིད་མཛེན་སྟེ་ལ་མ་ཁོན་ར་སྟེ་བ་ཡིན་ནོ།   །ཞེས་ཟེེ།

ལྷགས་དེ་གཉིས་ལ་འིགས་གཏེར་བས་སྒྲིན་བརྗོད་པའི།   སྒྲེལ་མ་དངོས་རྒྱུ་ཁྱིམ་ཐང།   གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་གཞོད་བྱེད་

ཡོད། ཅེས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །

སྒོ་བ་དཔོན་བླ་མ་ཟེ་ཆེན་པོ་དང་། རྫོག་ལོ་ཙཱ་བ་ནི། དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་སྒོན་དུ་བཏང་ནས། དབང་མངོན་
སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དང་། དེ་གཉིས་ཉམས་སུ་སྒྲོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་གཅིག་མངོན་སུམ་
གསུམ་ཅིག་ཅར་དུ་སྒྲེ་བ་ཡིན་ནོ། ཞེས་འཆད་པར་བྱེད།

རིགས་གཏེར་མཛད་པ་ནི། རོན་དེ་ཉིད་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ནས་འགྲོས་གསུམ་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྐད་མཛད་དེ། **དེས་ན་མངོན་**
སུམ་འགྲོས་གསུམ་པ། །རང་རིག་ཡིན་ཕྱིར་རྒྱ་གཞན་མེད། ཅེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་ནི།

བླ་མ་ཟེ་ཆེན་པོ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ནོ། །
བཞི་པ་ཡིད་གྱི་མངོན་སུམ་མི་འཐད་པའི་རྩྭ་པ་སྤང་བ་ལ། **རྩྭ་པ་དང་། ལན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།**
ལུ་སྒྲེགས་ན་བ་མ་སྤུག་པ་ན་རེ། ཡིད་གྱི་མངོན་སུམ་དེས་རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྒྱེན་དུ་གྱུར་པའི་དབང་མངོན་གྱིས་བཟུང་བེན་
པའི་དོན་འཛིན་ནམ་མ་བཟུང་བའི་དོན་འཛིན། དང་པོ་ལྟར་ན། ཡིད་མངོན་ཆད་མ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན་
ལོང་བས་ཀྱང་གཟུགས་མཐོང་བར་འགྱུར་རོ། ཞེས་འཆད་པར་བྱེད་དེ། **སྤྲུང་བའི་འཛིན་པ་ན། ཡིད་ནི་ཆད་མ་ཉིད་**
མ་ཡིན། མ་མཐོང་འཛིན་ན་ལོང་བ་ལ། སོ་གས་པ་ཡིས་ཀྱང་དོན་མཐོང་འགྱུར། ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལན་ནི།

དེ་དག་གིས་མི་གཞོད་དེ། གཟུགས་འཛིན་ཡིད་མངོན་དེ་རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྒྱེན་དབང་མངོན་གྱིས་མ་བཟུང་བའི་དོན་འཛིན་
པས་ཆད་མ་མ་ཡིན་པར་ཡང་མི་འགྱུར་ལ། དབང་མངོན་ལ་མ་བཏེན་པར་གཟུགས་མཐོང་བ་མེད་པས་ལོང་བས་གཟུགས་
མཐོང་བར་ཐལ་བའི་སྒྲིན་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། **ཡིད་ནི་ལུ་གཞན་ཉིད་འཛིན་བྱེད། རྟེན་ལོང་བས་མཐོང་བ་མིན། །**
ཞེས་དང་། རིགས་གཏེར་ལས། ལུ་གཞན་འཛིན་དང་དབང་པོ་ལ། རྟོས་ཕྱིར་འདི་ལ་སྒྲིན་གཉིས་མེད། ཅེས་
བཤད་པའི་ཕྱིར།

ལྷ་པ་བདག་རྒྱེན་རོས་བཟུང་ནི།

ཆད་མའི་གཞུང་ལས་ཡིད་མངོན་གྱི་བདག་རྒྱེན་མ་གསུངས་ཤིང་། བདག་རྒྱེན་གྱི་རྣམ་གཞག་ནི་མངོན་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་

ལ། མངོན་པ་ལས་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དུ་བཤད་པའི་དགོས་པ་ནི། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་བདག་ཀྱིས་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་
ཡིན་ནིང་། བདག་ཀྱིས་གྱི་མཚན་གཞི་ཡང་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་དུག་པོ་འདས་མ་ཐག་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། སྤྱག་པ་འདས་
མ་ཐག་པ་ཡི། རྣམ་ཤེས་གང་ཡིན་དེ་ཡིད་དོ། །ཞེས་དང་། བ་མའི་རྟོན་འདས། །ཞེས་འཆད་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་འདས་མ་ཐག་པ་དེ། གཟུགས་འཛིན་ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་དང་
པོའི་བདག་ཀྱིས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྒྲུབ་འཛིན་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོའི་བདག་ཀྱིས་ཡིན་པ་ནས། རེག་འཛིན་དབང་
མངོན་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་འདས་མ་ཐག་པ་དེ། རེག་འཛིན་ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོའི་བདག་ཀྱིས་ཡིན་པའི་བར་དུ་ཁས་
ལེན་པ་ཡིན་ནོ། །

༥ གསུམ་པ་རང་རིག་མངོན་སུམ་བཤད་པ་ལ། རང་རིག་དེ་ལ་རང་རིག་ཙམ་དང་། མངོན་སུམ་བཞིས་རྒྱས་སྟེ་བའི་
རང་རིག་མངོན་སུམ་གཉིས་སུ་ཡོད། དང་པོ་ནི།

ཆོད་མ་དང་ཆོད་མིན་གྱི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོད་མ་མངོན། ཆགས་ལ་སོགས། །རང་རིག་རྟོག་པ་
མེད་པ་ཅན། །ཞེས་དང་། རྟོག་པ་འང་རང་རིག་ཉིད་དུ་འདོད། །རྟོན་ལ་མ་ཡིན་དེར་རྟོག་ཕྱིར། །ཞེས་དང་། རྣམ་
འབྲེལ་ལས། །ཤེས་གང་གང་ལ་སྒྲོད་ན་འཛིན། །རྟོན་དེ་ལ་རྟོག་པ་ཡིན། །རང་གི་ངོ་བོ་སྒྲོད་ན་མིན། །རྟོན་དེ་ལ་
ཀུན་མངོན་སུམ། །ཞེས་དང་། རིགས་གཏེར་ལས། རང་གི་ངོ་བོ་རིག་པ་ནི། །མངོན་སུམ་ཡིན་པར་མ་ཁས་རྣམས་
བཞེད། །ཅེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི།

བོད་སྤྱི་རབས་པ་རྣམས་ཀྱིས། ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོང་ན་ཡུལ་གྱི་ཁ་མ་བསྐྱར་བའི་གསལ་རིག་གི་ཆ་རེ་རེ་ཡོད་པར་
བཤད་པ་དེ་ཉིད། མདོ་སྡེ་པ་ལྟར་ན། མངོན་སུམ་བཞིས་རྒྱས་སྟེ་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་དང་། སེམས་ཙམ་རྣམ་བཤེན་
པ་ལྟར་ན། གཟུང་རྣམ་ཉམས་སུ་སྦྱོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་དང་། རྣམ་རྟུན་པ་ལྟར་ན། འཛིན་རྣམ་ཁྱད་པར་གསུམ་
ལྟན་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །

འོ་ན་ཤེས་པ་རང་གིས་རང་རིག་པ་ཡིན་ན་རང་ལས་རང་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་འགྱུར་རེ་ཞེས། དེའི་སྦྱོན་མེད་དེ། རང་རིག་ནི་
བེམས་པོ་ལས་ལྟོག་ཙམ་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། རང་སྐྱེ་ནི་རང་ལས་རང་སྦྱོན་མེད་གསལ་དུ་སྐྱེ་བཞིག་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོད་

མ་རྒྱལ་ལས། བཅ་མིན་རང་བཞིན་གང་ཡིན་པ། གྲེ་འདྲི་བདག་ཉིད་རིག་པ་ཡིན། ཞེས་དང་། རིག་ས་གཏེར་ལས།
རང་སྐྱེ་སྤོན་མེད་སྐྱེ་བ་ཡིན། རང་རིག་བཅས་པོ་བསྐྱོད་ཅུམ་ཡིན། གྲེ་ས་རང་རིག་རང་སྐྱེ་གཉིས། མཚུངས་པའི་གོ་
སྒྲུབ་ས་གཤམ་ཡོད། ཅེས་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་རང་གིས་རང་རིག་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་རིག་
བྱེད་གཞན་ལ་ལྟོས་དགོས་ན་རིག་བྱེད་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

འོན་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཆོད་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། རང་གི་ངོ་བོ་ལ་ཆོད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་གི་ངོ་བོ་རང་རིག་
མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས། དེའི་སྐྱོན་མེད་དེ། ཆོད་མ་ཡིན་མིན་ནི་འདུག་ཡུལ་ལ་ལྟོས་ནས་འཛིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།

རྣམ་འགྲེལ་ལས། སྒྲུང་དོར་བྱའི་དངོས་པོ་ཡི། འདུག་ལ་དེ་གཙོ་ཡིན་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ལྟ་བུ་བཞི་པ་རྣམ་འགྲུལ་མངོན་སུམ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

བདེན་བཞི་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་བསྐྱོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་རྟོག་བྱལ་མ་འབྲུལ་བའི་
རིག་པ་དེ། རྣམ་འགྲུལ་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཆོད་མ་མངོར། རྣམ་འགྲུལ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲུ་མས་བསྟན། མ་
འབྲེས་པ་ཡི་དོན་ཅུམ་མཐོང་། ཞེས་དང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས། རྣམ་འགྲུལ་ཤེས་པ་སྤར་བཤད་པ། གྲེ་དག་གི་དེ་སྒྲོམ་
བྱུང་ཡིན། ཞེས་དང་། རིག་ས་གཏེར་ལས། སྒྲོམ་བྱུང་འབྲུལ་མེད་མངོན་སུམ་མོ། ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ། སྤང་བཅས་རྣམ་འགྲུལ་མངོན་སུམ་དང་། སྤང་མེད་རྣམ་འགྲུལ་མངོན་སུམ་གཉིས་ཡོད། དང་
པོ་སྤང་བཅས་རྣམ་འགྲུལ་མངོན་སུམ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

རྣམ་འགྲུལ་མངོན་སུམ་གང་ཞིག ཀྱུན་རྫོབ་རྟེན་འབྲེལ་སྒྲུ་ཚོགས་སུ་སྤང་བ་དེ། སྤང་བཅས་རྣམ་འགྲུལ་མངོན་སུམ་གྱི་
མཚན་ཉིད།

དེ་ལ་དབྱེ་བ།

འཕགས་པ་གསུམ་གྱི་སྤང་བཅས་རྣམ་འགྲུལ་མངོན་སུམ་དང་གསུམ་དུ་ཡོད།

འོན་ཏེན་འབྲེལ་སྒྲུ་ཚོགས་སུ་སྤང་བའི་མངོན་སུམ་ཐམས་ཅད་སྤང་བཅས་རྣམ་འགྲུལ་མངོན་སུམ་དུ་ཁས་ལེན་པར་རྟུས་སམ་ཞེ་
ན། དེ་ལ་བདག་རྟེན་ཐ་མལ་པའི་དབང་ཡིད་ལ་བརྟེན་ནས་སྤང་བ་དང་། བདག་རྟེན་བསམ་གཏན་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་
ནས་སྤང་བ་གཉིས་སུ་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་ནི། དབང་ཡིད་མངོན་སུམ་དུ་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་ཅིང་། གཉིས་པ་ནི། སྤང་

བཅས་རྒྱལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དུ་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ཡང་ནི་བ་ཏུ་བྱས་ན་འཕགས་པ་གསུམ་གྱི་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་རྟེན་འབྲེལ་སྒྲུ་ཆོགས་སུ་སྤང་བ་ཐམས་ཅད་གང་ཟག་དང་ཆོས་གྱི་
བདག་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་གཤམ་སྤང་བཅས་རྒྱལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་སྤང་མེད་རྒྱལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

རྒྱལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གང་ནི་ག །ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་སྤང་བ་དང་བྲལ་བ་དེ། སྤང་མེད་རྒྱལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་
མཚན་ཉིད་ཡིན།

དེ་ལ་དབྱེན།

གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་དང་། གཟུང་བ་ཆོས་གྱི་བདག་མེད་པ་དང་། འཛིན་པ་ཆོས་གྱི་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པའི་སྤང་
མེད་རྒྱལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དང་གསུམ་དུ་ཡོད།

རིགས་གཏར་བ་ལྟར་ན། རྒྱལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དེ་ལ་ཉན་ཐོས་སློབ་མི་སློབ་གཉིས། རང་རྒྱལ་མི་སློབ་པ། ཐེག་
ཆེན་སློབ་མི་སློབ་གྱི་རྒྱལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ལ། དེ་རེ་རེ་ལ་སྤང་བཅས་སྤང་མེད་གཉིས་སུ་བྱེ་བས་བཅུར་ཡོད་དེ། **རིགས་**
གཏར་ལས། འཕགས་པ་གསུམ་གྱི་མངོན་སུམ་གསུམ། །སློབ་དང་མི་སློབ་སློན་སུམ་ལ། །དེ་དག་སྤང་བཅས་སྤང་མེད་
གྱི། །དབྱེ་བས་གཉིས་གཉིས་རྣམ་པ་བཅུ། །ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར། །

ལྟ་ གཉིས་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

འབྲུལ་བའི་ཤེས་པ་དེ། མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ།

ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ལྟར་ན། རྟོག་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་དུ་ག །རྟོག་མེད་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་གཅིག་དང་བདུན་
དུ་ཡོད་དེ། **ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ལས།** འབྲུལ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་དང་། །རྗེས་དཔག་རྗེས་སུ་དཔག་ལས་བྱུང་། །
བྲན་དང་མངོན་འདོད་ཅེས་བྱ་བ། །མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་རབ་རིབ་བཅས། །ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

དང་པོ་རྟོག་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་དུ་ག་ནི། མིག་སྒྱུ་ལ་རྒྱུ་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་འབྲུལ་བའི་ཤེས་པ་དང་། །བྱེ་བ་གཉིས་
པས་འདོད་པའི་དངོས་པོ་ཆོག་གི་དོན་དུ་ག་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཤེས་པ་དང་། །རྟོག་འཛིན་སེམས་དང་།

རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་དང་། རྟན་པ་དང་། མངོན་པར་འདོད་པ་དང་བྱུག་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

བྱེ་བྲག་པས་འདོད་པའི་དངོས་པོ་ཆོག་གི་དོན་བྱུག་ནི། རྩམ་དང་ཡོན་ཏན་ལས་དང་སྤྱི། བྱེ་བྲག་འདུ་བརྒྱུ་པ་བྱུག །
ཅེས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །

རྟོག་མེད་མངོན་སུམ་ལྟར་སྒྲུང་གཅིག་ནི། རབ་རིབ་ཅན་སྐྱེ་ཤང་དུ་སྒྲུང་བའི་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།
རྣམ་འགྲེལ་ལྟར་ན། མངོན་སུམ་ལྟར་སྒྲུང་རྣམ་པ་བཞི། རྟོག་པའི་ཤེས་པ་རྣམ་གསུམ་དང་། རྟོན་བསྐྱེད་པ་ལས་
བྱུང་བ་ཅན། རྟོག་པ་མེད་པ་གཅིག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

དང་པོ་རྟོག་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྒྲུང་གསུམ་ནི། དོན་གཞན་ལ་སྤྱོད་འདོགས་པའི་རྟོག་པ། བཟ་རྟེན་ཅན་གྱི་རྟོག་པ།
སྒྲོག་ཏུ་བྱུང་བའི་དོན་ཅན་གྱི་རྟོག་པ་དང་གསུམ་ལ་བྱེད། རྟོག་མེད་མངོན་སུམ་ལྟར་སྒྲུང་གཅིག་ནི། དུང་སེར་སྒྲུང་ཅན་གྱི་
དབང་ཤེས་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

ཡང་ན། མངོན་སུམ་ལྟར་སྒྲུང་ཐམས་ཅད་རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་གཉིས་སུ་འདུས་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། བསྐྱེད་
བའི་ཕྱིར་རོ་དེ་དོན་དུ་འབང་། །མངོན་སུམ་ལྟར་སྒྲུང་གཉིས་སུ་བཤད། །ཅེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

མདོ་ལས་རྟོག་པ་བྱུག་ཏུ་བཤད་པ་ནི། ལོག་རྟོག་བརྒྱུ་གཉིས་ཕྱིར་སྤྱོད་བཤད། །ཅེས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །
༥ གསུམ་པ་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་འབྲས་བུ་སྐྱབ་བྱེད་དང་བཅས་ཏེ་བཤད་པ་ལ། ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་
དངོས་དང་། རྣམ་གཞག་དེ་ཉིད་ངེས་པར་བྱེད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ།

འོན་གོང་དུ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་དང་། གངས་ངེས་སོགས་བཤད་ན། ཚད་མ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པའི་དགོས་
པའམ་འབྲས་བུ་གང་ཡིན་ནེ་ན། དེ་ལ་འདུག་ཡུལ་ལ་མི་བསྐྱབ་བ་དང་། གཞལ་བྱ་རྟོགས་པ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། དང་
པོའི་སྐྱབ་བྱེད་ནི། ཚད་མ་བསྐྱེད་ཅན་ཤེས་པ། །ཞེས་སོགས་དང་། དངོས་གང་ཇི་ལྟ་བུར་བྱུང་པ། །ཞེས་སོགས་གྱི་
བསྐྱེད་ལ། གཉིས་པའི་སྐྱབ་བྱེད་འདིར་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་བབ་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཡང་ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་གྱི་རྣམ་
གཞག་སྤྱིར་བཤད་པ་དང་། སྐབས་སུ་བབ་པའི་དོན་སོ་སོར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་དང་བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་དོན་གཅིག་པ་ཡིན་ཏེ། བྱ་བའི་འབྲས་བུ་དང་། བྱེད་པའི་ཚད་མ་དང་།
ལས་ནི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འབྲས་བུ་དེ་ཡང་གཉིས་ཁོན་ཡིན་ཏེ། དོན་རིག་འབྲས་བུར་བྱས་པ་དང་། རབ་རིག་

འབྲས་བུར་བྱས་པ་གཉིས་སུ་འདུས་པའི་ཕྱིར།

གཞལ་བྱ་དང་འབྲས་བུ་ལ་ནི་ལོག་པར་རྟོག་པ་ཆེར་མ་བྱུང་ཞིང་། ཚད་མ་ལ་ནི་ལོག་པར་རྟོག་པ་དུ་མ་ཞིག་བྱུང་སྟེ། སྤྱོད་པ་བ་དང་པོར་དོན་མཐོང་བའི་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཚད་མ་དང་། རྒྱལ་དཔོག་པ་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ཚད་མ་དང་། རྩེ་བྲག་པ་དབང་དོན་འབྲེལ་པ་ཚད་མ་དང་། རིགས་པ་ཅན་པ་སྤྱི་སོགས་ཁྱད་པར་གྱི་སྒྲོ་ཚད་མར་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཕྱིར་མཐོང་དང་དབང་འབྲེལ་དང་། ཁྱད་པར་གྱི་མི་སྒྲོ་དེ་དག་ བྱ་བ་ལ་ནི་ཚད་པའི་ཕྱིར། ཚད་མ་ཉིད་དུ་མི་འདོད་དོ། ། ཞེས་དང་། **རིགས་གཏེར་ལས།** ལྷ་དང་རེས་པ་ཚད་འབྲས་དང་། ཞེས་སོགས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་དོན་སོསོར་བཤད་པ་ལ། གྲུབ་མཐའ་སྐབས་སོསོའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དོས་བཟུང་བ་དང་། དེ་ཉིད་གཞུང་གིས་ཇི་ལྟར་བསྟན་པའི་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ལ། རིགས་པ་སུ་མ་བརྟགས་མ་དབྱེད་པ་འཇིག་རྟེན་གྲགས་པ་དང་མཐུན་པའི་ཚད་འབྲས། རིགས་པ་སུ་ཅུང་ཟད་དབྱེད་པའི་འཇིག་རྟེན་ཚད་འབྲས། རིགས་པ་སུ་ཤིན་ཏུ་དབྱེད་པ་འཇིག་རྟེན་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི།

ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱ། དོན་དང་འབྲ་བར་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་ཚད་མ། དོན་རྟོགས་པ་འབྲས་བུར་བྱས་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

གཉིས་པ་ནི།

ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གཞལ་བྱ། འཛིན་རྣམ་ཚད་མ། རང་རིག་འབྲས་བུར་བྱས་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

གསུམ་པ་ལ།

གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱ། འཛིན་རྣམ་ཚད་མ། རང་རིག་འབྲས་བུར་བྱས་པའི་ཚད་འབྲས་གཅིག་དང་། གཟུང་འཛིན་གཉིས་བྲལ་གྱི་ཤེས་པ་གཞལ་བྱ། དེ་འཇལ་བའི་འཛིན་རྣམ་ཚད་མ། རང་རིག་འབྲས་བུར་བྱས་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཅིག་དང་གཉིས་སུ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །

ཚད་འབྲས་དང་པོ་དེ་ནི་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀས་བྱམ་མོང་དུ་ཁས་ལེན་པ་དང་། ཚད་འབྲས་གཉིས་པ་དེ་ནི་རིགས་པ་སུ་དབྱེད་པའི་མདོ་སྟེ་པས་ཁས་ལེན་པ་དང་། ཚད་འབྲས་གསུམ་པ་དེ་ནི་སེམས་ཅམ་རྣམ་བཤེན་པས་ཁས་ལེན་པ་དང་། ཚད་

འབྲས་བཞི་པ་དེ་ནི་རྣམ་རྒྱུ་བའི་དབྱུ་མ་པས་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་དེ་ཉིད་གཞུང་གིས་ཇི་ལྟར་བསྟན་པའི་ཚུལ་ནི།

ཚད་འབྲས་དང་པོ་ནི། **མདོ་ལས།** བྱ་དང་བཅས་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། །**ཞེས་སོགས་དང་།** **རྣམ་འགྲེལ་ལས།**
བྱ་བ་སྐྱབ་པར་བྱེད་ཅེས་ཏེ། །**ཞེས་པ་ནས།** སློའདོགས་པའི་འཕྲུག་ཕྱིར་རོ། །**ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན།**
ཚད་འབྲས་གཉིས་པ་ནི། **མདོ་ལས།** ཡང་ན་རང་རིག་འདིར་འབྲས་བུ། །**ཞེས་དང་།** གང་ཆེ་ཕྱི་རོལ་དོན་གཞལ་
བྱ། །**ཞེས་སོགས་དང་།** **རྣམ་འགྲེལ་ལས།** དོན་རིག་གང་ཡིན། །**ཞེས་པ་ནས།** དོན་རིག་པར་ནི་འགྱུར་བ་
ཡིན། །**ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན་པ་དང་།**

ཚད་འབྲས་གསུམ་པ་དང་བཞི་པ་གཉིས་ནི། **མདོ་ལས།** གང་ཆེ་རྣམ་པ་དེ་གཞལ་བྱ། །ཚད་མ་དང་དེའི་འབྲས་བུ་
ནི། །**འཛིན་རྣམ་རིག་པའི་དེའི་ཕྱིར།** །**དེ་གསུམ་ཐ་དད་དུ་མ་བྱས།** །**ཞེས་པས་བསྟན་ཞིང་།**

རྣམ་འགྲེལ་ལས་ནི། གཞུང་བ་འཛིན་པ་རིག་པ་དག །ཡོད་པ་མིན་ཡང་གཞལ་བྱ་དང་། །**འཇལ་བྱེད་འབྲས་བུ་**
གནས་པ་ནི། །**ཇི་ལྟར་རྗེས་སུ་སྤང་བ་ཞིན་བྱས།** །**ཞེས་པས་ཚད་འབྲས་གསུམ་པ་དེ་བསྟན་པ་དང་།** །**དེ་ལ་སློན་ཡོངས་**
གཙོད་པ། །**འཛིན་པའི་རྣམ་པར་འདོད་པ་སྟེ།** །**དེ་ཡི་བདག་ཉིད་ཕྱིར་བདག་རིག་** །**དེ་ཕྱིར་དེ་ཡི་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན།** །**ཞེས་**
པས་ཚད་འབྲས་བཞི་པ་དེ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

འདིར་གཞུང་རྣམ་ནི། གཞུང་འཛིན་གཉིས་སྤང་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ལ་བྱེད། །**འཛིན་རྣམ་ནི་དེའི་སྟེང་གི་ཡུལ་གྱིས་ཁ་མ་བསྐྱར་**
བའི་གསལ་ལ་རིག་གི་ཆ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད། །**རང་རིག་ནི་ཤེས་པ་རང་གིས་རང་ཉིད་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།**

གཉིས་པ་རྣམ་གཞག་དེ་ཉིད་ངེས་པར་བྱེད་པ་ལ།

ཚད་མ་ལ་ལྟོས་ནས་སློའཚུལ་གཉིས་སུ་སྐྱབ་པ་དང་། །འབྲས་བུ་ལ་ལྟོས་ནས་སློའར་རིག་ཏུ་སྐྱབ་པ་གཉིས་སུ་ཡོད། །
༥ ། གསུམ་པ་སྒྲོག་གྱུར་གཏན་ལ་འབེབས་བྱེད་རྗེས་དཔག་བཤད་པ་ལ། །ཡང་དག་དང་། །རྩར་སྤང་གཉིས།
དང་པོ་ལ། །མཚན་ཉིད་དང་། །དབྱེ་བ། །རྗེས་དཔག་གི་ཚད་འབྲས་བཤད་པ་དང་གསུམ། །དང་པོ་ནི།

ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་གཞལ་བྱ་གསར་དུ་རྟོགས་ཤིང་འཕྲུག་ཡུལ་ལ་གསར་དུ་མི་བསྐྱབ་པའི་རིག་པ་དེ།
རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། **མདོ་ལས།** རྗེས་དཔག་རྣམ་གཉིས་རང་དོན་ནི། །**ཚུལ་གསུམ་རྟགས་ལས་དོན་མཐོང་**

བའོ། །ཞེས་དང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས། མེད་ན་མི་འབྱུང་མཚན་ཉིད་ཅན། །རྟགས་ནི་རྗེས་དཔག་རྟེན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
བཤད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ།

དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ །བྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་ །ཡིད་ཆེས་པའི་རྗེས་དཔག་དང་གསུམ་དུ་ཡོད།
གསུམ་པ་རྗེས་དཔག་གི་ཚད་འབྲས་ལ། དོན་རིག་གི་ཚད་འབྲས་དང་། རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་གཉིས། དང་པོ་ནི།
སྒྲིམ་རྟག་པ་གཞལ་བྱ། བྱས་པའི་རྟགས་ལས་སྒྲིམ་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ། སྒྲིམ་རྟག་པར་རྟོགས་
པ་འབྲས་བྱར་བྱས་པའི་ཚད་འབྲས་ལྟ་བུ།

གཉིས་པ་ནི།

བྱས་པའི་རྟགས་ལས་སྒྲིམ་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་གཞལ་བྱ། དེ་འཇལ་བའི་འཛིན་རྣམ་ཚད་མ། རང་རིག་
འབྲས་བྱར་བྱས་པའི་ཚད་འབྲས་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

གཉིས་པ་རྗེས་དཔག་ལྟར་སྒྲུང་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

རྩྱལ་གསུམ་མཚང་བའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་སྟོང་། རྗེས་དཔག་ལྟར་སྒྲུང་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

དེ་ལ་དབྱེན།

འགལ་། མ་དེས། མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པ་གསུམ་དུ་ཡོད།

༥ གཉིས་པ་ཚད་མ་དེས་ཤེས་བྱ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་རྩྱལ་ལ། ཤེས་བྱ་ཡུལ་དང་། ཤེས་བྱེད་ཚད་མ་དང་།
སྟོང་ཤེས་ཡུལ་རིམ་རྟོགས་པའི་རྩྱལ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། ཡུལ། ཤེས་བྱ། གཞལ་བྱ་དང་གསུམ་དུ་ཡོད།
དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

སྟོས་རིག་པར་བྱ་བ་དེའོ། །

གཉིས་པ་ལ།

སྒྲུང་ཡུལ། ཞེན་ཡུལ། གཟུང་ཡུལ། འཇུག་ཡུལ་དང་བཞིར་ཡོད། དང་པོ་གཉིས་ནི། བོད་ཀྱི་སྟོབ་དཔོན་རྣམས་
ཀྱི་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཡིན་ནོ། །གཞུང་ལས་བཤད་པའི་བྱི་མ་གཉིས་ཡིན་ཞིང་།

དང་པོ་སྒྲུང་ཡུལ་ལ་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

སྒྲུང་ནས་རིག་པར་བྱ་བ་དེའོ། །

གཉིས་པ་ལ།

རྟོག་པའི་སྒྲུང་ཡུལ་དང་། རྟོག་མེད་ཤེས་པའི་སྒྲུང་ཡུལ་གཉིས་སུ་ཡོད།

གཉིས་པ་ཞེན་ཡུལ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

ཞེན་ནས་རིག་པར་བྱ་བ་དེའོ། །

གཉིས་པ་ལ།

རྫོང་བྱེད་གྱི་སྒྲུབ་ཞེན་ཡུལ་དང་། རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་གཉིས་སུ་ཡོད།

གསུམ་པ་གཟུང་ཡུལ་ལ་མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་གཉིས། དང་པོ་ནི།

རང་འཛིན་ཤེས་པ་མ་འབྲུལ་བ་ལ་རང་འབྲུལ་རྣམ་པ་གཏོད་པར་བྱེད་པ་དེ་དེའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཤེས་པའི་རྣམ་པ་འཛོག་

ལུས་པའི། རྒྱ་ཉིད་ལ་ནི་གཟུང་བ་ཤེས། ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི།

ཕྱི་དོན་རང་མཚན་རྣམས་སོ། །

བཞི་པ་འཇུག་ཡུལ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་གཉིས། དང་པོ་ནི།

སྒྲུང་དོར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ལུགས་པ་ན་མི་བསྐྱུ་བའི་དོན་བྱེད་ལུས་པ་དེའོ། །

གཉིས་པ་ལ།

ཡུལ་གྱི་མི་བསྐྱུ་བ་དང་། ཡུལ་ཅན་གྱི་མི་བསྐྱུ་བ་གཉིས་སུ་ཡོད།

གཟུང་ཡུལ་དང་འཇུག་ཡུལ་གཉིས་ལ་རང་མཚན་གྱིས་བྱུང་སྟེ། གཟུང་ཡུལ་ཡིན་ན་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྱུར་པའི་རང་མཚན་
ཡིན་པས་བྱུང་བའོ། འཇུག་ཡུལ་ཡིན་ན་ཡང་རང་མཚན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་གི་མཚན་ཉིད་གཅིག་གཞན་ལ་

བྱ། ཡོད་མེད་ཉིད་དུ་དབྱེད་རྣམས་གྱིས། རྟོན་ཆ་དེ་ལས་བྱུང་ཕྱིར་རོ། ཞེས་དང་། ཚད་མ་གཉིས་ཀ་དངོས་པོ་

ཡིན། ཡུལ་ཅན། ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

བོད་སྐྱི་མ་པལ་ཆེར་སྒྲུང་ཡུལ་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པར་འཆད་ལ།

རིགས་གཏེར་བ་ལྟར་ན། རང་རིག་མངོན་སུམ་ལ་སྒྲུང་ཡུལ་མེད་ཅིང་། སྤྱིར་ཡང་སྒྲུང་ཡུལ་མཚན་ཉིད་པ་མེད་དེ།
སྒྲུང་བ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ན་ཡུལ་བཏགས་པ་བ་དང་། ཡུལ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ན་སྒྲུང་བ་བཏགས་པ་བ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་གསུངས་ལ།

དེས་ན་དེ་གཉིས་ལ་ཕྱ་བཞིར་ཡོད་དེ། སྒྲུང་བ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ལ་ཡུལ་བཏགས་པ་བ་ཡིན་པ་ནི། བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་
ལ་བུམ་པར་སྒྲུང་བ་དང་། ཡུལ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ལ་སྒྲུང་བ་བཏགས་པ་བ་ཡིན་པ་ནི། སྤྱིར་སྒྲུང་དབང་ཤེས་གྱི་ལྟ་བུའོ། །
གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་ནི། ཤེས་པ་དེ་ཉིད་ལྟ་བུའོ། །

ཞེན་ཡུལ་ནི་རྟོག་མེད་གྱི་ཤེས་པ་ལ་མི་སྲིད་དེ། དེ་ཡིན་ན་སྤྱི་མཚན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

༥ གཉིས་པ་ཤེས་བྱལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

སྤྱི་ཡུལ་དུ་བྱར་རུང་དེའོ། །

གཉིས་པ་ལ། ཀུན་བཏགས། གཞན་དབང་། ཡོངས་གྲུབ་དང་གསུམ་དུ་ཡོད། དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་།
མཚན་གཞི་གཉིས། དང་པོ་ནི།

རང་གི་དེ་བོ་མེད་བཞིན་དུ་གཟུང་འཛིན་གང་རུང་དུ་སྒྲུང་བ་ལ་གཟུང་འཛིན་གང་རུང་དུ་སྤྱོད་བཏགས་པའི་ཆ་དེའོ། །

གཉིས་པ་ནི།

བདག་དང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལྟ་བུའོ། །

གཉིས་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་གཉིས། དང་པོ་ནི།

བག་ཆགས་གྱི་དབང་གི་ཁམས་གསུམ་གང་རུང་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྒྲུང་བའི་ཤེས་པ་དེའོ། །

གཉིས་པ་ནི།

རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་བདུན་འཁོར་དང་བཅས་པའོ། ། ཀུན་གཞི་ནི་གཞན་དབང་དུ་མི་བཞག་སྟེ། དེའི་མཚན་ཉིད་ལ་
མ་ཚང་བའི་ཕྱིར་དང་། ཤེས་བྱའི་གནས་དང་མཚན་ཉིད་དེར་འཕྱག་དང་། ཞེས་གསུངས་པས་མཚན་ཉིད་གསུམ་ཀའི་
གནས་སུ་བཞག་པའི་ཕྱིར་འོ། །

གསུམ་པ་ཡོངས་གྲུབ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

གཟུང་འཛིན་གཉིས་གྱིས་སྟོང་པའི་དེ་ཁོན་ཉིད་དེ། །

གཉིས་པ་ལ། འགྲུའམེད་ཡོངས་གྲུབ་དང་། ཕྱིན་ཅི་མའོག་པའི་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་སུ་ཡོད། དང་པོ་ནི།

གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྟོང་གི་སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བ་ལྟ་བུའོ། །

གཉིས་པ་ནི།

བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ལྟ་བུའོ། །

ཡང་ན། ཤེས་བྱ་ལ་དབྱེན། སུང་ཁམས་སྤྱི་མཆེད་གསུམ་དུ་ཡོད།

༥ གསུམ་པ་གཞལ་བྱ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

ཚད་མས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་དེའོ། །

གཉིས་པ་ལ།

འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་བྱེན། རང་སྤྱི་གཉིས། རྟོགས་དཀའ་སྤྱི་སྒོ་ནས་བྱེན། མངོན་སྟོག་གཉིས། ཡུལ་ཅན་

གྱི་སྒོ་ནས་བྱེན། བདེན་པ་གཉིས་སོ། །

དང་པོ་རང་མཚན་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་གཉིས། དང་པོ་ནི།

ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་མ་འདྲེས་པར་གནས་པའི་དངོས་པོ་དེའོ། །

གཉིས་པ་ནི།

སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་གྱི་ཤེས་པ་དང་། སྤྱོད་པ་གྱི་ཆ་མེད་གྱི་རྟུལ་ཕྱ་རབ་ལྟ་བུའོ། །

གཉིས་པ་སྤྱི་མཚན་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་གཉིས། དང་པོ་ནི།

ཡུལ་དུས་ཐུན་མོང་དུ་རྗེས་འགོ་བྱེད་པའི་ཆོས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི།

ལྟོག་པ་དང་གཞན་སེལ་ནམས་སོ། །དེར་མ་ཟད་དཔྱད་པའི་ཆོ་རགས་རྒྱན་གྱི་དངོས་པོ་ནམས་ཀྱང་སྤྱི་མཚན་དུ་འཆད་

དགོས་སོ། །དེའི་ཆོ་སྤྱི་ཡིན་ན་སྤྱི་མཚན་ཡིན་པས་ཀྱབ་ཀྱང་། སྤྱི་མཚན་ཡིན་ན་སྤྱི་དང་གཞན་སེལ་ཡིན་པས་མ་ཀྱབ་སྟེ།

རགས་རྒྱན་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་སོ། །

དེས་ན་སྤྱི་མཚན་ལ་རིགས་སྤྱི་དང་། ཚོགས་སྤྱི་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ལྷོག་པ་གཞན་སེལ་དང་། གཉིས་པ་ནི།
རགས་པ་དང་རྒྱན་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་བྱེད་དོ། །

༥ དབྱེ་སྒོ་གཉིས་པའི་མངོན་གྲུང་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་དེ། མངོན་གྲུང་གི་མཚན་ཉིད།

གཉིས་པ་ལ།

མདོ་སྤེལ་དང་པོ་ལྟར་ན་དོན་མངོན་འགྱུར་དང་། ཤེས་པ་མངོན་གྲུང་གཉིས་སུ་ཡོད། སེམས་ཙམ་པ་ལྟར་ན། མངོན་
གྲུང་ཡིན་ན་ཤེས་པ་ཡིན་པས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་སྒོ་གྲུང་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཚད་མས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་དེ། གཞལ་བྱ་སྒོ་གྲུང་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

གཉིས་པ་ལ།

དོན་སྒོ་གྲུང་དང་། བ་སྒྲིག་སྒོ་གྲུང་གཉིས་སུ་ཡོད། དང་པོ་ལ་ཡང་། ཟུང་ཟད་སྒོ་གྲུང་དང་། ཤིན་ཏུ་སྒོ་གྲུང་གཉིས་སུ་ཡོད། གཉིས་པ་ནི། མིང་ལྟ་བུ་རྟོ། །

ཞར་ལ། འཇུག་ཡུལ་མངོན་སྒོ་གྲུང་གི་མཚན་ཉིད་ནི།

རང་འཇུག་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཚད་མ་དེ་ཁྱོད་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མར་སོང་བ་དེ། ཁྱོད་འཇུག་ཡུལ་མངོན་གྲུང་ཡིན་པའི་
མཚན་ཉིད་ཡིན། དབྱེ་ན། དོན་རང་མཚན་དང་། ཤེས་པ་རང་མཚན་གཉིས་སུ་ཡོད།

རང་འཇུག་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཚད་མ་དེ་ཁྱོད་ལ་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཚད་མར་སོང་བ་དེ། ཁྱོད་འཇུག་ཡུལ་སྒོ་གྲུང་ཡིན་པའི་
མཚན་ཉིད་ཡིན། མཚན་གཞི་ནི། སྤྱི་མཚན་པ་རང་མཚན་དང་། ལ་དང་མེད་ཚོགས་དོན་རང་མཚན་ལྟ་བུ་རྟོ། །

༦ དབྱེ་སྒོ་གསུམ་པའི་དོན་དམ་བདན་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་གཉིས། དང་པོ་ནི།

དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་རུས་པ་དེ་རྟོ། །

གཉིས་པ་ནི།

རང་མཚན་རྣམས་སོ། །

གཉིས་པ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་གཉིས། དང་པོ་ནི།

དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་མི་རྣམས་པའི་ཆོས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི།

སྤྱི་མཚན་རྣམས་སོ། །

༥ གཉིས་པ་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་སྒོ་ལ་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ལ། གཞན་ལུགས་དགོད་པ་དང་། རང་ལུགས་བཞག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

བོད་ཕྱི་མ་རྣམས་ཡུལ་རིག་པ་སྒོའི་མཚན་ཉིད་ཡིན། ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཡུལ་དང་སྒོ་གཉིས་རྟོགས་པ་པན་རྩལ་བརྟེན་པར་ཐལ་བ་དང་། རང་རིག་མཛོད་སྤྱོད་དང་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་རྣམས་ལ་རང་ལས་གཞན་པའི་ཡུལ་རིག་རྒྱ་མེད་པའི་ཕྱིར།

རང་གི་ལུགས་ནི།

ཡུལ་འཛིན་རྣམས་ཀྱི་རིག་པ་དེའོ། །

གཉིས་པ་ལ།

ཚད་མ་དང་། ཚད་མིན་གྱི་སྒོ་གཉིས་སུ་ཡོད་པ་དེ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

ཞར་ལ་ཤེས་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

གསལ་ཞིང་རིག་པ་དེའོ། །

གཉིས་པ་ལ། རྣམ་ཤེས་དང་། ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཡོད། དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་སྒྲུང་བའི་རིག་པ་འཕམ་རིག་པ་དེའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པ་གང་རུང་གི་རིག་པ་དེའོ། །

གཉིས་པ་ལ། གཙོ་བོ་སེམས་དང་། འཁོར་སེམས་བྱུང་གཉིས་སུ་ཡོད། དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་དོན་གྱི་དོ་བོ་ཙམ་མཐོང་བའི་རྣམ་པར་རིག་པ་དེའོ། །

གཉིས་པ་ལ།

ཡིད་དང་། འཛིན་པ་དང་། རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་གསུམ་དུ་ཡོད། དང་པོ་ནི། གཉིས་དང་། གཉིས་པ་ནི། སྒོ་
ལཱ་འཁེས་པ་དང་། གསུམ་པ་ནི། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་འཁེས་པ་འོ། །

གཉིས་པ་སེམས་བྱུང་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་དོན་གྱི་དོ་བོ་ལ་དམིགས་ནས་བྱུང་པར་འཛིན་སྐྱབས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་རིག་པ་དེའོ། །

གཉིས་པ་ལ།

ལྷ་བཙུ་ཙ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་དོ། །

གཉིས་པ་དེའི་གནས་སུ་འགྱུར་བའི་རིག་པ་ནི། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་འཁེས་པ་ལ་བྱེད། ཀུན་གཞི་དང་ཉོན་ཡིད་གཉིས་ནི་
གཙོ་བོའི་སེམས་མཚན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དོན་གྱི་དོ་བོ་ཙམ་མཐོང་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ཀྱི་འཁོར་གྱི་སེམས་བྱུང་
རྣམས་ཀྱང་སེམས་བྱུང་མཚན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་ཏོ། །ཀུན་གཞིའི་སྟངས་གི་ཟག་མེད་ཀྱིས་བོན་ནི་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་འཁེས་པ་དང་མ་ཡིན་
ཏེ། དེའི་གཉེན་པོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཡེ་ཤེས་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

མ་རིག་པའི་བསྐྱེད་པ་དང་བྲལ་བའི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཤེས་པ་དེའོ། །

གཉིས་པ་ལ།

རྒྱ། ལམ། འབྲས་བུའི་ཡེ་ཤེས་དང་གསུམ་ཡོད།

ལྷ་གསུམ་པ་སྒྲོ་དེས་ཡུལ་ཇི་ལྟར་རྟོགས་པའི་རྒྱལ་ལ། སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་རྟོགས་རྒྱལ། སྤྱང་བ་དང་སེམས་བའི་རྟོགས་
རྒྱལ། དགག་པ་དང་སྦྱབ་པའི་རྟོགས་རྒྱལ། བརྗོད་བྱ་དང་རྗོད་བྱེད་རྟོགས་རྒྱལ། འགལ་བ་དང་འབྲེལ་བའི་རྟོགས་
རྒྱལ། མཚན་ཉིད་དང་མཚོན་བྱའི་རྟོགས་རྒྱལ་དང་རྒྱལ་ཏུ་ཡོད། དང་པོ་ལ། གཞན་ལུགས་མི་འཐད་པ་དང་། རང་
ལུགས་བཞག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

བྱེ་བྲག་པས། སྤྱི་བྱེ་བྲག་རྣམས་ཐ་དད་དང་། སྤྱི་ལ་ཡང་ཡོད་པ་ཉིད་ཅེས་པའི་སྤྱི་ཆེན་པོ་དང་། བ་ལང་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་

ཉི་མོ་བའི་སྤྱི་གཉིས་སུ་འདོད་ཅིང་། སྤྱི་བསལ་གཉིས་ལ་འཕྲོད་འདྲའི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པར་འདོད། གངས་ཅན་པ་ནི། སྤྱི་བྱེ་
བྲག་རྩེས་གཅིག་ཏུ་འདོད་ཅིང་། བོད་བྱི་མ་པལ་ཆེ་བ་ཡང་། དངོས་པོ་གཞིར་བྱས་ཀྱི་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་རྩེས་གཅིག་པ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་ཟེར།

དེ་དག་མི་འབྲང་པར་འགོད་པ་ནི། **རིགས་གཏེར་ལས།** **ཐ་དད་སྤྱིར་འདོད་ལྷག་ཐུག་པ།** **ཁྲུས་གཅིག་ཡིན་ཞེས་**
གངས་ཅན་པ། **གངས་ཅན་པ་རྣམས་དེར་རྗེས་འབྲང་།** **སེལ་བར་འདོད་པ་མཁས་པའི་ལུགས།** **ཞེས་གསུང་སོ།** །
གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ། སྤྱི་དང་། བྱེ་བྲག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། སྤྱི་བྱེ་བྲག་གིས་རྒྱས་བྱེ་བའི་སྤྱི་དང་། སྤྱི་
བསལ་གྱིས་རྒྱས་བྱེ་བའི་སྤྱི་གཉིས་སུ་ཡོད། དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་གཉིས། དང་པོ་ནི།
སེལ་ངོར་རིགས་མི་མཐུན་ལས་ལོག་པའི་ལྷོག་པ་ཆིག་རྒྱང་དེའོ། །

གཉིས་པ་ནི།

སེལ་ངོར་བྱམ་པ་མ་ཡིན་པ་རྣམས་པར་བསལ་ཙམ་དེའོ། །
ཡང་། ཁོ་བྱམ་པའི་སྤྱི་ཡིན་ན་བྱམ་པ་ཁོའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པས་མ་བྱམ་སྟེ། སེལ་ངོར་བྱམ་པ་མ་ཡིན་པ་རྣམས་པར་བསལ་
ཙམ་དེ་བྱམ་པའི་སྤྱི་ཡིན་ཀྱང་། བྱམ་པ་དེའི་བྱེ་བྲག་མ་ཡིན་པའི་བྱིར།
ཡང་། ཁོ་དེའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་ན་དེ་ཁོའི་སྤྱི་ཡིན་པས་བྱམ་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི།

སྤྱི་བསལ་གཉིས་གྱིས་རྒྱས་བྱེ་བའི་སྤྱི་དང་། ལྷོག་པ། གཞན་སེལ་རྣམས་དོན་གཅིག་ཅིང་། དེ་གཉིས་གྱིས་རྒྱས་བྱེ་
བའི་བསལ་བ་དང་། ལོག་པ། རང་མཚན་རྣམས་དོན་གཅིག་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་བྱེ་བྲག་ལ། མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་གཉིས། དང་པོ་ནི།

སེལ་ངོར་རིགས་མི་མཐུན་ལས་ཀྱང་ལོག། **རིགས་མཐུན་ལས་ཀྱང་ལོག་པའི་ལྷོག་པ་གཉིས་ཆོགས་དེ།** སྤྱི་བྲག་
གཉིས་གྱིས་རྒྱས་བྱེ་བའི་བྱེ་བྲག་དང་། གཞི་མཐུན་གཉིས་ཀའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། **མཐུན་དངོས་གཞན་གྱི་དངོས་དག**
ལས། **ལྷོག་པ་ལ་ནི་བརྟེན་པ་ཅན།** **ཞེས་བཤད་པའི་བྱིར།**

གཉིས་པ་ནི།

སེལ་ངོར་བྱམ་པ་མ་ཡིན་པ་རྣམས་པར་བསལ་ཙམ་ལྟ་བུ་ལྟེད།

༥ དབྱེསྟོགས་པ་ལ། ཡུལ་སྤངས་བ་དང་སེལ་བ་བཤད་པ་དང་། ཡུལ་ཅན་སྤངས་འཇུག་དང་སེལ་འཇུག་བཤད་པ་
གཉིས། དང་པོ་ལ། སྤངས་བ་དང་། སེལ་བ་གཉིས་དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་གཉིས། དང་པོ་
ནི།

རང་འཛིན་རྟོག་མེད་གྱི་ཤེས་པས་སྤངས་བའི་སྟོན་སྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཆོས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི།

དོན་རང་མཚན་དང་ཤེས་པ་རང་མཚན་རྣམས་ལ་བྱེད།

གཉིས་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

རང་གི་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྤྲིད་རྟོག་པ་དོན་མཐུན་གྱིས་ལོག་སྟེ་གསལ་རྣམས་བསལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་སྟོང་ཆོས་
སོ། །

གཉིས་པ་ལ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྟོན་སྟོགས་དབྱེ་བ། རྟོག་གྱི་སྟོན་སྟོགས་དབྱེ་བ། ཡུལ་ཅན་གྱི་སྟོན་སྟོགས་དབྱེ་བ་དང་གསུམ་དུ་
ཡོད། དང་པོ་ལ། ཡོད་པ་གཞན་སེལ་དང་། མེད་པ་གཞན་སེལ་གཉིས་སུ་ཡོད། དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་།
མཚན་གཞི་གཉིས། དང་པོ་ནི།

རང་གི་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྤྲིད་རྟོག་པས་དོན་བྱེད་མི་རྣམས་པར་བསལ་ཙམ་གྱིས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་སྟོང་ཆོས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི།

སེལ་ངོར་བྱམ་པ་མ་ཡིན་པ་རྣམས་པར་བསལ་ཙམ་དེ། བྱམ་པའི་གཞན་སེལ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་ལྟེད། །

གཉིས་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་གཉིས། དང་པོ་ནི།

རང་གི་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྤྲིད་རྟོག་པས་དོན་བྱེད་རྣམས་པར་བསལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་སྟོང་ཆོས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི།

ཤེས་བྱའི་གཞན་སེལ་ལྟ་བུ་ལྟེད།

ཡང་ན། དག་གི་བྱེད་པའི་སྤྲིད་པའི་གཞན་སེལ་དང་། དེ་མི་སྤྲིད་པའི་གཞན་སེལ་གཉིས་སུ་ཡོད། དང་པོ་ནི།

བུམ་པའི་གཞན་སེལ་ལྟ་བུ་རྟོ་། གཉིས་པ་ནི། བདག་གཉིས་ཀྱི་གཞན་སེལ་ལྟ་བུ་རྟོ་། །

གཉིས་པ་རྟོ་བྱིསྟོན་དབྱེ་བཤ།

དངོས་པོལ་བརྟོན་པའི་གཞན་སེལ། དངོས་མེདལ་བརྟོན་པའི་གཞན་སེལ། གཉིས་ཀལ་བརྟོན་པའི་གཞན་སེལ་
གསུམ་དུ་ཡོད། དང་པོ་ནི། བུམ་པའི་ལྟོག་པ་དང་། གཉིས་པ་ནི། མམ་མཁའི་ལྟོག་པ་དང་། གསུམ་པ་ནི།
ཤེས་བྱ་དང་གཞལ་བྱའི་ལྟོག་པ་ལྟ་བུ་རྟོ་། །

དབྱེསྟོག་གསུམ་པཤ།

སྟོའི་གཞན་སེལ་དང་། སྟོའི་གཞན་སེལ་གཉིས་སྟུ་ཡོད། དང་པོ་ནི། བུམ་པའེས་བརྟོན་པའི་སྟུ་བུམ་པ་མ་ཡིན་
རྣམ་པར་བསལ་ཙམ་ལྟ་བུ་རྟོ་། གཉིས་པ་ནི། བུམ་པའི་རྟོག་པ་ལ་བུམ་པར་སྦྱང་བཤ་བུམ་པར་སྦྱོ་བཏགས་པའི་ཆ་ལྟ་
བུ་རྟོ་། །

གཞན་སེལ་གྱི་མིང་གི་རྣམ་བྱངསཤ། ལྟོག་པཅེས་བྱའིང་། དེལ་རང་ལྟོག་ གཞན་ལྟོག་ ཁོན་ལྟོག་གསུམ་དུ་
ཡོད།

གཉིས་པ་ཡུལ་ཙན་སྦྱང་འཇུག་དང་སེལ་འཇུག་ལཤད་པཤ།

བོད་ཁྱི་མ་དག་རང་ཡུལ་ལ་ཆལས་སྟུ་མ་བྱེ་བར་འཇུག་པ་སྦྱང་འཇུག་དང་། དེ་བྱེ་ནས་འཇུག་པ་སེལ་འཇུག་ལཤད་ཏུ་ལཤད།

རང་ལུགས་ནི། རང་གི་ཤེས་བྱ་གསལ་བར་སྦྱང་བའི་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་དེ། སྦྱང་འཇུག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

དེལ་དབྱེན།

སྦྱང་འཇུག་འབྱུལ་བ་དང་། མཁའ་ལྟོག་གཉིས། དང་པོ་ནི། རྩ་བ་གཉིས་སྦྱང་གི་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ་དང་། གཉིས་
པ་ནི། མའོན་སྟུ་རྣམསཤ་བྱེད།

གཉིས་པཤ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

རང་ཡུལ་གྱིས་ལོག་ལྟོགས་རྣམ་པར་བསལ་བའི་ཚུལ་གྱི་འཇུག་པའི་ཙན་དེ། སེལ་འཇུག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

དེལ་དབྱེན།

རྫོང་བྱེད་ཀྱི་སྤྱོད་དང་། རྟོག་པ་གཉིས་སུ་ཡོད། དེ་རེ་རེ་ལ་ཡང་བྱིན་ཅི་ལོག་མ་ལོག་གཉིས་གཉིས་སུ་ཡོད། དང་པོ་ནི།
སྤྱི་མི་རྟག་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

༥ གསུམ་པ་དག་གསུམ་པ་དང་སྤྱོད་པའི་རྟོག་སྤྱོད་ལ། དག་གསུམ་པ་དང་། སྤྱོད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། མཚན་
ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

རང་དངོས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་སྤྱོད་རྟོག་པས་ན་མ་བཅད་དུ་རྟོག་ས་པར་བྱ་བའོ། །

གཉིས་པ་ལ།

དག་གསུམ་པ་རྒྱུ་པ་དང་། དག་གསུམ་པ་གཉིས་ཆོག་ས་པའོ། །

ཡང་ན། དག་གསུམ་པ་དེ་ལ་མ་ཡིན་དག་གསུམ་པ་མེད་དག་གསུམ་པ་གཉིས་སུ་ཡོད། དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་
གཉིས། དང་པོ་ནི།

དག་གསུམ་པ་གང་ཞིག །རང་མིང་གིས་དག་གསུམ་པ་བཀག་ཤུལ་དུ་ཆོས་གཞན་འཕྲུལ་བའོ། །

གཉིས་པ་ནི།

ལྟ་ས་སྤྱི་ཆོན་པའི་ཉིན་པར་ཟན་མ་ཟ་བ་རིག་ས་པ་མ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་འོ། །

གཉིས་པ་མེད་དག་གསུམ་པ། མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་གཉིས། དང་པོ་ནི།

དག་གསུམ་པ་གང་ཞིག །རང་ཆོག་ཟེན་ལ་བརྟེན་པའི་སྤྱོད་རང་གི་དག་གསུམ་པ་བཀག་ཤུལ་དུ་ཆོས་གཞན་མི་འཕྲུལ་པ་དེ་འོ། །

གཉིས་པ་ནི།

བདག་མེད་དང་དངོས་མེད་ལྟ་བུ་འོ། །

གཉིས་པ་སྤྱོད་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

རང་གི་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྤྱོད་པ་ཡོངས་གཙོ་དུ་རྟོག་ས་པར་བྱ་བའོ། །

གཉིས་པ་ལ། སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་པ་དང་། སེལ་བའི་སྤྱོད་པ་གཉིས་སུ་ཡོད། དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་
གཞི་གཉིས། དང་པོ་ནི།

རང་གི་ཡུལ་ཅན་གྱི་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པས་ཡོངས་གཙོ་དུ་རྟོག་ས་པར་བྱ་བའོ། །

གཉིས་པ་ནི།

དོན་རང་མཚན་རྣམས་ལ་བྱེད། འདིས་སེལ་འཇུག་དང་སྐྱབ་འཇུག་གཉིས་ཀྱིས་རྒྱས་བྱེད་པའི་སྐྱབ་པའི་གོ་ཚེད་ཀྱང་དགག་
སྐྱབ་གཉིས་ཀྱིས་རྒྱས་བྱེད་པའི་སྐྱབ་པའི་གོ་མི་ཚེད་དེ། ཚེད་རང་མཚན་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་དངོས་ཏེན་དུ་རུང་བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་གཉིས། དང་པོ་ནི།

རང་དངོས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་རྟོག་པས་ཡོངས་གཙོ་དུ་རྟོགས་པར་བྱ་བ་དེའོ། །

གཉིས་པ་ནི།

མ་ཡིན་དགག་རྣམས་སོ། །འདིས་སྐྱབ་འཇུག་དང་སེལ་འཇུག་གི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པའི་སྐྱབ་པའི་གོ་མི་ཚེད་ཀྱང་།
དགག་སྐྱབ་གཉིས་ཀྱིས་རྒྱས་བྱེད་པའི་སྐྱབ་པའི་གོ་ཚེད་པོ་ཡིན་ནོ། །

༥ བཞི་པ་བརྗོད་བྱ་དང་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་རྟོགས་ཚུལ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས།
དང་པོ་ནི།

བརྗོད་པས་གོ་བར་བྱ་བ་དེའོ།

གཉིས་པ་ལ།

འཆད་ཆོ་རྣམ་པར་བྱེད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། འཇུག་ཆོ་གཅིག་ཏུ་འབྲུལ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་བརྗོད་བྱ་གཉིས་སུ་
ཡོད།

དང་པོ་ལྟར་ན། བརྗོད་བྱ་དེ་ལ་སྐྱའི་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ། སྐྱའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་གཉིས་སུ་ཡོད་ཅིང་། དང་པོ་ལ་རང་
མཚན་གྱིས་བྱུང་བ་དང་། གཉིས་པ་ལ་སྐྱེ་མཚན་གྱིས་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། **བརྗོད་བྱ་ཉིད་ཕྱིར་དེ་དངོས་མིན། །ཞེས་དང་།**
དེ་ཆོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་མེད། །དེས་ན་དེ་ལ་བརྗོད་པ་ཡིན། །ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལྟར་ན། རྗོལ་སོང་སོསོར་མ་བྱེད་པའི་ཚོགས་དོན་ལ་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ཆུ་ལེན་པའི་བྱ་བ་ལ་འཇུག་
པ་ན་བུམ་པའོན་ཅིག་ཅེས་བརྗོད་པ་ཡིན་གྱི། རང་མཚན་གྱི་བུམ་པ་ལམ་གཞན་སེལ་གྱི་བུམ་པའོན་ཅིག་ཅེས་མི་བརྗོད་པ་བཞིན་
ནོ། །

གཉིས་པ་རྫོང་བྱེད་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

དོན་གོ་བར་བྱེད་པའི་བརྒྱ་དེའོ། །

གཉིས་པ་ལ།

ངོ་པོའི་སྒྲོན་པ་དབྱེན། སོང་ཚོད་ཀྱི་རྫོང་བྱེད་དང་། རྫོམས་ཚོད་ཀྱི་རྫོང་བྱེད་གཉིས། བརྫོང་ཚུལ་གྱི་སྒྲོན་པ་དབྱེན།
ཆོས་བརྫོང་པའི་སྒྲུ་དང་། ཆོས་ཅན་བརྫོང་པའི་སྒྲུ་གཉིས། དོན་སྒྲོན་ཚུལ་གྱི་སྒྲོན་པ་དབྱེན། མིང་ཆོག་ཡི་གེ་གསུམ་དུ་ཡོད།

དང་པོ་ལ། གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་སོང་ཚོད་ཀྱི་རྫོང་བྱེད་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་གཉིས། དང་པོ་ནི།

རང་གི་གདགས་གཞི་ཡི་གེ་དུ་མ་འདུས་པ་ལ་བཏགས་པའི་སྒྲུ་རང་མཚན་དུ་རྫོམས་པའི་ཆ་དེའོ། །

གཉིས་པ་ནི།

བུམ་པ་ཅེས་བརྫོང་པའི་སྒྲུ་ཉན་ཤེས་ལ་སྒྲུང་བ་དེ་ཉིད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ། ཆོས་བརྫོང་པའི་སྒྲུ་དང་། ཆོས་ཅན་བརྫོང་པའི་སྒྲུ་གཉིས་ཀྱི། དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་གཉིས། དང་པོ་ནི།

ལྷོ་ག་པ་བརྫོང་པའི་སྒྲུ་གང་ཞིག །རང་གི་ཆོས་ཅན་བརྫོང་བྱུར་མི་སྤོང་ཞིང་ཆོས་ཅན་དེའི་བྱེད་པར་གཞན་ཐམས་ཅད་སྤོང་བའི་སྒྲུ་དེའོ། །

གཉིས་པ་ནི།

སྒྲུའི་མི་རྟག་ཅེས་བརྫོང་པའམ་མི་རྟག་པ་ཉིད་ཅེས་བརྫོང་པའི་སྒྲུ་ལྟ་བུའོ། །

གཉིས་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་གཉིས། དང་པོ་ནི།

ལྷོ་ག་པར་བརྫོང་པའི་སྒྲུ་གང་ཞིག །རང་གི་ཆོས་ཅན་བརྫོང་བྱུར་མི་སྤོང་ཞིང་ཆོས་ཅན་དེའི་ལྷོ་ག་པའི་བྱེད་པར་གཞན་མི་སྤོང་བའི་སྒྲུ་དེའོ། །

གཉིས་པ་ནི།

སྒྲུ་མི་རྟག་ཅེས་བརྫོང་པའི་སྒྲུ་ལྟ་བུའོ། །ཡང་ན། ཆོས་ཅན་བརྫོང་པའི་སྒྲུ་དེ་ལ་བུམ་པ་ཞེས་བརྫོང་པའི་སྒྲུ་ལྟ་བུ་ལྷོ་ག་པ་

བཟོད་པའི་སྤྱོད་དང་། རྣམ་མཁའ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ཅན་བཟོད་པའི་སྤྱོད་གཉིས་སུ་ཡོད།

ལྷོག་པའི་བྱུང་པར་སྒྲུ་ཚོགས་པ་དེ། ཚོས་ཚོས་ཅན་གཉིས་ཀྱི་རྒྱས་ཕྱེ་བའི་ཚོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་ལྷོག་པ་དང་། སྤྱོད་མཚན་དང་། གཞན་སེལ་གྱིས་བྱུང་པ་ཡིན་ནོ། །

ལྷོག་པ་དུ་མའི་བརྟེན་གཞིར་གྱུར་པ་སྒྲུ་ཚོགས་པ་དེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱས་ཕྱེ་བའི་ཚོས་ཅན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན། དེ་ལ་ནི་བསལ་པ་དང་། ལོག་པ་དང་། རང་མཚན་གྱིས་བྱུང་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ། མིང་ཚིག་ཡི་གེ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

རང་གི་གདགས་གཞི་ཡི་གེ་དུ་མ་འདུས་ནས་དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཙམ་སྟོན་པའི་ཚེད་བྱེད་དེའོ། །

གཉིས་པ་ལ།

ཐོག་མཉིད་དུ་སྐྱབ་པའི་མིང་དང་། རྒྱུ་སྐྱབ་པའི་མིང་གཉིས་ཡིད་དེ། **སྤྱོད་ལས།** **དེ་ཡང་མིང་གི་ཐོག་མ་**
དང་། **རྒྱུ་སྐྱབ་པ་རྣམས་པ་གཉིས།** **ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།**

དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་གཉིས། དང་པོ་ནི།

རྒྱུ་མཚན་དང་དགོས་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་འདོད་རྒྱལ་ཐོག་མར་བརྟེན་སྐྱབ་པའི་མིང་དེའོ། །

གཉིས་པ་ནི།

བྱམ་ཟེའི་བྱེད་ལ་སེང་གེ་ཞེས་བཟོད་པ་ལྟ་བུའོ། །འདོད་རྒྱལ་ཐོག་མའི་མིང་ཡིན་ན་སྤྱོད་ལས་ཐོག་མར་བསྐྱབ་ཕྱེ། **འདོད་**
རྒྱལ་ཐོག་མའི་མིང་གང་ཡིན། **ཁོས་ཚིག་གཞི་མེད་ཚོས་ཉིད་བཞིན།** **ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།**

གཉིས་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

སྤྱར་ཐ་སྤྱད་བྱུང་བའི་མིང་གང་ཞིག་ ཁོན་གཞན་གྱི་མིང་དུ་བཏགས་པ་དེའོ། །

གཉིས་པ་ལ། རྒྱུ་སྐྱབ་འདོད་རྒྱལ་དང་། རོན་ལྷན་གྱི་མིང་གཉིས། དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་གཉིས། དང་པོ་ནི།

རྒྱུ་སྐྱབ་ཀྱི་མིང་གང་ཞིག་ རྒྱུ་བཤད་དུ་མི་རུང་བ་དེའོ། །

གཉིས་པ་ནི།

ཁྱིན་གཤོལ་དུང་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། །

གཉིས་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་གཉིས། དང་པོ་ནི།

རྗེས་གྲུབ་གྱི་མིང་གང་ཞིག སྐྱེ་བཤད་དུ་རུང་བ་དེའོ། །

གཉིས་པ་ནི།

ཁྱི་དཀར་པོ་ལ་དུང་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྐྱེ་ལྟ་བུའོ། །དེས་ན་ཐོག་མའི་མིང་ལ་འདོད་རྒྱུ་གྱི་མིང་གིས་བྱ་བ་ཅིང་། རྗེས་གྲུབ་
གྱི་མིང་ལ་འདོད་རྒྱུ་དང་དོན་ལྡན་གཉིས་ཀ་སྲིད་པ་ཡིན་ཏེ། **སྐྱ་སྒོལ་པ།** ཐོག་མ་འདོད་རྒྱུ་མིང་ཡིན་ཏེ། **རྗེས་གྲུབ་**
དང་ནི་དོན་ལྡན་དག །**འདོད་རྒྱུ་གཉིས་ཀར་འདོད་པ་ཡིན།** །ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།
ཡང་མིང་དེ་ལ་དབྱེན། དངོས་མིང་དང་། བཏགས་མིང་གཉིས། དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས།
དང་པོ་ནི།

འདོད་རྒྱུ་ཐོག་མའི་མིང་ངམ་དངོས་གྱི་སྐྱེ་བཤད་གསུམ་པོ་གང་རུང་ཚང་བ་དེའོ། །

གཉིས་པ་ལ།

འདོད་རྒྱུ་ཐོག་མའི་དངོས་མིང་དང་། རྗེས་གྲུབ་འདོད་རྒྱུ་གྱི་དངོས་མིང་། དོན་ལྡན་འབྲུལ་མེད་གྱི་དངོས་མིང་དང་
གསུམ་དུ་ཡོད་དོ། །

གཉིས་པ་བཏགས་མིང་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

དོན་ལྡན་གྱི་མིང་གང་ཞིག བཏགས་པའི་སྐྱེ་བཤད་ལྟ་བུ་གང་རུང་ཚང་བའི་མིང་དེའོ། །

གཉིས་པ་ལ།

འབྲ་བ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་པ་དང་། འབྲེལ་བ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་པ་དང་། དེ་གཉིས་ཀ་ལས་སྒྲོག་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་པའི་
བཏགས་མིང་གསུམ་དུ་ཡོད་དོ། །

དང་པོ་ནི།

སྐྱེ་བུ་རོག་ཀར་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། །

གཉིས་པ་ལ།

རྒྱ་མིང་འབྲས་བུ་ལ་བཏགས་པ། འབྲས་མིང་རྒྱ་ལ་བཏགས་པ། ཆོགས་པའི་མིང་ཡ་གྲུལ་ལ་བཏགས་པ། ཡ་གྲུལ་
གྱི་མིང་ཆོགས་པ་ལ་བཏགས་པ་དང་བཞིར་ཡོད།

གསུམ་པ་ནི།

གཟུང་མིག་དམར་ལ་བཟ་ཤིས་དང་། བྱེད་པ་བེ་ཁི་ལ་བཟང་པོ་ཞིས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། །

གཉིས་པ་ཆོག་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

རང་གི་གདགས་གཞི་ཡི་གོ་བྱ་མ་འདུས་ནས་དོན་གྱི་བྱད་པར་ཙམ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་དེའོ། །

གཉིས་པ་ལ། ཆོག་བསྟུ་བ་དང་། ཆོག་གི་སྤང་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ལ།

སྟུ་བ་པའི་བསྟུ་བ་དང་། དགག་པའི་བསྟུ་བ་གཉིས་སུ་ཡོད།

གཉིས་པ་ཆོག་སྤང་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

རང་ཁོན་ས་བརྗོད་བྱའི་དོན་སྟོན་པར་མི་རྣམས་ཤིང་ཆོག་གཞན་ཞིག་དང་སྤང་ནས་དོན་སྟོན་དགོས་པ་དེའོ། །

གཉིས་པ་ལ།

ཆོག་སྤང་སོ་སོ་བ་དང་། འདུས་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། སྤྲ་གང་རང་ལ་དོན་མེད་ཅིང་། །དོན་ལྡན་མིང་ཆོག་གསལ་བྱེད་
པ། །ཆོག་གི་སྤང་ཡིན་དེ་ཡང་ནི། །སོ་སོ་བ་དང་འདུས་པ་གཉིས། །ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཡི་གོ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

མིང་ཆོག་གཉིས་གྱི་གདགས་གཞིར་གྱུར་པའི་རྗེད་བྱེད་དེ། ཡི་གོའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། སུམ་རུ་པ་ལས། །མིང་ཆོག་
བརྗོད་པ་ཀུན་གྱི་གཞི། །ཡི་གོ། །ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ།

སྤྲའི་བསྟན་བཅོས་ལས་འབྱུང་བ་དང་། སྤེབ་སྤྱོད་གྱི་བསྟན་བཅོས་ལས་འབྱུང་བ་དང་། དུས་གྱི་འཁོར་ལོ་ལས་འབྱུང་བ་
དང་གསུམ་དུ་ཡོད།

དང་པོ་ལྟར་ན། དབྱུངས་གྱི་ཡི་གོ། །གསལ་བྱེད་གྱི་ཡི་གོ། །དེ་ལས་གཞན་པའི་ཡི་གོ་དང་གསུམ་དུ་ཡོད་དོ། །

གཉིས་པ་ལྟར་ན། དབྱུངས་ཡིག་ལ་ཉི་ཤུ་ཅུ་གཉིས་དང་། གསལ་བྱེད་ལ་སུམ་རུ་བདུན་དུ་ཡོད་དེ། སྤེབ་སྤྱོད་རིན་

ཆེན་འབྲུང་ལྷན་ལས། འདིར་ནི་དབྱངས་ཡིག་ཉི་ལུག་ཉིས། གསལ་བྱེད་རྣམས་ཀྱང་སྤྲུལ་བཅུ་བདུན། ཞེས་བཤད་པའི་
ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལྟར་ན། དབྱངས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཆེན་པོ་ཡི་གེ་ལྷ་དང་། གསལ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ཐིག་སྟོང་ཡིག་དྲུག་ཏུ་
འདུས་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་པ་ཆེན་པོ་ཡི་གེ་ལྷ། ཐེག་ལེ་སྟོང་པ་ཡི་གེ་དྲུག ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ནི། ཨ་ཨ་
ཨུ་རི་ལི་རྣམས་སོ། གཉིས་པ་ནི། སྟེ་པ་དྲུག་པ་རྣམས་སོ། །

རྣམ་འགྲེལ་མཛད་པའི་ལུགས་ལྟར་ན། མིང་ཆོག་ཡི་གེ་གསུམ་ཀ་མཉན་བྱ་ཡིན། ཟེར་བཞི་མ་ཤེས་པ་ཡིན་ཏེ། བྱེད་
པ་རྣམས་ཀྱི་སྟོར་བའམ། ཡིད་ཀྱི་རྣམས་པ་དོན་མེད་འགྱུར། ཞེས་རིག་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་ལ་སྤྲུལ་བྱེད་པ་ལ་དངོས་སྟོན་འཕངས་
པའི་ཕྱིར།

རང་གི་ལུགས་ནི། མིང་ཆོག་གཉིས་ལ་ལྷན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱིས་བྱེད་ཅིང་། གསལ་བྱེད་སྟོག་ཡིག་དང་བྲལ་བ་
རྣམས་སྤྲུལ་ཡིན་ལ། དབྱངས་བཅུ་བཞི་པོ་རྣམས་ནི་སྤྲུལ་འཆད་དགོས་ཏེ། ཡི་གེ་ཀུན་སྟོང་ཤེས་པ་ལས། སྤྲེལ་ཤེས་
པའི་སྤྲེལ་ཕྱིར། ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

ལྷ་པ་འགལ་བ་དང་འབྲེལ་བའི་རྟོགས་ཚུལ་ལ། འབྲེལ་བ་དང་། འགལ་བ་གཉིས། དང་པོ་འབྲེལ་བ་ལ།
མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ། འབྲེལ་བ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཤད་པ་གསུམ། དང་པོ་ལ། གཞན་ལུགས་མི་འཐད་པ་
དང་། རང་ལུགས་བཞག་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ།

བོད་ཕྱི་མ་དག་ཁྱོད་ཆོས་དེ་ལ་ཐ་དད། ཆོས་དེ་ཁེགས་ན་ཁྱོད་ཁེགས་དགོས་དེ། ཁྱོད་ཆོས་དེ་དང་འབྲེལ་བའི་མཚན་ཉིད་
ཡིན། ཞེས་ཟེར་བཞི་གཞུང་གི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་དངོས་མ་ངེས་དང་། ལྷག་ལྷན་དང་། འགལ་བའི་
གཏན་ཆོགས་རྣམས་གཏན་ཆོགས་ཡང་དག་ཏུ་གྱུར་ཏེ། སྟོགས་ཆོས་གྲུབ་ཅིང་རྟོགས་ཆོས་ཅན་ལ་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པའི་གཏན་
ཆོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་རིགས་གཏེར་ལས། ཆོས་གང་ཆོས་གཞན་མི་འདོར་བ། འབྲེལ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་མཚན་
ཡིན། ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི།

ཆོས་དེ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་མི་འབྲུལ་བ་དེ། ཆོས་དེ་ལ་འབྲེལ་བའི་མཚན་ཉིད།

གཉིས་པ་ལ།

བདག་གཅིག་འབྲེལ་དང་། དེ་བྱུང་འབྲེལ་བ་གཉིས་སུ་ཡོད། འབྲེལ་བ་ལ་དེ་གཉིས་སུ་གངས་རེས་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་
དངོས་རང་བཞིན་ནམ་འབྲས་ཕྱིར། །འདི་ལས་རྣམ་པར་རྒྱུག་པས་ཀྱང་། །འབྲེལ་བ་མེད་པ་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་བཤད་
པའི་ཕྱིར།

དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་གཉིས། དང་པོ་ནི།

ཆོས་དེ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་སྒྲོན་མ་ཆོས་དེ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྷོག་མི་འབྲེལ་བ་དེ། ཆོས་དེ་དང་བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་བའི་
མཚན་ཉིད།

གཉིས་པ་ནི།

དངོས་པོ་དང་མི་རྟག་པའི་འབྲེལ་བ་ལྟ་བུའོ། །

གཉིས་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་གཉིས། དང་པོ་ནི།

ཆོས་དེ་ལ་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་སྒྲོན་མ་ཆོས་དེ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྷོག་མི་འབྲེལ་བ་དེ། ཆོས་དེ་དང་དེ་བྱུང་གི་མཚན་ཉིད།

གཉིས་པ་ནི།

མེད་པའི་འབྲེལ་བ་ལྟ་བུའོ། །

ཡང་འབྲེལ་བ་ལ་དབྱེ་ན། མཚན་ཉིད་པ་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དང་། བཏགས་པ་བསྐྱོ་བཏགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་
གཉིས་སུ་ཡོད། དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

རྩ་བ་དངོས་འབྲེལ་རེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་གྲུབ་པའི་སྒྲོན་མ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྷོག་མི་འབྲེལ་བ་དེའོ། །

གཉིས་པ་ལ། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་བདག་གཅིག་འབྲེལ་དང་། དེའི་དེ་བྱུང་འབྲེལ་གཉིས་གཉིས་སུ་
ཡོད། དང་པོ་ལ། དངོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དང་། བརྒྱད་པའི་འབྲེལ་བ་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ནི།

བྱས་མི་རྟག་གི་འབྲེལ་བ་དང་། གཉིས་པ་ནི། བྱས་པ་ཡོད་པ་དང་མི་རྟག་པ་ཡོད་པའི་འབྲེལ་བ་ལྟ་བུའོ། །

གཉིས་པ་དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་བ་ལ་ཡང་། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དང་། ལྷོག་སྟོབས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་གཉིས་སུ་ཡོད། དང་
པོ་ལ། དངོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དང་། བརྒྱད་པའི་འབྲེལ་བ་གཉིས་སུ་ཡོད། དང་པོ་ནི།

མེ་དུའི་འབྲེལ་བ་དང་།

གཉིས་པ་ནི།

མེ་ཡིད་དང་དུ་ཡིད་གྱི་འབྲེལ་བ་ལྟ་བུའོ།

གཉིས་པ་ནི།

མེ་མེད་དང་དུ་མེད་གྱི་འབྲེལ་བ་ལྟ་བུའོ། །

གཉིས་པ་སྒྲོ་བཏགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལ།   མཚན་ཉིད་དང་།   དབྱེ་བ་གཉིས།   དང་པོ་ནི།

ཕ་བ་དངོས་འབྲེལ་ངེས་བྱེད་གྱི་ཚད་མ་ལ་མ་བརྟེན་པར་རྗེས་སུ་འབྲེལ་གྱི་ལྷན་མི་འབྲུག་པ་ཙམ་དུ་བཞག་པ་དེའོ།

གཉིས་པ་ལ།   དེའི་བདག་གཅིག་འབྲེལ་དང་།   དེའི་དེ་བྱུང་འབྲེལ་གཉིས་སྒྲུལ་དང་།   དང་པོ་ནི།

མཚན་མཚན་གྱི་འབྲེལ་བ་ལྟ་བུའོ།

གཉིས་པ་ནི།

འགོག་ལམ་གྱི་འབྲེལ་བ་ལྟ་བུའོ།

གསུམ་པ་ལ།   རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ངེས་བྱེད་བཤད་པ།   འབྲས་བུའི་རྟགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ངེས་བྱེད་བཤད་པ།

སའོ།   །དང་པོ་ནི།

བྱས་མི་ཉག་ལྟ་བུ་ལ་མ་ཚོན་ན། ལྟོས་མེད་གྱི་ཉག་ས་གྱི་རྗེས་འགོའི་འབྲེལ་བ་ངེས་པར་བྱེད། གཞོད་པ་ཅན་གྱི་ཉག་ས་གྱི་
 ལྟོག་པའི་འབྲེལ་བ་ངེས་པར་བྱེད།

གཉིས་པ་ལ།

མི་དམིགས་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བའི་སྤྲུགས་གསུམ་གྱི་རྗེས་འགྲོའི་འབྲེལ་བ་དང་། དམིགས་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བའི་སྤྲུགས་གསུམ་གྱིས་ལྟོག་པའི་འབྲེལ་བ་ངེས་པར་བྱེད་དོ། །

གཉིས་པ་འགལ་བ་ལ།   མཚན་ཉིད་དང་།   དབྱེ་བ་གཉིས།   དང་པོ་ལ།   གཞན་ལྟགས་མི་འཐད་པ་དང་།   རང་
ལྟགས་བཞག་པ་འོ།   །དང་པོ་ནི།

ཐོད་སྤྱི་མནལ་ས།   ཁྱོད་ཆོས་དེ་ལ་ཐ་དད།   ཁྱོད་ཀྱང་ཡིན་ཆོས་དེ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་མི་སྲིད་པ་དེའོ།   །ཞེས།

ཟེར་བཞིམིའམ་དེ། དེ་ལྟར་ན་མེ་དུ་གཉིས་འགལ་བར་ཐལ་བ་དང་། རྣམ་གྲོལ་ལམ་དང་བར་ཆད་མེད་ལམ་འགལ་བར་
ཐལ་བ་དང་། བྱམས་པ་དང་མ་རིག་པ་གཉིས་འགལ་བར་ཐལ་བ་དང་། འདོད་ཆགས་དང་ཁོང་སྤོག་གཉིས་འགལ་བར་ཐལ་
བ་དང་། ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་གཉིས་འགལ་བར་ཐལ་བ་རྣམས་འཕྱག་གོ །

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི།

སྤྱོད་ཆོས་དེ་དང་ཐེས་སུ་འགྲོའུག་གི་ཕྱིན་ཅིག་ལོག་ཏུ་ངེས་པ་དེའོ། །

གཉིས་པ་ལ།

མཚན་ཉིད་པ་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དང་། བཏགས་པ་བ་པན་རྩྭ་སྤང་འགལ་གཉིས་སུ་ཡོད། དང་པོ་ལ། མཚན་
ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་གཉིས། དང་པོ་ནི།

སྤྱོད་ཆོས་དེ་ལ་གཞི་དབྱེད་དུ་ཆད་མས་དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་སྤྱོད་ཆོས་དེ་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་གནས་མི་རུང་བ་དེ། སྤྱོད་ཆོས་དེ་
དང་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད།

གཉིས་པ་ནི།

གཞི་དབྱེད་ཆ་རེག་སྟོབས་ཆེན་པོ་དང་གཞི་དབྱེད་གྲ་གྲང་རེག་གི་རྒྱུན་མ་འོངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཡང་། འགལ་བ་མཚན་ཉིད་པ་དེ་ལ་དབྱེན། དངོས་འགལ་དང་། བརྒྱད་འགལ་ལོ། །དང་པོ་ནི།

གཞི་དབྱེད་མེ་དང་། གཞི་དབྱེད་གྲ་གྲང་རེག་ལྟ་བུའོ། །

གཉིས་པ་ནི།

གཞི་དབྱེད་མེ་དང་གཞི་དབྱེད་བ་མེའི་རེག་པ་དང་། གྲང་འབྲས་སུ་ལོང་བྱེད་དང་གྲང་རྒྱུ་ལུས་པ་ཐོགས་མེད་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

གཉིས་པ་པན་རྩྭ་སྤང་འགལ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེབ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

སྤྱོད་ཆོས་དེ་དང་འགལ་བ་གང་ཞིག་། སྤྱོད་དང་ཆོས་གཉིས་ཀ་འམ་གང་རུང་ཞིག་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པ་དེ། སྤྱོད་ཆོས་དེ་
དང་པན་རྩྭ་སྤང་འགལ་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

གཉིས་པ་ལ། དངོས་འགལ་དང་། བརྒྱད་འགལ་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ནི།

མི་རྟག་པ་དང་རྟག་པ་ལྟ་བུ།

གཉིས་པ་ནི།

བྱས་པ་དང་ཉམ་པ་ལྟ་བུའ་བྱེད་དེ།   རང་མིན་འགོ་ག་པ་དངོས་འགལ་ཡིན།   །བརྒྱད་འགལ་རང་མིན་བྱེད་བྱ་
འགོ་ག།   །ཅེས་བཤད་པའི་བྱིར།

༥   རྒྱག་པ་མཚན་ཉིད་དང་མཚན་བྱའི་རྟོགས་ཚུལ་ལ།   མཚན་མཚན་གཞི་གསུམ་དོས་བཟུང་བ་དང་།   མཚན་སྒྲིབ་ཇི་
ལྟར་འགོད་པའི་ཚུལ་ལོ།   །དང་པོ་ལ།   གསུམ་ལས།   དང་པོ་མཚན་ཉིད་ལ།   གཞན་ལུགས་དགོད་པ་དང་།   རང་
ལུགས་བཞག་པ་གཉིས།   དང་པོ་ནི།

ལོ་ཆེན་དང་།   རྒྱ་དམར་བནི།   མཚན་བྱ་ནམ་འཛོག་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན།   ཞེས་གསུངས།   སྒྲིབ་དཔོན་ལྷ་
པནི།   རྒྱས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་།   རིགས་གཏེར་བ།   དངོས་འགལ་གཅོད་པའི་དོན་ལྟོག་
ཏུ་བྱུང་པ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན།   ཞེས་དང་།

རང་ལུགས་ལ།   མཚན་ཉིད་དངོས་དང་།   མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིབ་གསུམ་བསལ་བའོ།   །དང་པོ་ནི།

སྒྲིབ་དཔོན་ལྷ་པ་དང་མཐུན།

གཉིས་པ་ལ།   མ་བྱུང་།   བྱུང་ཆེ།   མི་སྲིད་པའི་སྒྲིབ་གསུམ་ཡོད་པ་ལས།   དང་པོ་ནི།

མཚན་ཉིད་གང་ཞིག་   །རང་གི་མཚན་གཞིའི་བྱོགས་གཅིག་ལ་མ་བྱུང་བའོ།   །དཔེརན།   བལང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་དོན་
ལྟོགས་ལལ་བྱ་བོ་བཞེད་པ་ལྟ་བུའོ།   །

གཉིས་པ་ནི།

མཚན་ཉིད་གང་ཞིག་   །རང་གི་མཚན་གཞི་མ་ཡིན་པ་གཞན་ཡང་བྱུང་བ་སྟེ།   དཔེརན།   བལང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་དོན་
བྱེད་རྣམས་པ་བཞེད་པ་ལྟ་བུའོ།   །

གསུམ་པ་ནི།

མཚན་ཉིད་གང་ཞིག་   །རང་གི་མཚན་གཞིའི་མི་སྲིད་པ་སྟེ།   རོགས་ལྟོགས་ལལ་ཉའི་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་པ་ལྟ་བུའོ།   །

གཉིས་པ་མཚན་བྱལ།   མཚན་ཉིད་དང་།   མཚན་གཞི་གཉིས།   དང་པོ་ལ།

སྒྲིབ་དཔོན་ལྷ་པ་ལྟརན།   བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་མཚན་བྱའི་མཚན་ཉིད་དང་།   རིགས་གཏེར་བ་ལྟརན།

རྒྱུ་མཚན་ཅན་གྱི་སྤྲུལ་སྤྲུལ་པ་མཚན་བྱེད་མཚན་ཉིད་ཡིན། ཞེས་འཆད།

གཉིས་པ་ནི།

ཀ་བ་དང་བུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་མིང་རྣམས་སོ། །

གཉིས་པ་མཚན་གཞི་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་གཉིས། དང་པོ་ནི།

མཚན་མཚོན་བྱེད་ཅིག་གི་རྟེན་བྱེད་པ་དེའོ། །

གཉིས་པ་ནི།

བུམ་པ་དང་ཀ་བ་ལྟ་བུའོ། །

དེ་གཉིས་མཚོན་བྱེད་འཛིན་པའི་ཆེ་དེ་གཉིས་ཀྱི་མིང་མཚོན་བྱེད་འཛིན་པ་ཡིན་གྱི། རང་ལྡོག་ནས་མཚོན་བྱེད་མི་འཛིན་སྟེ།
དེ་གཉིས་དང་དོན་བྱེད་རྣམས་པ་སོགས་ལ་ཇུས་ཡོད་དང་བཏགས་ཡོད་ཡིན་མིན་གྱི་བྱུང་བར་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་མཚོན་སྒྲིབ་ཇི་ལྟར་འགོད་པའི་ཚུལ་ལ། རྩ་བའི་སྒྲིབ་བ་དང་། དེ་ལས་བཅུ་གཉིས་སུ་འགྱུར་བའི་ཚུལ་ལོ། །

དང་པོ་ནི། བུམ་པ་མཚན་གཞི། དངོས་པོའི་བྲ་སྟོང་དང་ལྷན་པར་མཚོན། དོན་བྱེད་རྣམས་པ་ཡིན་པ། ཞེས་པ་ལྟ་
བུའོ། །

གཉིས་པ་ལ།

རང་ལྡོག་ཡིན་པའི་མཚོན་ཚུལ་དུ་ག་དང་། གཞན་ལྡོག་ཡིན་པའི་མཚོན་ཚུལ་དུ་ག་སྟེ་བཅུ་གཉིས་སུ་ཡོད། དང་པོ་ལ།
སྒྲིབ་སྒྲིབ་བ་གསུམ་དང་། སྒྲིབ་བ་འདིར་གཏོགས་གསུམ་སྟེ་དུག་གོ། གཉིས་པ་ལ་ཡང་དེ་གཉིས་སུ་བྱེད་བས་དུག་གོ། །

སྒྲིབ་ཇིགས་ཀྱི་རྣམ་པར་གཞག་པ་ཇོགས་སོ། །

འདི་ནི་སྟེ་བདུན་གཞུང་གི་སྟོང་པོ་སྟེ། འིགས་པའི་ལམ་མཚོག་འདུག་པའི་སྒྲིབ་བ་ཡིན། ཁྲིག་གའི་ལུས་བརྒྱུད་
གསལ་བའི་མེ་ལོང་དང་། འདུག་སྒྲིབ་ཡལ་འདབ་འཕེལ་བའི་རྩ་བ་འདྲ་ཡིན། འདིས་ཀྱང་ཁྲིག་གའི་རིང་ལུགས་གནས་
པ་ལ། འདོས་དང་བརྒྱུད་པས་ཆེན་པོས་ལྷན་གྱིར་ཅིག བྱུང་བར་འདྲེན་མཚོག་སྒྲིབ་ཆེན་དམ་པ་ཡི། ལྷགས་ཀྱི་བཞེད་པ་
མ་ལུས་ཡོངས་གང་ནས། བདག་ཀྱང་འཕྲུལ་དང་ཡུན་དུ་བདེ་གྱུར་ཅིག །

ཅེས་གསུང་རབ་ཀུན་ལ་ལྟ་བའི་མིང་གཅིག་རྒྱ་ཆེན་ཐོས་པ་འཚོལ་བའི་སྒྲིབ་བར་གྱུར་པ་རྒྱས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཚད་མ་རྣམས་

འགྲེལ་གྱི་རང་དོན་དང་གཞན་དོན་གྱི་ལེན་ལས་འབྱུང་བའི་རྟགས་དང་སྒྲིབ་པ་གི་རྣམ་གཞག   །ཚད་མ་གྲུབ་པ་དང་མཛོན་
སུམ་གྱི་ལེན་ལས་འབྱུང་བའི་ཚད་མ་སྒྱི་དང་མཛོན་རྗེས་སོ་སོའི་རང་བཞིན་གཏན་ལ་ཕབ་པ་འདི་ཡང་དཔལ་རྣམ་ཐོས་གྱི་རི་བོའི་
འདབ།   གང་དབྱར་ཆབ་འབབ་པའི་འགྲུལ།   གདན་ས་ཆེན་པོ་ཆོས་གྱི་ཕོ་བྲང་དང་ཉེ་བར།   རྗེ་བཙུན་དབང་ཕུག་རྗེ་རྗེའི་
བཀའ་ལྟར་ཉེ་བར་བྱིན་པ་ལ་བཞེན་ནས་དགེ་སྦྱོང་གི་གཟུགས་བརྙན་འཛིན་པ་རྣམ་རྒྱལ་གྲགས་པས་སྦྱར་བའོ།   །།